

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za pol leta . . . " 13.—
za četrt leta . . . " 6-50
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo ocelotno . . . 20.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za pol leta . . . " 13.—
za četrt leta . . . " 6.—
za en mesec . . . " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1-50

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna petivrstna (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popnat.

Poslano in rekl. notice:

enostopna petivrstna (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi so ne vračajo; nefrankirana pisma so ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani.

Naše gospodarske razmere.

Dr. J. Krek je v svojem zadnjem predavanju v »Ljudskem Domu« govornil o jako zanimivem predmetu, »kako so nastale sedanje gospodarske razmere«. V tem času, ko vse ugiblje in tuhta in se začudeno povprašuje, zakaj in odkod je prišla nad nas ta gospodarska mizerija, je pred vsem važno, da vemo, kje tiče vzroki današnje gospodarske krize. Tu sledi nekaj misli iz njegovega predavanja.

Leto 1870. je zelo važno leto za naše gospodarske razmere; tako nekako v tem času je zavladalo v državnem gospodarstvu načelo, ki pomeni velik preobrat gospodarskih razmer v posameznih državah. Dočim je bil preje ves svet udinjan Angleški in njeni industriji (stroji, železo, obleka itd., vse je dobivala Evropa z Angleškega), je naenkrat butnila na dan misel: proč od Angleške, čemu bi dajali Angležem davek in bogatili angleške industrije, ustvarimo si lastno obrt doma in postavimo se na lastna tla! Denar naj ostane doma!

Od tega časa sem datira politika varstvene carine, katero so začele države uvajati in meje tujim industrijskim izdelkom zapirati. Avstrija je izdelala prvi carinski tarif že leta 1867. Posledica varstvene carine je bila ta, da je izgubila Angleška veliko trgov za svoje izdelke in da si je morala pomagati s kolonijami: Indija, Avstralija in Egipt so postale Angleški neobhodno potrebne. Na drugi strani pa se je dvignila industrija v drugih državah z neko naravnost čudežno naglico. Napredek je postal naravnost ogromen.

Med državami, ki so najbolj gledale na zaprtje mej in varstvo svojih industrijskih izdelkov, so v prvi vrsti Zedinjene države. Svoj čas je izvažala Severna Amerika samo žito in živino, pavolo in kože; danes pa izvažajo Zedinjene države same skoraj toliko, kakor vsa Evropa skupaj. Številke za leto 1903 govore, da so Zedinjene države v tem letu za 5.500 milijonov vrednosti izvozile, dočim je znašal izvoz vseh evropskih držav okoli 7.000 milijonov kron. Ni se tudi čuditi, da imajo Zedinjene države 360—370 tisoč kilometrov železnic, dočim jih ima cela Evropa komaj 320 tisoč. Roko v roki s tem velikanskim napredkom gre pa tudi kapitalizem. Večina železnic v Zedinjenih državah (62 %) je bila v roki peterih

mož. Kdo bo preštel milijarde, ki jih kapitalizem skupaj spravi?

Amerikansko časopisje je ogromno; statistika za leto 1905. trdi, da se porabi papirja za časopisje vsako nedeljo za 6 milijonov zvezkov po 500 strani. V letu 1909. so imeli časopisi 1320 milijonov kron dohodkov; 880 milijonov so dobili samo za inserate.

In vendar bi se motil, kdor bi mislil, da je Amerika s tem ogromnim prometom na boljšem kakor je bila nekdanj, ko je še farmanstvo cvetelo. Narodno gospodarstvo gre navzdol in je na slabšem kakor je bilo pred leti, ko ni Amerika še tako ogromne industrije poznala. Kaj pomaga bogastvo, ko pa je od 180 tisoč milijonov kron narodnega gospodarstva v letu 1904. nič manj kot 160 milijonov kron v rokah trustov in kartelov.

Druga žalostna posledica ameriškanske kapitalizma je korupcija. V Ameriki je denar vse, človek nič, poštenje malo! Ponarejena živila so nekaj navadnega; naravna živila se sploh težko dobe. Mleku, mesu in ribam se pridelja boraks, moki škrob, sadju bakreni vitriol, pivu salicilna kislina in arsenik.

Kapitalizem vpliva slabo tudi na pravosodje; sodniki se volijo in so odvisni od političnega vremena, zato so pristranski in podkupljivi.

Druga država, ki dela velikanske korake v industriji, je Nemčija. Varstvena carina se je uvedla šele leta 1879. in od takrat se je njen promet potisočkrat čeril. Dočim je bil preje njen izvoz enak ničli, je sedaj v nekaj desetletjih Angleško na svetovnih trgih že izpodrinila. Izvoz Nemčije vedno raste in glede tekstilne in kemične industrije je Nemčija prva na svetu. Nemčija je dala tudi prvo zibko za kartele; tukaj so se karteli začeli in se odtod drugam razširili. Tudi Francija se je dvignila; tare jo pa huda bolezen, boleha na pomanjkanju ljudi. Kar se Italije tiče, je tudi pri nji zaznamovati velik napredek; njeni izdelki popolnoma zadovoljujejo njene potrebe.

Splošno je nemški izvoz napredoval od leta 1893. do leta 1904. za 65 %, italijanski za 63 %, angleški samo za 15 % in avstrijski za 13 %. Avstrija je glede izvoza torej na slabem; zato pa eksportira ljudi. Ni čuda, če je Avstrija glede prometa med zadnjimi; naši konzuli v inozemstvu so nanreč prepričani, da je najbolj važno opravilo avstrijskega konzula, da štempilje pritiska.

Primeroma najbolj se je pa dvignila Japonska. Država, ki ni pred par desetletji še nič pomenila, je postala ena izmed najbolj vpoštevanih in najbolj vsajevanja vrednih kulturnih držav, vsaj kolikor se tiče materialne kulture. Japonci so uvedli varstveno carino šele leta 1897. In danes že izvažajo tekstilne, svilene in sladkorne industrijske izdelke. Pred 10 leti je znašal njih izvoz 40—80 milijonov kron, danes znaša 600 milijonov kron.

Zanimivo pa je, da z povzdigo industrije raste tudi militarizem. Čim bolj se dviga industrija, tem bolj narašča armada in mornarica. Industrija išče novih trgov, novih kolonij, novih odjemalcev za svoje izdelke. In to ne gre brez vojaške sile. Čim več denarja v industriji, tem več milijonov se zabije v kanone in mornarico, ki odpira industriji nova pota. Zgodovina zadnjih desetletij nas to jasno uči; Nemčija, Japonska, Italija so klasične priče za resničnost te trditve. V kapitalističnih deželah je obstoj delavca brez vojaštva nemogoč. Našega industrijca spremlja v tujino kanon in bajonet. Socialno-demokratski demagog sicer vpije: proč z militarizmom, a sam ne sluti, da bi bil v teh kapitalističnih časih ta klic smrtna pesem našega obrtnega delavstva.

Leto 1900 je postalo za našo produkcijo zelo znamenito; prineslo je namreč spoznanje, da se preveč producira. In kaj so posledice te nadprodukcije? Velika večina ljudi, ki se živi od industrije, ki živi takorekoč iz rok v usta, je vsled prevelike produkcije na tem, da izgubi delo in s tem svoj kruh. Milijoni delavcev so na tem, da trpe lakoto, samo če tovarne par mesecev vsled pomanjkanja dela delavnice zapro. Industrija je velik malik, a na slabih nogah; zadostuje, da se ga nekoliko poguga, pa leži na tleh.

Pot, ki vodi iz tega stanja, so karteli. Ti urejujejo produkcijo; vsled kartelov je manj tovarin, manj dela, pa tudi manj lakote, brezdelja, manj kriz in manj beračev. Karteli sami na sebi, ko bi stali na pravih načelih, bi ne bili škodljivi, ker omejujejo preveliko produkcijo.

A na drugi strani so žalibog ustvarili neznosne gospodarske razmere. Cene domačih izdelkov v domači državi so visoke, v tujini pa nasprotno veliko nižje. Nemški žebliji so v Belgiji cenejši kakor na Nemškem in avstrijski sladkor je na Angleškem veliko cenejši, kakor pri nas. Kar se preveč izvažja, se pošlje v tuje države in se tam

za vsako ceno proda. Zato so tudi domače surovine na tujem prodane cenejše, kakor so doma, in obrtnik ne more vzdržati na ta način konkurence.

Polje velikega obrta je torej pokrito z mrlji; stojimo pred velikim vprašanjem in kdo ga bo rešil?

Slovenska Straža.

Zanimanje za Slovensko Stražo se širi čimdalje bolj. Poznajo jo zdaj že najširši sloji, in ne le po imenu, temveč se dobro zavedajo njenega velikega pomena. Da bi le rasli Slovenski Straži njeni dohodki v istem razmerju, kakor raste zanimanje zanjo. Žal, da se glede dohodkov ne moremo tako pohvaliti, kakor bi se radi. Pa to se da prav lahko popraviti, in sicer na način, ki smo ga že večkrat priporočali: **Kupujte blago, ki se prodaja v korist obmejnim Slovincem!** Prispevke od tega blaga dobi Slovenska Straža, katera jih porabi za svoje delo za obmejne Slovence. **Posebno opozarjamo svoje podružnice, da neumorno agitirajo za blago, ki se prodaja Slovenski Straži v korist.**

V lastni zalogi ima Slovenska Straža papir, ki je priznано najboljši in najcenejši. Slavne krajne šolske svete in šolska vodstva, kakor tudi preč. župne urade prosimo, naj naročajo edinole papir Slovenske Straže. Kdor bo enkrat poizkusil, ta bo gotovo ostal naš stalni odjemalec. Obilna priznalna pisma pričajo, da ima Slovenska Straža res najboljši in najcenejši papir. Gospodje trgovci dobe znaten popust. Zahtevajte vzorce!

Vsak dan se shajajo družbe v gostilnah. Koliko bi te lahko storile za Slovensko Stražo, pa bi se jim v žepu prav nič ne poznalo! En krajcar pri plačevanju »cehe« ne igra nobene vloge, Slovenski Straži bi se pa zelo pomnožil vir dohodkov, ako bi vsakdo zahteval računski listek v korist obmejnim Slovincem. Posnemajte v tem oziru nasprotnike! Naj bi ne bilo slovenske gostilne brez naših računskih listkov. Naročajo se v pisarni Slovenske Straže v Ljubljani (Dunajska cesta št. 32, hiša Zadrugne zveze, na dvorišču).

Okoli tri tisoč kron je že dobila Slovenska Straža za koleke. Ta vsota bi pa bila gotovo desetkrat večja, ako bi vsi zavedni Slovenci prilepili na vsako pismo, razglednico in dopisnico koleke »Slovenske Straže«. Vse naše posojilnice, vsa društva naj sklenejo, od sedaj naprej kolekovati vsak dopis s kole-

LISTEK.

Čuvajmo domače spomenike.

(Po zborovanju v Solnogradu.)

Zamislimo se v duhu za dve leti nazaj. Takrat se je naša javnost razburjala radi mestne hiše. A nihče ni bil drugega naziranja, nego da naj se ohrani, dasi so bili argumenti različni. To je bil zadovoljiv pojav. Moderna načela o negovanju starih spomenikov so prodrla in zmagala.

Ravnatelj deželnega muzeja je takrat v našem listu pokazal smer in bistvo teh modernih načel ter ob kratkem obrisal njihovo zgodovino.

Dandanes je vzela propaganda teh načel Nemčija v roke. Psihološki podstav temu pojavu je iskati v dejstvu, da nemški narod teh načel potrebuje. A ne samo Nemci, ampak tudi vsi drugi narodi, ki so kolikor toliko pod vplivom njihovega kulturnega odseva. Kar imenuje zapadni del Evrope že davno svojo duševno posest, to si pridobiva srednji del v našem času. Tega gibanja v prilog starih spomenikom in značilnim svojstvom posameznih pokrajin se ne moremo več ogniti. To se je jasno pokazalo na letošnjem zboro-

vanju, ki se je prvič vršilo na avstrijskih tleh. Prihitelo je nad 800 udeležnikov iz širne Avstrije in tudi iz drugih sosednih držav v Solnograd, da se med seboj spoznajo in okrepijo stromljenje, ohranjevati spomenike prešlih dob in varovati domovje, da se ne uničijo v njem narodna in naravna svojstva. V občje je omeniti, da je bila pretehtna večina zborovalcev nemške narodnosti. Italijanov je bilo 5, Rumun 1, od Slovanov so prispevali Čehi 19, Poljaki 8, Slovenci 5, Hrvatje 3, Rusini 1 zastopnika. Seveda iz teh številk ni smeti ničesar sklepati, a popolnoma pa vendar ni prezirati tega razmerja, že zaradi prihodnjih zborovanj ne. Ravno Slovani imamo še največ s amo svojega glede na spomenike in na domovje i pokazati i ohraniti. Ako bomo svoje zanimanje za stvar pokazali, ako bomo upoštevali sami sebe in svojo kulturo v pretečenih dobah, tedaj se ne bode govorilo o takih in podobnih zborovanjih samo o nemškem gibanju, o germanski preteklosti itd., kakor se je to godilo nedvomno na vseh dosedanjih zborovanjih v prilog negovanju spomenikov in varstvu domovja. In če je to umevno pri gospodih iz Nemčije, kateri se nikdar ne morejo izkobacuti iz svojih razmer, se vendar malo čudno sliši, ako avstrijski do-

stojanstvenik pozna samo germanske spomenike (»german. Denkmäler«) v državi, ki je v pretežni večini slovanska.

Slovenci smo postavili za svoje razmere gotovo tak kontingent, da se nam ni treba sramovati. Seve, da se iz tega dejstva more eventualno marsikaj sklepati o našem razmerju napram germanski kulturi; mislim pa, da tega ni treba razprejati na tem mestu.

Zasnovo je bil ta kongres podlagi domneva, da je treba toliko in toliko ljudem samo verno poslušati in sprejemati nauke in dogme iz ust gospodov predavateljev. Prava diskuzija, v kateri se izmenjavajo nazori in se pojasnjujejo pojmi, je bila popolnoma izključena. Razdelitve v sekcije ni bilo. In vendar se tam najbolj intenzivno dela. Govorili so po največ gospodje iz Nemčije — in priznati moramo, da so dobro in izvrstno govorili. Zato bi bilo priporočati, da bi se kmalu priredil shod za negovanje spomenikov in varstvo domovja na avstrijskih tleh za Avstrijo posebej. Pri nas imamo toliko domačih težej in posebnosti, da bi se to gotovo kulturno izplačalo.

Poglejmo samo v birokratski stroj. Tu se nekaj iz složnosti, nekaj iz nevednosti, nekaj iz pomanjkanja

zanimanja, nekaj iz brezbrčnosti in naposled tudi namenoma uničuje to, kar imamo samoraslega in individualnega, posebnega in značilnega na naših tleh. Na shodih pa proglašajo — in to po vsej pravici — za neobhodno potrebno, da se take stvari in taki odnosi obvarujejo. Da se na eni strani teoretično priporoča, kar se na drugi praktično uničuje — to dokazuje, da imamo ravno v zanimivi Avstriji še ogromno dela, predno bo misel in zmišl za varstvo spomenikov in ohranitev domovja prepojila tiste kroge, kateri jo teoretično propagirajo. In ravno zato bi bilo pri nas toplo priporočati več zanimanja za to zadevo in živahnjega gibanja na tem polju. Osobito izobraževalna društva bi morala to gibanje gojiti in samostojno premišljati, v ljudeh čut in pieteto vzbujati do domačije in do vsega, kar jo diči in znači.

Solnograškemu zborovanju je predsedoval tajni dvorni svetnik prof. dr. pl. Oechelhäuser iz Karlsruhe. Mož je v zadevah, tičočih se negovanja spomenikov, dobro poučen, ima veliko rutino, ker že več let predseduje tem kongresom in je dober govornik, osobito v tehničnem oziru, ki zna iz nič splesti dolgo besedilo, katero se prijetno poslušaa.

kom Slovenske Straže. Razprodajalci dobe 20 % popusta.

Čebelno-voščene sveče v korist Slovenske Straže. Opozarjamo preč. cerkvena predstojništva, da smo se pogodili s prvo slovensko svečarno **J. Kopač** v Gorici radi prodaje voščenenih sveč v korist obmejnim bratom. Toplo priporočamo.

Vse zavedne Slovenke hvalijo drože (kvas) Slovenske Straže iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 8. — Umevno, ker so izborne! Priporočamo vsem trgovcem, da naročajo edino te drože ter da se v kratkem času razširijo po vsem Slovenskem.

Skrajni čas je, da vsi zaupniki pogledajo v svojih občinah, kjer se še **ne rabijo naše vžgalice**, kateri gg. trgovci še ne prodajajo vžgalice v korist obmejnim Slovencem. Zahtevajte odločno povsodi, naj jih naročajo pri tvrdi C. Menardi v Ljubljani. Ne verujte izgovorom, da so pošle. Odločno zahtevajte!

Kolinska kavina primes je gotovo najboljša in že zato zasluži, da se čim najbolj razširi. Ker pa je tudi na prodaj v tak rodoljubni namen, je naravnost dolžnost vseh naših gospodinj, da kupujejo izključno le Kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem. Paziti pa je treba strogo na ta napis in pa na to, da je pritisnjen pečat Slovenske Straže.

Pozor! Vsakdo naj pri nakupovanju blaga za obleke, ako hoče imeti dobro in trpežno blago, zahteva v vsaki trgovini blago z napisom **»Zvezdna tkanina«** in z znamko **»Zlate repate zvezde«**. To blago je najtrpežnejše za moške in ženske obleke, kakor tudi za perilo in se prodaja v korist obmejnim Slovencem. Trgovci, ako se hočete prikupiti svojim odjemalcem, naročajte to izborno blago pri podjetju Zvezdnih tkanin Hermes v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 5, nasproti glavne pošte.

Hito in lepo se snažijo obuvala, ako rabite **čistilo za čevlje »Sava«**, katero prodaja v korist obmejnim Slovencem A. Kregar, Ljubljana. To čistilo je popolnoma neškodljivo in omehča tudi najtrše usnje.

Slomškov dar čez 20 K:

Kmetijsko društvo na Hribu 24 K.

Slomškov dar po 20 K:

Posojilnica na Taboru 20 K; ženska podružnica na Vrhniki, kot prebitek veselice, ki jo je priredila dne 24. septembra t. l. v Veliki Ligojni pri Vrhniki, 20 K.

Nadalje se je nabralo kot Slomškov dar:

Nabrano ob raznih prilikah podružnice Slovenske Straže v Loškem potoku 4 K; v spomin na občni zbor Slovenske Straže v Celovcu, nabrali Kresjani v Gradcu pri predavanju g. J. Puntarja, 7 K; J. Miško, Ljubljana, 1 K 18 v.; Fran Hafner, Opatija, 1 K; Miha Moškerc, Ljubljana, 1 K; Ana Maješič, Križanska ul., Ljubljana, 3 K; darovala g. Avgust Puš, oficijal v deželni bolnici in g. Karol Majce, čevljarski mojster, ob priliki neke stave vsak po 10 K = 20 kron.

Prispevki podružnic:

Ženska podružnica v Loškem potoku 19 K 50 v.; ženska podružnica Slovenske Straže Sv. Peter na Medvedovem selu 32 K 50 vin.; podružnica na

Blokah 71 K 50 vin.; ženska podružnica v Loškem potoku (polovični dobiček veselice) 20 K.

Izpred sodišča.

Liberalno kuratorstvo. Včeraj dopoldne in popoldne se je vršila pred deželnim sodiščem razprava proti posestniku Jožefu Jenkotu iz Bernika, očetu znanega »Babčevega fantka«. Jožef Jenko je bil svoječasno podpredsednik podružnice »Kmetijske družbe« v Cerkljah na Gorenjskem. Leta 1908. so bile nove volitve v odbor te podružnice in ob tej priliki so tamošnji kmetje pomedli liberalno zalego v odbor. Novi odbor podružnice je pustil pred cerkvi-jo večkrat oklicati, naj udje vrnejo podružnici izposojeno kmetijsko orodje, to pa radi tega, da napravijo inventuro podružnične lastnine, ki so jo prevzeli v svojo upravo. Novi podružnični odbor je dobil vse izposojeno orodje nazaj, samo neke brane ne. O tej brani se ni moglo dve leti ničesar izvedeti. Po preteku tega časa pa je hlapec Jožefa Jenkota povedal letos meseca junija, nekaterim možem, da je brano skrjal Jenko na nekem podu v Vodiceh. Udje so brano nato tudi našli na omenjenem podu, skrito pod kupom sena ter jo vzeli s seboj. Stvar je prišla končno pred sodišče in tudi postopanje Jožefa Jenkota vulgo Babiča kot kuratorja posestnika Aleša Kalinška v Sp. Brniku. Jožef Jenko je bil imenovan posestniku Alešu Kalinšku, ki je bil zapravljiv, leta 1906. za kuratorja. Kalinškovo posestvo, vredno 60.000 do 80.000 K, pa pod njegovim kuratorstvom ni nič neslo, kot pripoveduje obtožnica, temveč se je moralo še doplačevati. Jenko je kot kurator pozabil dohodke tega posestva vpisati ali pa je dohodke zmanjšal, izdatke pa zvečal ter preostanek pridržal zase. Jenko je bil pa svoječasno od leta 1896. tudi kot sorodnik Kalinškov, njegov varuh po očetovi smrti. Takrat je pustil Kalinška proglasiti za polnoletnega. Ker pa je Kalinšek začel živeti tedaj zelo potratno, kot pripoveduje Jenko, je sklenil z njim kupno pogodbo, glasom katere je Jenko kupil Kalinškovo posestvo, vredno nad 60.000 kron, od njega za 12.000 K, pod pogojem, da mu posestvo vrne, ako se oženi. V slučaju seveda, da bi Kalinšek umrl, bi seveda ne bilo treba nikomur vračati. Kalinšek se je kmalu oženil in Jenko, kot pravi, je takrat kupno pogodbo uničil. Ta dogodek je bil pri večerajšnji razpravi merodajen samo za ilustracijo. Ker pa je Kalinšek živel zelo potratno, mu je sodišče postavilo kuratorje, ki so se pa večkrat menjali. Jenko se je zelo poganjal, da bi sam postal kurator Kalinškovega posestva. L. 1905. je njegova »kandidatura« tudi prišla pred sodiščem v pošte. Tedaj so Kalinškovi ugovarjali proti Jenkovemu kuratorstvu, a končno so se udali in Jenko je bil imenovan za kuratorja. O prvih letih njegovega kuratorstva ni mnogo znanega, ker se ni moglo zasledovati zadevo tako daleč nazaj. Dokazano pa je, da leta 1909. ni vpisal v račune, ki jih je predlagal sodniji, najemnine nekega travnika 140 K, in od prodane detelje 120 K. Jenko se je izgovarjal, da ta denar zato ni vpisal, ker si je z njim poplačal razne stroške pri kupčijah. Pripomniti pa je treba, da je imel Jenko kot kurator 200 K letne plače. L. 1910. je prodal steljo, otavo itd. za 2386 kron 66 v., a v račun je vpisal samo 1595 kron 86 v. Jenko trdi, da preostanka

zato ni vpisal, ker je Kalinškovi ženi izplačal na roko več denarja ter je imel tudi več drugih stroškov za Kalinškovo. Končno je zasledila Kalinškova žena, da vodi Jenko nepravilne račune kot kurator. — Priča Janez Galjot, posestnik in ud odbora »Kmetijske družbe« je izpovedal o zadevi glede brane sledeče: Leta 1908. so bile nove volitve v podružnico in Jenko ni bil voljen več v odbor. Ker je novi odbor prevzemal orodje podružnice, je dal pred cerkvi-jo oklicati, naj udje vrnejo orodje. Vse so dobili nazaj, samo brane ne, za katero se ni vedelo kdo jo ima. Letos pa je povedal bivši Jenkotov hlapec Gostič bratu Kalinškove žene, da je Jenko prepe-lijal brano v Vodice, kjer jo je spravil na nekem podu, takrat še lastnini svoje žene. Predno so šli udje podružnice po brano, so šli vprašati za svet orožnike, kaj naj store. Ti so jim svetovali, naj gredo najprej k županu, da se stvar mirno uredi. To so tudi storili, preskrbeli se nato s ključi in se odpeljali po brano v Vodice, kjer so jo tudi našli na podu, ko so brskali, skrito pod kupom sena, ter jo odpeljali domov. Podružnica je bila oškodovana za 73 K, ker je morala prej kupiti novo brano, ko stare niso imeli. — Jožef Jenko se je pred sodiščem izgovarjal, da ni slišal oklicev pred cerkvi-jo. — Jakob Gostič, posestnikov sin, je bil še lani kot hlapec pri Jenkotu. Spominja se, kako sta peljala brano v Vodice, pokrito s kocem, ter sta jo spravila na pod, kjer jo je Jenko pokril s senom. Brane na polju nista rabila. O zadevi je pravil meseca junija bratu Kalinškove žene, Ivanu Jenkotu. — Zasllišani priči Janez Remec in Janez Pavlič, posestnika na Brniku, ne izpovesta ničesar bistvenega. — Zaslیشانju Ivana Jenkota, se zastopnik toženca Jožefa Jenkota vulgo Babiča, dr. Triller protivi, češ, da je političen nasprotnik. Sodišče je sklenilo, da se Ivan Jenko zasliši nezaprizežen. — Marija Kalinšek, rojena Jenko, katere oče je bil bratranec kuratorja Jožefa Jenkota, je izpovedala, da l. 1905. zato ni bila zadovoljna z imenovanjem Jožefa Jenkota kot kuratorja, ker je bil nasproten njenemu očetu. Račune, ki jih je Jožef Jenko predlagal sodniji, jih ji ni nikoli prej pokazal kljub zahtevi ter jih je pred sodiščem podpisala kar na slepo. Obljuboval ji je, da ji bo doma že pokazal prepis računov, kar pa ni storil, češ, »da so mu ženske papirje raztrgale«. Nek večer prej predno sta šla novembra 1910. k sodniji predložiti račune, je Jožef Jenko prišel k njej s knjigo, v katero je zapisal dohodke in izdatke. Ko je pregledovala knjigo, je našla v njej okoli 60 napak v prid Jenkotu. Jenko je nato vzel knjigo s seboj domov ter jo popravil čez noč, tako, da je bila ena postavka drugi dan napisana v njegovo škodo. — Brat Kalinškove, Ivan Jenko, je zvedel o gospodarstvu kuratorja, ter je začel poizvedovati, za kake vsote je oddajal v najem posestvo in prodajal razne stvari. Pri tem je zasledil glede nekaterih dohodkov, da so bili vpisani manjši kot so bili v resnici. Naredil je ovadbo in tako je prišla stvar na dan. — Državnega pravdnika namestnik dr. Neuberger je poudarjal pri razpravi, da je dokazano, da je Jenko peljal brano pokrito v Vodice ter da je bil Jenko tudi opozorjen, da manjka kmetijski podružnici brana. Kot kurator ni zaračunal leta 1909. 260 kron in leta 1910. 790 K 80 vin. prejemkov. Računov ni, tista knjiga pa, v katero je Jenko zapisaval račune, je izgnila. Jenko je imel 200 K plače in ni bil

upravičen, da bi si eventualen zaslužek sam nakazoval višji, kot mu je bil dovoljen ter predlaga zato obsodbo. — Zastopnik zasebnih obtožiteljev, dr. Furlan, je poudarjal, da je imela kmetijska podružnica 70 K škode, ker je morala kupiti nov brano ter zahteva povrnitev stroškov. Kot bivši podnačelnik podružnice bi moral vedeti, da mora novemu odboru izročiti podružnično last. Glede njegovega kuratorstva pa je slaba stran tembolj dokazana, ako vpoštevamo, da je silno težko preprostemu človeku, kot je Kalinškova, dokazati kakemu oskrbniku nepravilnost. Ako se je že v poldrugem letu dokazalo samo navedene vsote, je vprašanje, kaj bi se vse dokazalo na ltu mesta. — Zagovornik toženec, dr. Triller, je poudarjal, da je Jožef Jenko postopal sicer nekorektno, a nikakor ne z nepoštenim namenom. Na brano je v svojih skrbeh pozabil, a če je dohodke kot kurator vpisaval manjše, ker si je obenem zaračunal svoje stroške, s tem se ni dokazana nepoštenost. Cela zadeva spada pred civilnopravno sodišče. — Sodni senat, ki mu je predsedoval dr. Veder-njak, je nato Jožefa Jenkota oprostil, češ da tak premožen človek gotovo ni imel namena ukrasti brane, kar se pa tiče kuratorstva faktično da ni dokazana nepoštenost. — Državni pravdnik dr. Neuberger in zastopnik dr. Furlan sta nato prijavila vzklic.

Tržiške novice.

t **Gostilničarska zadruga** za tržiški sodni okraj se je ustanovila v sredo, dne 4. t. m. Na ustanovnem občnem zboru, ki se je vršil v gostilni g. Pogačnika pri kolodvoru, je bil izvoljen za načelnika g. Karol Ruech, gostilničar in trgovec v Tržiču.

t **Župna cerkev tržiška prenovlje-na.** Notranjščina naše župne cerkve bo v tekočem letu dobila čisto novo lice. Ladnin obok, ki je bil doslej pobeljen, bo krasila lahka, a jako lična ornamen-talna slikarija, ki je sedaj že vsa izvršena. Dela vodi g. Petek. Krasne freske v prezbiteriju pa bo omil in popravil g. Koželj. Imenitna je posebno velika Lajerjeva slika na fresko v kupoli iz leta 1815. Lepoto naše cerkve bodo tudi močno dvignila barvana okna in prenovljeni oltarji. Okoli adventa, kakor kaže, bodo vsa dela izvršena.

t **Umrla je 30. septembra** gospa Marija Kragl, vdova po bivšem tržiškem nadučitelju. S svojim blagim ter mirnim značajem in s svojo pobožnostjo je bila zgled vsem Tržičanom. Naj v miru počiva!

t **Iz društva sv. Jožefa.** Igra »Občinski tepček« je vzbudila v nedeljo veliko smeha. Igralo se je izvršno. — Prvo predavanje je imel pretekli torek g. predsednik A. Golé. Govoril je o raznih društvenih zadevah in kazal, kako naj društvo dosega svoj namen.

t **Hranilnica in posojilnica v Tržiču** je imela doslej prometa čez 300.000 K. Do 1. oktobra t. l. je bilo vloženega denarja 85.370 K 12 v., dvignjenega 45.041 kron 17 vin.

Jeseniške novice.

j **Na Kalvariji nad Savo** se je preteklo nedeljo blagoslovljenje novega znamenja kljub slabemu vremenu kaj lepo izvršilo. Do 300 udeležencev je pohitelo na prijazen gozdat hrib, kjer so tovarniški delavci s hvalevredno navdušenostjo postavili lično znamenje s

Od Avstrijcev so govorili: dvorni svetnik prof. dr. Strzygowski, prof. dr. Maks Dvořák in dvor. svetnik prof. dr. Henrik Swoboda, vsi z dunajske univerze. Dalje: arhivski tajnik in konservator dr. K. Gianoni z Dunaja in dr. pl. Szenetkowski iz Gradca. Prvi je predaval o umetniških spomenikih v Solnogradu. Ker je bilo že precej pozno in je bil po programu nastavljen sestanek v »Stieglkeller« po predavanju, je bilo občinstvo nemirno in šibek glas predavateljev ni mogel prodreti v zadnje plasti velikanske dvorane »aula academica«. Veliko duševno delo ni prišlo do tistega učinka, ki ga bi bilo zaslužilo. Prof. dr. Dvořák je govoril o razvoju oblastva za varstvo spomenikov, podal v kratkih potezah zgodovino c. kr. centralne komisije in je v nekaterih besedah omenil prihodnje organizacije. — Kot tehnično sijajen govornik je nastopil prelat dr. Swoboda, ki je predaval o »cerkvenem zakonodajstvu za varstvo spomenikov«. Veselilo nas je prav od srca, da se je mož, kateri je prej bil na stališču, da se mora vse ohraniti, in če je sama podrtina, sedaj vendarle premislil in pripoznal cerkvi tudi njeno pravico, zahtevati, da odgovarjajo njene stavbe, njena oprava, njene posode, njena obleka itd. smotru, za katerega

so narejene. — Dasi Swoboda ni nič novega povedal — o tej temi je govoril bolj ali manj obširno ponovno na raznih krajih in sestankih — za večino solnograških poslušalcev je bil njegov govor nov in ker je bil po obliki in tehniki dovršen, je naredil velik utis, tako, da se mu je moralo priznati prvenstvo med vsemi govorniki. Žal, da se je dvorni svetnik prof. dr. Neuwirth odrekel svojemu predavanju »Boj za stari Dunaj«.

Dr. Gianoni je v poljudnem in po obliki dovršenem predavanju obdelal svoj tema o »Razvoju in smotru domovinskega varstva na Nemškem in na Avstrijskem«. Isti predmet sta obravnavala tudi dr. pl. Szenetkowski iz Gradca in prof. dr. Schultze iz Naumburga. Prvi se je oziral pretežno na Avstrijo; drugi se je bavil ponajveč z mislijo privatne organizacije v prilog domovinskemu varstvu in zahteval to ščitenje tudi za južne dežele, osebito za Dalmacijo. — Prof. Schultze pa se je oziral skoraj samo na nemške državne odnose.

Izmed podanikov iz Nemčije so predavali tajni vladni svetnik prof. dr. Clemens iz Bonna »O napredku in razvoju spomeniškega negovanja v Nemčiji in na Avstrijskem«. Ta govor je bil poleg Swobodovega najbolj do-

vršen po obliki in dikciji. Bistvenega pa ni mnogo povedal; to smo — v bistvu — že vse čitali v stenografičnih zapisnih prejšnjih zborovanj. — Prof. dr. Schultzeja sem že omenil.

Zanimivi so bili podatki — dasi tudi že precej znani —, katere je pričel v svojem govoru »O vzdrževanju staromestnih središč ali jedrov« tajni dvorni svetnik prof. Gurlitt iz Draždan. Njegova izvajanja se čisto bistveno, da celo formelno krijejo z mislimi, ki jih je razvil naš muzejski ravnatelj pred dvema letoma v našem listu. — S tem govorom se bodemo svoj čas še malo bolj približje bavili.

Istotako zanimiv in spomina vreden je bil govor prof. dr. Dehioja iz Straßburga v A. Obravnaval je zanimivo in važno zadevo pod naslovom »Varstvo spomenikov in muzeji«. Ta referat je bil po svoji celotni zasnovi nedvomno najbolj samostojen izmed vseh, kar smo jih čuli na zborovanju. Na avstrijskih tleh se je morebiti prvi-krat pred širšo javnostjo izrekla obsodba nad brezmiselnim in nekulturnim privatnim nabiranjem. In tudi tu imalo pribiti, da je dr. Mantuani na letošnjih učiteljskih konferencah v Črnomlju in v Rudolfo-vem ožigosal prav tisto nekulturno in nazadnjaško razvado, katera posebno

v naši domovini tako brezmiselne kozo-lice prebrača. Morebiti sta nemška profesorja tudi iz tiste tajne »enciklopedije« zajemala, ki jo baje poznajo v uredništvu »Sl. N.«?

Velepomenben je bil daljni referat prof. dr. Fuchsa iz Tubinge: »Domovinsko varstvo in stanovanjsko vprašanje«. Mož je pokazal, oprt na statistične date in na najnovejša preiskovanja, da fraze o higijeni, o potrebah razširjenega prometa in dr. vse vkupe ne drže. Kazal je, da za vsemi temi donečimi trditvami tiči večidel sama amazana dobičkarija. Gospodarske zahteve so izključno na strani domovinskega varstva, kajti skušnija je pokazala, da so »sanacije« stanovanjsko vprašanje, osebito pomanjkanje stanovanj, vselej samo pojstrile. Stavbinski redi, kateri določajo visočino stanovanjskih prostorov, ne zado-čujejo in nikakor ne rešujejo higijeničnega pitanja; kajti novejšje preiskave so dognale, da visočina prostorova ne tvori higijeničnih zračnih plasti, ampak lega oken proti stropu in pa možnost, da se prostor v prečni smeri prežrači.

To poročilo je prineslo množico novih motrišč in idej.

Stavbinski nadsvet. K. Schmidt iz Draždan je poročal o stavbinskih po-

križem. Po blagoslovu je gosp. župnik Skubic opozarjal v svojem govoru navzoče delavstvo, kje je njegova rešitev: »Ne v brezveststvu, ampak v veri na odresilni križ in v ljubezni, ki poteka iz njega, ker za vse je svet dovolj bogat in srečni vsi bi bili, ko kruh delil bi z bratom brat — s prav srčnimi čutili!« To ljubezen bratovsko pa oznanja le križ!« Nato je pevski zbor zapel »Zastava znamenje križ stoji«, vmes pa so grmeli topiči in oznanjali jeseniški dolini čuvstva našega poštenega delavstva, po drevju pa so vihrale zastave. Zahvala za lepo znamenje gre tovarniškemu delavstvu, predvsem martinarjem. Naj se jim vedno izpolnjuje besede, ki so jih postavili na slavalok: »Kjer je Bog, tam ni nadlog!«

j Zarja in sociji pa se seveda že jeze nad to prireditvijo, češ da krščanski delavci »molijo ukradenega Boga«. Nam to samo koristi, bomo vsaj vedeli, kaj so sociji, kadar bodo vpili, češ mi smo tudi kristjani. Sociji, ki živijo in hočejo živeti in hočejo tudi druge držati v sami nezadovoljnosti, pač ne privoščijo najnedolžnejšega veselja našemu delavstvu! Drugič jih pa seveda tudi draži vsak pojav verskega prepričanja od strani naših delavcev. Od takih ljudi se mora človek res s studom obrniti. — Nekaj dne pred pa so skušali zlikovci vdreti v puščico ob znamenju. Če bodo sociji še kakšno rekli o tem, bomo kmalu prepričani, v kateri vrsti nam je iskati takih zločestih »bratov«!

j Smrtna kosa. Isto nedeljo ponoči je umrl na Hrušici železničar Janez Schweiger, nepreviden baje po 25dnevni bolezn. Bil je hud socij. V torek so ga prepeljali z rdečimi venci na Češko. Bog mu bodi dober!

j Sneg je pretekli teden krepko pobelil naše gorovje. Celo v Plavški rovt in k Sv. Križu ga je zaneslo. Sedaj mu jih deževje dobro daje, ako pa potegne kak mrzel veter, bomo pa še v dolini beli. Preteklo sredo smo imeli namreč samo 3° R. Nekoliko premalo za 4. oktober!

j Predavanje. Jutri, v nedeljo zvečer je v Delavskem domu na Savi občajno predavanje. To pot o vplivu borz na gospodarstvo. Vstop prost.

Tedenski pregled.

Tržaško politično društvo »Edinost« je sklicalo na dan 1. oktobra shod, na katerem je poslanec dr. Rybač poročal o političnem položaju. Razložil in dokazal je nujno potrebo, da se vsi jugoslovanski poslanci na Dunaju združijo. Neusmiljeno je razkrinkal liberalce, ki so toliko kričali o izdajstvu, ko so tržaški in istrski poslanci ob zadnjem državnozbornem zasedanju stopili v zvezo s »Slovensko-hrvatsko zajednico«, v kateri so z dalmatinskimi pravaši združeni poslanci S. L. S., češ, da je ta parlamentarna organizacija »klerikalna«. Tržaški in istrski poslanci so se zvezali le z drugo slovensko stranko, kranjski liberalci pa so se na podlagi pismene pogodbe zvezali z Nemci! Na Goriškem pa so se slovenski liberalci zvezali z laškimi »klerikalci«. Dr. Rybač je tudi odkril, da so kranjski liberalci nameravali tržaške Slovence razcepiti in so imeli že vse pripravljeno, da ustanove v Trstu liberalno gospodarsko organizacijo; v zadnjem hipu pa jim je račune zmešal polom Agromerkurja, Glavne posojilnice in Zveze slovenskih posojilnic. Končno se je govornik odločno izjavil za združenje vseh Jugoslovanov na Dunaju. Shod je

sva njegova izvajanja navdušeno sprejel ter mu izrazil soglasno popolno zupanje. — Ker so tržaški magistratovci pri zadnjem ljudskem štetju tako smešno malo Slovence našli, je vlada na pritisk od slovenske strani odredila revizijo ljudskega štetja v Trstu, ki se ni zaključila. Toda že dosedaj so prišle na dan take lumparije magistratovcev, da je vladni komisar v tržaškem deželnem zboru dne 2. t. m. izjavil, da se bo cela zadeva izročila državnemu pravdništvu! Kolikor je do sedaj znano so vladni organi pri reviziji našli za 20.000 Slovencev več! — V tržaškem deželnem zboru so v seji dne 4. t. m. proti slovenskim glasovom sprejeli resolucijo za italijansko vseučilišče v Trstu. Med razpravo, ki je bila jako burna vsled slovenskih ugovorov, je italijanski poslanec Puecher priznal, da ima Trst močno slovensko manjšino. — Avstrijski parlament, ki se je otvoril 5. t. m., je doživel takoj prvi dan nezasišane škandale. Ker je namreč dunajski magistrat letos kar naenkrat zaprl tri češke ljudske šole na Dunaju, ki jih Čehi sami vzdržujejo, in so vsa prizadevanja, da se šole odpro, ob trmoglavosti dunajskega magistrata ostala brezuspešna, se je 300 čeških otrok pod vodstvom učiteljev podalo v parlament, da si izprosi pomoč za otvoritev čeških šol. V predvorani pa prihiti nasproti nemški poslanec in reditelj Albrecht in zastavi otrokom pot. Pristopili so češki poslanci in zahtevali, da se pušči otroke naprej. Medtem se je nabralo polno nemških poslancev, ki so začeli Čeha zmerjati. Stein je celo zaklical: »Vrzite češko pakažo vun!« Češki poslanci so seveda vsplamteli; navtili so na Nemce in začel se je grozovit pretep; nemški poslanec Teufel je celo potegnil revolver. Bivši nemški minister - krajan Schreiner je rjovel: »Tu so nemška tla!« Opravičeno ga je zavrnil dr. Rybač: »Tu so avstrijska tla!« Pretep je divjal skoro celo uro; vpitje je bilo nepopisno. Najbolj pretresljivo je pa bilo kričanje in vpitje otrok, ki so v zmešnjavi zašli v metež ter je bilo mnogo njih udarjenih, pohenjenih in osuvarjenih. Pravo čudo, da se ni zgodila resnejša nesreča. Ko se je nemir polegel je šla manjša deputacija Čehov k ministrskemu predsedniku Gautschu, ki je zagotovil, da bo zadevo čeških Komenskyjevih šol na Dunaju resno proučil. Poslanci so nato na vsem telesu tresoče se otroke spremili na ulico. Ko se je otvorila seja je prvi govoril soc. demokrat dr. Adler o draginji in ostrih obsodbah proti soc. demokratom ob zadnjih dunajskih draginjskih nemirih. Končal je, da se le čudi, da si ljudstvo vse to pušči dopasti. V tem hipu počil je galerije strel — petkrat zaporedoma; krogle lete mimo ministrskih glav, katerim so bile namenjene, ena se zapilci v pult našega poslanca in zborničnega podpredsednika Pogačnika. Zadet ni bil nihče. Vse je v strahu planilo kvišku; poslanci so soc. demokratom klicali: Morilci, anarhisti! Seja se je takoj prekinila in parlament zadržal. Napadalca so prijeli. Piše se Vavrak, doma v Šibeniku, mizar, star 26 let. Po napadu je zavpil: Živela mednarodna soc. demokracija! Pri zaslišanju je izjavil, da je hotel ustreliti justičnega ministra radi obsodb dunajskih razgrajčev, češ: Ostre sodbe, ostri streli! — Ko se je razburjenje deloma poleglo, je bila seja zopet otvorjena; govoril je zopet dr. Adler, a poslanci so ga neprestano prekinjali. Potem je ministrski predsednik Gautsch najostrejšo obsodil soc. demokracijo, ki

je vprizorila napad na parlament in hujska proti njemu. Nato je bila seja zaključena, potem pa se je takoj sešel ministrski svet. — V avstrijskem parlamentu je med 516 poslanci 280 agrarcev zagotovilo, da se ne bo vladalo proti kmetu. »Slovenska Straža« je imela svoj prvi občni zbor 1. t. m. v Celovcu v hotelu »Trabesinger«. Prišlo je krog 350 zastopnikov podružnic. Natančno poročilo prinese »Narodno - obrambni Vestnik«, ki bo priložen »Slovenec« in drugim slovenskim listom ter »Hrvat-skemu Pravu« v Zagrebu. — Društveni dom na Ježici so z veliko slovesnostjo otvorili 1. t. m. — Pri občinskih volitvah v Tunicah je zmagala S. L. S., v Mirni peči pa je tudi večina naša. Na Krki je dobila S. L. S. 13 občinskih odbornikov, liberalci 12. Na Homcu je sijajno zmagala lista S. L. S., istotako na Raki. — Tržnega nadzornika Dolfe Ribnikarja so liberalci postavili za deželnozbornskega kandidata mesta Ljubljane namesto odstopivšega Kneza. — Kranjska vina so se izletnikom »Nemškega državnega gozdarskega društva«, ki so si na svojem potovanju po Avstriji ogledali tudi naše dolenske gozdove in bili pri tem gostje novomeškega prošta dr. Elberta, — tako dopadla, da so si jih mnogi naročili daleč noter v Nemčijo. Isto je storil tudi nek mažarski magnat, ki je bil z istimi Nemci na Dolenskem, dasi ima sam najkрасnejše vinograde na Ogrskem. — Snežilo je že po več krajih na Kranjskem. — Umrli je abiturient idrijske realke Franc Kandare. — Slovensko katoliško prosvetno društvo se je ustanovilo 1. t. m. za šentjakobsko župnijo v Ljubljani. — Ljubljanski mesarji so na dreganje »Slovenca« vendar le znižali cene mesu. — Nemški »Schulverein« je imel svoj 31letni občni zbor; dohodki so letos znašali 1.108.920 K; razven tega se zbira v Roseggerjev sklad že tretji milijon. Lep zgled in opomin nam, da se zavzamemo za »Slovensko Stražo«! — Lampretovo tiskarno v Kranju je kupil tamošnji tovarnar gospod Ivan Podlesnik. — Ljubljanski pivovararji so sklenili podražiti pivo s 15. oktobrom. — Premog se je s 1. t. m. v Ljubljani zopet podražil in stane 50 kg 1 K 60 v. — Podraže se tudi narejene obleke. — VII. umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani, se je otvorila 5. tega meseca.

Poučni tečaji:

S. K. S. Z. priredi tudi letos poučne tečaje, ki se vrše v sledečem redu:

- 1. socialni** (vodi č. g. Fr. Krhne) vsak četrtek od pol 7. do pol 8. ure zvečer v mali dvorani Ljudskega doma.
- 2. stenografski I. oddelek** (vodi prof. Dolenc) vsak ponedeljek in soboto od pol 8. do pol 9. ure zvečer. Učna knjiga: Novak, Slovenska stenografija I. del, korespondentno pismo, 3 K. Prostor: slov. trg. šola. II. o d d e l e k (vodi prof. Ludovik Vagaja) vsako sredo in petek od pol 8. do pol 9. ure zvečer v slov. trg. šoli. Učna knjiga: Novak: Slovenska stenografija, II. del. 2 K 50 vin., debatno pismo. Obe knjigi se dobita v Katol. bukvarni.
- 3. knjigovodski** tečaj (vodi prof. Gogala) vsako sredo od pol 8. do pol 10. ure zvečer v slov. trg. šoli.

4. laški, I. o d d e l e k ob ponedeljkih in četrtek od ¾8. do ¾9. uro, II. o d d e l e k ob torkih in petkih od ¾8. do ¾9. uro v slov. trg. šoli. Oba oddelka vodi veleč. g. dr. Koren.

Z rednim poukom se začne v ponedeljek 16. oktobra. Vpisovanje se vrši za vsak tečaj samo prvo uro pred poukom.

Pravico udeleževati se tečajev imajo samo Zvezini člani oziroma njih otroci.

Pouk je brezplačen, vendar plača vsakdo pri vpisovanju 2 K kot položnino, ki se mu koncem leta vrne, če prej ne izstopi, in 2 K za razsvetlavo ter druge upravne stroške.

Francoski tečaj se naznani prihodnji teden.

Vsa potrebna pojasnila daje Zvezino tajništvo v Ljudskem domu vsak dan od 10. do 12. ure dop. ter od 6. do 8. ure zvečer.

Javno predavanje se vrši v torek 10. oktobra v mali dvorani. Predava g. Fr. Terseglav.

II.

Knjižnica je odprta ob torkih in četrtek od 7. do pol 9. ure zvečer.

Čitalnica je na razpolago vsak delavnik od 10. do 12. ure in zvečer od 5. naprej.

Društva in korporacije, ki žele porabo društvenih prostorov, opozarjamo, da se morajo pravočasno zglasiti za dovoljenje pri tajništvu, ki edino more dovoliti porabo društvene dvorane in drugih prostorov.

Mohorjani! — „Slov. Straža“ vas kliče.

Zopet Vas je družba sv. Mohorja razveselila s krasnim književnim darom. Za udinno dveh kron dobite šest lepih knjig, katere Vam bodo krajšale dolge zimske večere. Za ta dar ste gotovo družbi zelo hvaležni. Kako pa lahko najlepše izkažete hvaležnost? Družba sv. Mohorja sama ima svoj sedež v mestu, kjer prebivajo najbolj zagriženi naši narodni nasprotniki, ki nam hočejo ugrabiti našo lepo zemljo in zatreči naš mili slovenski jezik. Družba sv. Mohorja je največja slovenska trdnjava v naši, narodno najbolj ogroženi Koroški in njenem glavnem mestu Celovcu. Veliko napadov je že morala pretrpeti od strani nemških nestirpnežev in zato jo bo gotovo razveselilo, ako bo vsak Mohorjan v znak hvaležnosti, da mu za tako nizko ceno podaja vsako leto toliko duševnega kapitala in zabave, ob sprejemu knjig daroval za »Slovensko Stražo« vsaj 10 vinarjev.

Mohorjani! Lansko leto ste se radi odzvali naši prošnji in poslali skupno 2748 K 4 v. Srčna Vam hvala za ta lep dar. **Prosim Vas pa, da se nas tudi letos spomnite s še obilnejšim darom.** »Slovensko Stražo« čaka v bodočem letu ogromnega dela, katero bo pa mogle izvršiti le, ako bo dobila za to potrebna sredstva. **Armada Mohorjanov šteje nad 84.000 članov, ako bi vsak član daroval »Slovenski Straži« vsaj 10 vinarjev, bi se nabrala že lepa vsota, s katero bi bilo obmejnim Slovincem veliko pomagano. Gg. poverjeniki družbe sv. Mohorja — prav vsi pomagajte »Slovenski Straži«, naberite pri razdelitvi knjig kar največ darov.**

Mohorjani! »Slovenska Straža« zaupa v Vas in je prepričana, da se bode po Vaši požrtvovalnosti lani nabrali znesek letos vsaj potrojil.

Osrednje vodstvo »Slovenske Straže«.

svetovnicah, katere imajo nalogo, da preprečijo potvare in neokusnosti. Na Saškem in tudi drugod v Nemčiji jih imajo. Posebno dobre vspehe imajo razgovori o stavbinskih načrtih, predno se isti zasnujejo. — V naši pozabljeni Kranjski imamo tudi podobni instituciji; starejšo v »društvu za krščansko umetnost«, novejšo v »deželnem umetniškem svetu«. Obe imate nalogo, izvrševati iste funkcije, kakor stavbinske posvetovalnice (Bauberatungsstellen) v Nemčiji. Razložke je le ta, da se omdotni gospodarji zatekajo k tem posvetovalnicam, na Kranjskem pa jih vsevedni naročniki novih stavb čisto prezirajo ali pa niti ne vedo zanje.

Zadnje predavanje je imel tajni vladni svetnik prof. dr. Conwentz iz Berolina o »Zaščitanju naravnih parkov«. Nedvomno je tudi to, del domovinskega varstva in se da končno tudi kot skrajna posledica iz tega izvajati. A človek, živeč v modernih gospodarskih odnosih, tega skrajnega stremljenja nikdar ne bode umeval, ker pregloboko posega v materialne življenske pogoje. Izločiti na stotisočeh kvadratnih kilometrov iz kulture, zahtevati, da se na tem prostoru ne sme niti orati, niti kopati, niti drevja sekati, niti novega vzrajati, da se ne sme

popasti, da je strogo zabranjeno loviti, to sega po naših mislih vendarle predaleč. Mislimo dosledno logično dalje. Ustanovila so se društva, katera hočejo izvesti to namero. Zato kupujejo take kose zemlje, ki jih morejo dobiti za denarna sredstva, stoječa jim na razpolago. A ker ne zmorejo mnogo, pozivajo srečne posestnike velikih kompleksov, da naj darujejo take teritorije za njihove namene. Posamezni veleposestniki se odzivajo — ali boljše: so se odzvali. Najbrž jih ne bo mnogo. A ko bi se to godilo dalje, potem bi bili kmalo ogromni kompleksi odtujeni naravni in umetni kulturi, nastati bi moralo pomanjkanje potrebnih zemljišč v prilog — nekaterim gospodom, ki žele proučavati pretvarjanje snovi po naravi, ako ji nihče ne posega v njeno delo. In mislimo še dalje. Zaraščali bi se gozdovi, množilo bi se živalstvo — porabna divjačina in škodljiva zverjad — naraščala bi množica mrčesja in golazni. Nič od tega pa se ne sme ugonobiti. Kam bi to privedlo? Za obmejne posestnike nedogledna perspektiva! Morebiti se to da izvesti v Nemčiji v razsežnih grezéh in na razprostranih pustinah in vresevinah, pri nas in pa v Avstriji sploh je pa treba vendarle pomisliti, kako se zemljišče pa-

metno porabi ne da bi naravi silo delali. — Najzanimivejša plat Conwentzevega predavanja so bile skioptične podobe, posnete po naravi z Lumièrejevimi ploščami. A navzlic temu, da je pokazal res lepe podobe cvetočega vresevja in gruče zanimivih močvirskih cvetic, njegova agitačna izvajanja niso prepričala o potrebi takega postopanja. Zaradi pet ali šest vrst močvirskih cvetic se ni nihče ogreval za varstvo naravnih parkov v tem smislu.

To zborovanje je bilo tudi ilustrirano. Razstavljeno je bilo tudi mnogo gradiva, ki je svetočilo, kako se v Avstriji stremi za tem, da se umetniki oslanjajo na krajevno stavbarstvo in da uduše breznačajno šablono, kedar jim je staviti nova poslopja. To poglavje je za Kranjsko posebne važnosti. Menda se nikjer tako težko ne greši zoper ta zdrava načela, nego ravno pri nas. Zelo bogato je bila zastopana Solnograška — in to je povsem umevno. Druge dežele so stopile v ozadje, izvzemši Češko, katera je v r a z m e r j u celo prekašala kongresno središče. Kranjska je imela iz obrine šole na razstavi štiri kopije najpovnih končnic in srednji del od pročelne strani neke kmečke poslikane skrince — voilà tout! Kaj si pač morejo ljudje misliti o

nas, ako nas cenijo po tem zastopstvu?

Morebiti je pa to zdravo za nas. Marsikdo se bode prebudil, ki je dosedaj sanjal o naši zlozni vsemogočnosti in se bode poprijel kulturnega dela ter se zanimal za gibanje v prilog domačim umetnostnim spomenikom, če jih tudi ni vstvaril kak Buonarottí ali Tiziano, Dürer ali Rubens, kak Ivanov, Rëpin, Matëjko ali Munkaczy, ampak roka priprostelega kranjskega kmeta. Dandanes smo prekorajčili tiste meje, ki jih je estetika prošlih dob in pa nepsihologična teorija minulih dni postavila: dandanes je prišla ljudska u m e t n o s t istotako v veljavo, v kateri je »velika umetnost«, prav tako, kakor danes n. pr. v državnem svetu sedi kmet poleg kneza, ki ga imenuje svojega tovariša.

Kakor so vse človeške institucije nepopolne, tako je bil tudi shod za varstvo spomenikov v Solnogradu. A narobe početje bi bilo, ako bi hoteli udarjati samo senčne strani, svetle pa prezirati. Osobito za nas Jugoslovane in Slovence posebej so bile senčne strani bolj v podbudo na dosledno delo, nego blesteči referati shodovih govornikov.

Proti kartelom.

Končno se je vedarle razgugala državna zbornica, da ob času splošne draginje igrajo glavno vlogo velike kapitalistične zveze, ki takorekoč monopolizirajo posamne vrste blago, ki ga ljudstvo najbolj potrebuje, in ga potem draže, kakor jih je volja. Draginja ni le pri mesu, marveč tudi pri premogu, sladkorju, železu itd. Državna zbornica je imela sicer izbran poseben pododsek, ki sta mu bila izročena predloga poslancev Steinwenderja in Choca. Dne 10. julija 1908 je sklenila zbornica, naj se najdalje do novembra izdela načrt zakona proti škodljivim kartelom. Poročevalec dr. Krek je imel svoje poročilo za pododsek napravljeno. To poročilo je prišlo v javnost in kapitalistični listi in društva so z vso silo padli po njem. Pododsek, ki mu je načeloval socialni demokrat dr. Ellenbogen, pa ni bil nikoli sklican, dasi ga je v zbornici večkrat zavoljo tega prijel poslanec Choc. Splošno je vladalo mnenje, da socialni demokrati ne marajo nobenega zakona proti kartelom, ker so dogovorjeni z velikimi industrijskimi zvezami in dobivajo od njih značne podpore.

Proti koncu zadnjega zasedanja minule državne zbornice so pa socialni demokratje vendarle spoznali, da morajo nekaj storiti, kar bi bilo na obe strani prav. Vložili so predlog, naj se najprej skliče enketa za kartelno vprašanje, to se pravi, naj se ta reč lepo pokopje v kupu papirja in naj se javnosti s praznim govorjenjem natrese peska v oči.

Zdaj je razburjenje splošno. Tudi kmet in obrtnik vstajata in zahtevata, naj se omeji nasilno oderuštvo, katero prenašala vsled kartelov. Nemška nacionalna zveza je vložila v tem zmislu predlog; za njo so pa prišli tudi socialni demokratje s svojim. Videli bomo šele, koliko je resnosti na teh predlogih. Toda vsaj toliko se je začelo, da se bo vprašanje obravnavalo. Z Dunaja smo prejeli nastopno poročilo:

V petek dopoldne je zboroval pododsek za kartelno vprašanje pod predsedstvom dr. Ellenboga. Prvi je govoril vladni zastopnik, sekčni šef Broše, da je vlada že svoj čas predložila zakonski načrt proti kartelom, ki izdeluje blago, podvrženo posebnim davčnim (špirit, sladkor), ki pa ni prišel v razpravo. Industrijski svet se je že pred desetimi leti pečal s to rečjo, pa tudi ni prišel do zaključka. Lani je bivši trgovski minister Weiskirchner naročil, naj se izdela nov tak načrt. Izdelan je, pa ni še zrel, da bi se predložil zbornici. Industrijski svet ima ta mesec sejo, ki bo v nji obravnaval kartelno vprašanje. Vlada ne more predložiti načrta, pač pa hoče sklicati enketo, ki naj poda potrebno gradivo. V enketi bodo zastopani zastopniki konsumentov in producentov. Za to gre, kako naj se sestavi vprašanja. Industrijski svet se bo še s tem pečal. Prav je, če tudi zastopniki konsumentov — poslanci — pomagajo vladi v tem oziru.

Dr. Krek se je vladni nameri odločno uprl. Poslanci niso zastopniki konsumentov, marveč ustavni zastopniki ljudstva in del zakonodaje. Enketa pomeni samo zavlačevanje. Gradiva se novega prav nič ne potrebuje za to, kar je treba za zakon proti kartelom. Enketa bi pač morda pokazala, kako škodujejo posamni karteli, kako so urejeni in kako delujejo. Teh posebnosti pa ni treba, ker splošno vsak-

kdor se je pečal s kartelnim vprašanjem, prav dobro vé, v čem se kaže škodljiva stran kartelnega delovanja, in tudi vse razne oblike, ki v njih nastopajo karteli, so splošno znane.

Za naše delo so potrebna samo svedeča pojasnila: a) Katere državne uredbe omogočujejo in pospešujejo kartele? Sem spadajo razne civilnopravne, davčne, tarifne in trgovskopolitične uredbe. Naša naloga je, kolikor je mogoče preurediti jih tako, da se škodljivo delovanje monopolističnih gospodarskih zvez onemogoči ali vsaj omeji. — Pri tem je treba vpoštevati, da že nekaj imamo: koalicijski zakon (§ 4.) določa, da so kartelne pogodbe neveljavne. V avstrijskem pravu, glede na hranilnice, železnice in zavarovalnice imamo že sprejeto načelo javne kontrole: potrebo koncesije, državne komisarije, dolžnost javnih računov. Že s tem, če se načelo javnosti izvede tudi glede na kartelno delovanje, bi se marsikaj predurilo. In če hoče dobiti vlada zanesljivo gradivo o posamnih kartelih, je to mogoče samo na podlagi tega načela.

b) Drugo vprašanje sloye: katere oblike raznih krivic (prestopki, pregreški, zločini) se javljajo v delovanju kartelov? Odgovor na to ni težak. Karteli greše z oderuštvom, z nevarnimi grožnjami in s postopanjem contra bonos mores. Naloga, ki jo ima zakonodajec, sloye potemtakem v tem oziru: Kako naj se izpopolni kazenski zakon, da se bodo oblike raznih krivic, ki jih delajo karteli, lahko izkazale in kaznovale. Splošno ogorčenje proti kartelom nima v ljudstvu samo v tem vzroka, ker so cene previsoke, marveč tudi v tem, ker ljudstvo vidi, da se v velikem lahko brez kazni slepari in odira, medtem ko se posameznik za vsako podobno dejanje v malem prime in kaznuje.

V tem oziru je treba, da gre odsek na delo. Zato predlaga poročevalec, naj odsek prične svoja posvetovanja na temelju vloženi predlogov in naj odkloni vsako enketo v kartelnem vprašanju. Poslanca Wüst in Licht sta se pridružila temu predlogoma. Prihodnja seja bo v torek.

Draginja in politika.

Dunaj, 6. oktobra.

Danes je nenavadno mirno v zbornici. Včerajšnji strelji v galerije v zbornično dvorano so temeljito izčistili politično ozračje, soperica je izvestnim krogom kri pognala v glavo, da imajo danes hudega moralnega mačka. Hlače se tresejo raznim dvornim svetnikom in c. kr. rogoviležem, ki se javno in ponosno bratijo z rdečimi prekucnihi. Vest se je vzbudila tudi mnogim ekscelemam, ki v skrivnih kotih do kometca segajo v roke učiteljem revolucije in anarhije. Malo se le sramujejo, svojih tajnih zaveznikov, katerih se boje, kakor hudobec križa. In ker se jih boje, dovolijo jim vse.

Voditelj rdečih šol sedaj visoko prisegajo, da obsojajo terorizem z orožjem. Slovesno izjavljajo, da ne hujskajo množice proti državi in človeški družbi ter ne širijo smrtnega sovražstva proti vsakemu in vsem, ki ne prisegajo na rdečo in črno zastavo. Nikola Njeguš Vavrak iz Šibenika, ki je včeraj hladnokrvno v ljudski zbornici posegel v žep po nabit revolver in streljal proti ministrom, je norec, ki se ne zaveda svojega hudodelstva in tudi ni odgovoren zanj. Tako danes slovesno izjav-

lja soc. demokratski voditelj v židovskem listu. Enako se rote tovariši njegovi. Tudi Bebel in Liebknecht sta se otrsela Hödla, ki je streljal na starega nemškega cesarja Viljema. Niti v sanjah nam ne prihaja na misel, da so morda dunajski soc. demokratski voditelji naročili »norca« iz Šibenika, naj pride streljat na ministre zaradi draginje. Trditi in dokazati pa moremo, da so razni Vaillanti, Hödli, Luccheniji, Bagrovi in Njeguši le verni učenci iz mejnarodne črnorode, šole. Krivavi nauki rode krvave sadove. V stotisočih listih, letakih in lepkih, v basovih tonih in kričečih diskantih dan na dan razširjajo svoj nauk strupenega sovražstva in peklenke strasti proti družabnemu redu in vsaki avtoriteti. Saj je včeraj na vsa usta soc. demokratski govornik rohnel v zbornici, da se on izogne hudodelstvu, ko bi vedel, da mu koristi. Ali niso kot hripavi žrjavi kričali vsevprek rdeči sinovi in njih liberalni duševni očetje, da hočejo govoriti portugalski? Ali ne prete brez strahu in kazni, da so pripravljene politične nasprotnike obešati na laterne in nabadati na kole, kakor srakoper rjave hrošče na bodeče trnje? Na visokih šolah so drago plačane stolice za rdeče prekucuhe in črne anarhiste. Profesorji kazenskega prava uče, da bi bili tepci zagovorniki revolucije, ko bi svojih otrok ne vzgajali v istem duhu.

In vlada, katere prva dolžnost je, da skrbi za javni red, varstvo življenja in premoženja vseh državljanov, ta skrbna vlada vidi in sliši vse to, pa molči in roke križem drži. Ako reven kmetič ne pobije kokoši, krav in mačk, ako ne polovi v hlevih vseh muh in mušic, ki bi utegnile v sosedov dvorec zanesiti živalsko kugo, takoj lopnejo po njem z vso strogostjo zakona in mu namnože denarnih glob, da je črn. Ako pa političen lopov, zaprisežen tripičen zelenec ali vrtoglavi »učenjaka« na visokoškolski stolici z besedo in peresom vlija strup v javne vodnjake, hudičevo olje v odprte človeške rane, gnjev in sovražstvo v zbegana srca, ta uživa vse potrebno varstvo. Ko so mi politični divjaki razbijali javen shod in sem bolj glasno miril ljudi, hoteli so čuvjati javnega reda in miru meni železno veržico oviti okoli rok. Potem pa se čudijo čudaki, da po mestu vse narobe gre. S svincem in dinamitom hočejo si izvojevati prostost, kakor si jo slika razpaljena strast in zblojena domišljija.

Vsi židovski listi so tedne in mesece hujskali množice za polične demonstracije zaradi draginje. Vsak dan najmanj petkrat do grla sili so kričali kakor mlade kukavice, da so lačni in izstradani. Splošno draginjo, ki se kot mora vlačiti po vsej Evropi, brezvestno izrabljajo v nečedne politične svoje namene. Danes pa kot farizeji zavijajo oči, češ, taka politika je demagogija, atentat na splošno blaginjo, hinavščina in laž. Danes tako piše židovski težak, jutri bode zopet »dulci jubilo« zastavil pero za portugalsko revolucijo in si mislil svojo.

Včeraj je baron Gautsch med burnim odobravanjem zatrjeval, da hoče vlada brez strahu storiti svojo dolžnost ter z vsemi sredstvi vzdržati red v državi. Lepe besede prvega državnega uradnika. Toda vse te lepe besede vzbujajo dvome, ako vidimo, da že leta in leta v Avstriji nimamo prave vlade, ki res vlada v pravem avstrijskem duhu in se ne pusti prerivati od strank na levo in desno. Ali ni splošno med poslanci priznana resnica, da le tisti kaj

doseže, ki najbolj kriči? Kriče pa ravno tisti najglasneje, katerim se najbolj godi. Naj me nihče krivo ne razume. Jaz ne kličem na pomoč starih profozov z leskovkami, tudi ne korporalov z brezovimi šibami. Vlogo takega nazadnjaka odklanjam z vso odločnostjo. Pravico hočem in zahtevam za vse brez razlike stanu in jezika. Vlada naj pokaže da hoče z vso strogostjo zakona zatreto politično in duševno anarhijo, zamašiti vse cevi, po katerih se steka brezverska gnojnica v kale in vodnjake, iz katerih zajemajo najširši sloji prebivalstva. Vlada naj dokaže, da voditelj rdeče in črne anarhije niso še in ne bodo gospodarji v državi. Vlada naj pa tudi prežene duševno draginjo onih narodov, ki so doslej smeli le po bogati žetvi pobirati redko klasje na polju, ali po bahati pojedini pisane gospode drobtinice pod mizo. Vse drugo — so prazne fraze.

Volitev predsedstva.

Posledice včerajšnjih dogodkov so se pokazale pri današnji volitvi predsedstva. Dr. Sylvester se je včeraj vedel kakor političen začetnik; bil je — brez glave. Razburjenost proti socialnim demokratom pa je tolika, da so mnogi črtali pri volitvi imé socialnega demokrata Pernerstorferja za podpredsednika. Toda politika je — najslabša šola za značaje, da ne rabim primernejšega izraza. Zato tudi včerajšnji dogodek ne bode spametoval »političnih glav«.

Dr. Sylvester, dosedanji začasni predsednik, je dobil le 237 glasov, torej niti polovice vseh poslancev; 73 glasovnic je bilo praznih. Celo njegovi ožji pristaši ga niso volili zaradi njegove — nerodnosti. Še slabše se je godilo Pernerstorferju, ki je dobil le 183 glasov. Soglasno so bili izvoljeni za podpredsednika dr. Conci, dr. German, Pogačnik, Romančuk in Ždarsky, ki so dobili po 295 glasov; krščanski socialci Jukel je dobil 268 glasov.

Proračun za leto 1912.

Danes je finančni minister dr. Meyer predložil in pojasnil državni proračun za leto 1912. Vsa potrebščina znaša 2.916.685.263 kron, pokritje pa 2.916.990.344 K, torej prebitok 305.081 kron. Od lani so se izdatki pomnožili skoraj za 100 milijonov kron.

Podpora vsled suše.

Danes sta nujno predlagala državno podporo vsled suše in drugih uim še poslanca Roškár in dr. Jančovič za posestnike in najemnike v svojih volivnih okrajih. Zahtevata živila, semena in odpis zemljiškega davka. Prihodnja seja v torek.

Ljubljanska okolica.

— Ježica. Prav pogosto si »Jutro« privošči našega župana, župnika in občinski odbor. Ni težko uganiti, kje se kujejo ti dopisi; saj poznamo generala naših liberalcev in njegove pristaše. Naj se nikar ne domišljujejo, da se bo kdo na nje oziral. Gospod župan bo delal kakor do zdaj, če njegovo delovanje še tako blatije in mu sebične namene podtikate, in župnik bo govoril na prižnici in v »Domu«, kar se mu bo zdelo potrebno, svariti svoje farane pred »jutrom« in njegovimi dopisniki. O tem so se že zdaj lahko prepričali. Dopisniki se radi zaletujejo v Marijino družbo. Ni čuda! Enemu je res trn v peti,

Mal ud dragine, mal pa ud sucjaldemokratarju.

Te dni je blu en dopoudan, ke sm stavu tam za vudo med Ipaukam in brajnikam in češple natepavu. Kar iz kušicam sm jih jedu, ke sa ble tku drage, pu šest za en sold in se m je smilel, de b kušice preč metu, ke sm jih pušten plaču.

»Pepe, nekar na jej češpel iz kušicam, če nečeš zbolt!« naguvuru me je naenkat en star mužakar in me prjaltsk pu ram putaplou.

»Na zamerte; jest vas na puznam in na vem, de b se že kerkat ke srečala.«

»Tu nč na stri, če me puznaš al pa ne. Dobr svet ud usacga, če je tud naznanc, prou pride.«

»No ja; tu je že res; al jest pu navad na guvarim iz nubenmu, če ga na puznam.«

»Tud guvort t ni treba iz mana, če res misleš, de na smeš iz drugmo guvort, kokr iz znancam; zados u, če moučiš in me ubugaš. Lej, jest pa tebe dobr puznam; pu tojmo putrete, ke je usaka sebota u »Slovenca«, te puznam, zatu b te rad ubvarvu nasreče in bulezn, ke t žuga, če uš češple jedu iz kušicam. Leustka puznaš, ke ne? Viš, Leustk se je tud tulk časa tku lahka-mišeln iz češplam trahteru, de je nazadne na slepiče zbolu in de b mogu hmal jt rakam žvižgat. Šele zadne čase se je neki pucajtu in se mu je na bul ubrnul; al naprej s je pa tud uzeu, de že na pugleđa nekol več nubene češple, pa če b mou še tak apetit najne.«

»Tu je že res, de je navarn. Tud mene že neki u želodce teši. Al kua pa čm? Pr tak dragin, kokr je zdej, na kaže, de b člouk ena reč za drah gnar kupu, pol ja pa puluvica preč vrgu. Dondons more bt člouk šparuven in gledat more, de nubena reč na gre u

zguba. Pumislte: ni še Buh ve kuku douh ud tega, ke sm dubu za en sold več češpel, kokr jih dubim dons za tri solde. Ja, tekat sma lohka kušice preč metal in se iz češpel zmrđval; zdej sa pa druh časi. Zdej u hmal tku deleč pršlu, de uma mogli hmal tud krumpir iz ulupkam in urehe iz lešinam jest, če na uma tli stradat.«

»Tu je use res, Pepe! Al, kdu je pa uržab, de je taka dragina, kdu?«

»Jest sam prou na vem. Leberalci prauja de sa klerekalci uržab dragine; klerekalci leberalcem tu naprej mečaja; sucjaldemokratari pa ubema in sploh usakmo, ker ni sucjaldemokrat, pol pa pugrunti, ker ma prou.«

»No, če res na več, kdu dela dragina, t um pa jest puvedu. Viš, mi usi delama dragina sami. Mi deluci pugervama več plače; tist ke nam plačujeja, pugervaja ud ldi več za izdelke in tku gre naprej in nazadne mama usi ud tega ena figa. Učases s iz petem gulđinarjem na teden shaju, dondons pa iz petnajstem težku. In če uma še več plače pugerval, uma pa še draži use plačval; ke nek se more tist gnar uzet, ke se ga vn da. Tku je na svet in vs tist sucjaldemokratusk krčajne ni uredn počnga groša in pumagu nam u h večem še du več dragine. In kdu ma kej ud tega? Jest prauim, de nubedn

nč; ta narmn pa kmet, ke svoje prdelke skori nč bulš na sprau u gnar, kokr jih je prejšne čase. Če pa ma že kdu kašn prefit pr usm tem, ga imaja tist trgovci, ke tržja iz »deželnem prdelkem« in pukupja ud kmetu use prdelke za ena sramotna cena, predajaja jih pa naprej vn iz dežele za drah gnar.«

»Men se zdi, očka, de ute mel prou. Ampak men tu na gre zdej u glava, za kua sucjaldemokratari delaja pu svet taka larma, pubijaja šule in druge hiše, ke nisa nubenmo nč sturle in nisa uržab, de je dragina? Če b razbil use štarije, šnopsarije, kavarne in druge tem pudobne naprave, pol b mel že kašn pumen, ke b na mel hodet nekamer več pu napatrebem gnar zapraulat. Pol b na ubčetil več take dragine in ustou b marskermo kašn groš ud zaslužka u varžet. De greja pa razbijat šule, tu s pa na morem drgač mislt, kakor de sa norci.«

»Dobr s puvedu! Norci sa tist, ke sa na Duni šule razbijal, al tist pa na moreš rečt, de sa norci, ke sa jih h tem nakajfal.«

»Jest mislem, de sa glih tku norci.«

»Na uš, Pepe! Norci tu nisa, ampak faloti, ke se pesteja pudkupt za tu, d deluce razdražja in jm ni prou nč zavle tega vest težka, če jih gre one par zavle

Luka v Prevezi.

odkar se je ustanovila; že ve, zakaj. Sicer pa pustite Marijino družbo in Orle pri miru; vam niso prav nič mar! Že v drugo se zaletuje v župnikovo biro in nagovarja kmete, naj župniku vrata zapirajo. In uspeh, gospod dopisnik! Nikoli ni bil župnik tako prijazen sprejet od ljudi, kakor letos, in je več dobil, kakor druga leta. Pri otepih, kateri so dopisniku posebno v želodcu, bo menda tudi tako, vsaj domača vas, katera je dozdaj dala, ta se je skazala. Torej, gospod dopisnik, le še huiškajte zoper tega preklicanega župnika — njemu v korist. Tak dopis v »Jutru« je narekovalo zagrizeno sovraštvo, grda nevoščljivost in škodoželjnost. Zares, lepe lastnosti za človeka, kateri se hoče prištevati olikanim. — Še nekaj! Pošteni občani se čudom čudijo, kako je mogoče, da so se nekateri oklenili takih ljudi in da se še sedaj tega ne sramujejo.

— **Vič-Glinca.** Bliza se 12. oktober, ki bo, lahko rečemo, zgodovinskega pomena za tukajšnje občino. To trdimo tem gotoveje, ko smo po dolgem času vendarle dočakali kandidatno listo »združenih volivcev«. Ta lista pa ni nič drugega kot navaden prijateljski kompromis liberalcev in demokratov. Kdo bi bil kdaj mislil, da si bosta ta dva »orjaka« podala pri nas roke, saj se je vsak za sebe do zdaj čutil zadosti močnega. »Narod« in »Jutro« vselej bobnata v svet, kadar se priredi kaka liberalna veselica, da se na Viču dani, da napredna misel raste itd. »Rdeči Prapor« prej in zdaj pa »Zarja« se hvalisa o moči socijev. Na, zdaj pa ob času občinskih volitev, ko je treba, da stranka pokaže svojo moč, jim je pa pogum vpadel ter iščeta v prijateljskem objemu skupne pomoči zoper — »klerikalno« stranko, o kateri sta dosedaj govorila, kakor bi je ne bilo. Da, mi vstajamo in vas je strah! In da bi ta prijateljski objem bolj držal, ste obe stranki privzeli v svojo listo še nekaj naših, da vržeta tako peska v oči nekaterim bolj lahkovernim občanom. Tako je nastala lista »združenih volivcev«. Zelo zanimiva je zgodovina te liste. Nebroj sestankov, pa nobenega trdnega sklepa. Kar ne morejo se zediniti. Vsak bi bil rad odbornik ali pa še — župan. Predsinoči se jim je vendar posrečilo, da so po burni debati prišli do zaključka in postavili »združene« kandidate. Izročili so jih v tisk in ponoči listke trosili po cestah, oknih itd. No, ko se zdani, ljudje pobirajo listke, berejo, in sami pristaši so bili vsi iz sebe, da so ti »združeni« mogli skrupucati tak nestvor kandidatov, med njimi 9 demokratov in dva »fest« fanta. Videč, da jim ni ratalo, so kolovalje brž izdali parolo: listke pobrati nazaj in zopet sklicati sestane, da se postavijo kandidati, ki bodo vsem všeč. Koliko dela! — In res, sinoči so zopet

sklicali skupaj vse najbolj liberalne in demokratične glave, da se sestavi nova kandidatna lista. Kaj so sinoči sklenili, še ne vemo. Najbrž so napravili še slabšo mešanico. Iz vsega tega manevra se pa jasno vidi, kam bi gotovi ljudje iz samega sovraštva do Cerkve, do vere privedli lepo občino. Ljubši jim je vsak zadnji nevedni liberallec in zagrizeni demokrat, kakor pa resnobni, pa verno misleči mož. Čudimo se, da jim nekateri naši somišljeniki enkrat za vselej ne pokažejo hrbta in se znebe njih vpliva. Upamo, da jim bodo ravno te spletkarije odprle oči. — Vičani-Glinčani volivci! Iz tega krpanja in prekljanja liberalcev in socijev uvidite, kaj gotovi kolovalje nameravajo in kaj bi šele uprizorili, če bi taki ljudje zasedli sedeže v občinskem odboru. Zato pa o pravem času porabite priliko in nijednemu teh ne pustimo vstopa v občinski odbor. Lahko rečemo: Moč je v naših rokah, v naših vrstah, da to zabranimo in občino rešimo takih nepolitikov. Pomislite le, kaj uganjajo sociji po drugih krajih in kaj so zadnji čas napravili tudi v domači občini! Ako se hočemo teh in njih zaveznikov iznebiti, zato 12. oktobra oddajmo glasove možem, ki so vredni našega zaupanja, možem, ki se bodo držali programa S. L. S., možem, ki bodo v prijateljskih odnosih z deželnim odborom, od katerega bo zlasti naša občina potrebovala mnogo naklonjenosti in pomoči. Torej, volivci! Pozor! držimo se discipline strankine! Nastopili bomo samostojno kot pristaši Slovenske Ljudske Stranke. Idimo res »združeni« enih misli v boj za resno, sveto stvar. Ako bomo edini, nam je zagotovljena zmaga in Vič bo tudi v bodoče v taboru S. L. S.

Strebersdorf pri Dunaju.

Ob severozapadni železnici je od Dunaja tretja postaja Strebersdorf in od postaje (ali pravzaprav postajališča) četrt ure oddaljena je vas Strebersdorf, ki pa sedaj pripada k okraju Florisdorf, torej uže Dunaju, dasi so med Donavo in Strebersdorfom obširne planjave, na katerih pridelujejo razna živila za meščane.

V Strebersdorfu naselili so se leta 1886. šolski bratje in ustanovili ljudsko šolo. Potem so otvorili meščansko šolo, pozneje še pripravnico ali učiteljsko in nižjo trgovsko šolo. Velika večina učencev stanuje v zavodu, ki je kaj lepo urejen. Dasi imajo na Dunaju vse polno šol, vendar pošiljajo največ Dunajčani svoje dečke v to šolo. Učenci imajo lep red, dobro nadzorstvo, vrtove, igrišče in sploh vse, kar je potrebno, da dečki dobro napredujejo in zdravi ostanejo.

Pri zavodu je tudi kmetija. V hlevih stoji 30 lepo rejenih krav, 6 konj in

čez 100 prašičev, katere krmi jeden sam hlapec. Da ni zavod, v katerem se prehrani vsaki dan okrog 700 ljudi, odvisen od obrtnikov, imajo v zavodu tudi svojega mesarja, peka itd.

Za razne šole v Strebersdorfu in za razne druge šole, katere imajo na Dunaju in po raznih drugih krajih potrebujejo pa šolski bratje veliko moči, zato sprejemajo dečke, ki imajo nagrade do samostanskega življenja in potrebne zmožnosti, v novicijatu, ki je ravno tu.

V novicijatu je navadno čez 30 novincev, ki se pripravljajo celo leto za vsprejem v kongregacijo. Predno nastopijo novicijatu, se pa nekaj tednov preskušajo glede na zmožnost in sposobnost. Take imenujejo postulante. Tudi učiteljskih pripravnikov imajo za kongregacijo čez 30, ki pa imajo sedaj še skupni poduk z drugimi učiteljskimi.

Vodja zavoda, brat A. Mavser, ki je rojen na Kranjskem in zna dobro slovensko, želi ustanoviti tudi na Slovenskem šolo, v kateri bi podučevali šolski bratje. Zato se sprejemajo v novicijatu prav radi slovenski dečki, ki so dovršili ljudsko šolo ter imajo veselje do redovniškega življenja in zmožnost za učenje. Ako so revni, se sprejmejo brezplačno, samo da prineso s seboj potrebno obleko.

Zeleti bi bilo, da bi se oglasilo več slovenskih dečkov in potem dobimo v nekaterih letih tudi pri nas ljudsko šolo, v kateri se bodo podučevalo res v krščanskem duhu.

Italijansko-turška vojska.

V Tripolitaniji.

Lahi so zasedli mesto Tripolis, a brez boja se Turki niso udali. Laški topovi so morali razrušiti preje stare trdnjave, da so se turški vojaki umaknili. Mesta bi se Lahi ne bili tako hitro polastili, če bi bili imeli Turki boljše topove. V Tripolisu je do 2000 Evropevc. Laški mornarji so zasedli mesto. Za guvernerja v Tripolisu je imenovan kontreadmiral Boreadolo. V utrdbah so našli Lahi 20 mrtvih in 3 ranjence, ostale ranjence so vzeli turški vojaki seboj in se umaknili 20 kilometrov južno od mesta. Lahi so tedaj postali gospodarji obrežja Tripolitanije in Kyrenaike.

Laško brodovje je pričelo 5. t. m. obstreljavati mesto Bengasi. V mesto je padlo 80 krogelj.

Ob albanski mej.

Ob albanski mej Lahi še vedno strašijo in ogrožujejo svobodno paroplovbo na Jadranskem morju. Pri Leku so Lahi zaplenili dve turški ladji, ki sta vozili vojake, konje in strelivo. Z ozirom na zadnje dogodke ob albanskem obrežju in osobito pred Prevezo, ki so jo Lahi celo bombardirali, je na pritisk Avstro-Ogrske, laška vlada prepovedala, kakor poroča »Tribuna«, laškemu bojnemu brodovju vsako operacijo ob albanskem obrežju in pred Epirom. Laško bojno brodovje se je moralo baje vrniti v laška pristanišča.

Lahi napadli v Rdečem morju angleški transportni parnik.

Iz Hodeide se poroča, da je poklical dragoman angleškega konzulata angleško bojno ladjo na pomoč, ker so napadli Lahi neki angleški transportni parnik. Dne 2. t. m. sta pa dve italijanski ladji streljali na Hodeido. Izstrelili so 21 granat. Ena granata je potopila čoln angleške križarice »Gmachall«. Lahi so pred Hodeido potopili tudi neko turško topničarko.

Razna poročila.

Italijanska vlada je ustavila podpore vsem paroplovnim progam, ki vozijo iz Genove in iz Benetk na Orient in v Indijo. — »Unione« poroča, da so zasedli Lahi Tripolis, ker so se bali, da dežele ne zasedejo Nemci. Trozveza je popolnoma omajana in se več ne obnovi. — Turki so zaplenili angleški parnik »Ochris«, ki je vozil 40 sodov smodnika.

Strelji v zbornici.

Napadalec Njeguš.

V četrtek je streljal v zbornici soc. demokrat Njeguš na pravosodnega ministra Hohenburgerja. O napadalcu izvaja šibeniški župan dr. Ivan Krstelc: Napadlec oče je bil gostilničar, starši so bili alkoholiki. Njeguš je bil vedno nemiren in nasilen. Bil je zagrizen socialen demokrat in je bil že zaprt, ker je ob državnozbornski volitvi 1907 županu grozil. Vedno je bil oborožen in že večkrat kaznovan, ker je nosil brez dovoljenja orožje. V Šibeniku je zamen poizkušal ustanoviti socialno demokratsko organizacijo. Obsojen je tudi zaradi tega bil, ker je razširal državni nevarne spise. Od 12. do 17. leta je bival na Ogrskem, kjer je tudi bil večkrat kaznovan. Kot vojak je bil tudi opetovano kaznovan. V Šibeniku je dopisoval več soc. demokratskim listom. Zadnji čas je popotoval po Srbiji in po Hrvaški. Njeguša opisuje kot vojaka nekdo, ki je služil z njim, takole: Napadalec je služil kot vojak v 2. stotniji 22. dalmatinskega pešpolka. Ker je bil zelo inteligenten, je postal prvo leto že desetnik. Ze kot vojak je bil socialni demokrat. Malo je manjkalo, da ni bil degradiran, ker se je udeležil neke rdeče demonstracije. Prosil je zanj stotnik, da mu niso odrezali zvezd. Njeguš je tudi dvakrat dezertiral. Prvič se je pri neki vaji samovoljno odstranil, a stotnik je jezdil za njim in ga izlepa pregovoril, da naj se vrne. Dobil je 30-dnevni zapor v vojašnici. Drugič se je pa podal brez dovoljenja v Šibenik in dobil za to 21dnevni zapor.

Aretirani Josip Paulin.

Zena zasebnega uradnika Paulina je izpovedala, da živita 1 leto na Dunaju. Paulin je kot mizar prav dobro zaslužil, a ko je iskala soc. demokratska strokovna zveza uradnika, ki bi govoril laško, je prosil za to službo, jo dobil in se preselil na Dunaj. Mož je bil zagrizen socialni demokrat. Ko je prišel po napadu domov, ni o napadu nič omenil. To Paulina zelo obremenuje, kakor tudi, ker se nekateri njegove izjave ne vjemajo. Njeguš je izpovedal, da je spoznal Paulina, ko je agitiral po Dalmaciji, a Paulin pravi, da se na to natančno ne spominja. Policiji se zdi sumljivo, da si je vzel Paulin dopust, da vodi okoli popolnoma tujega mu človeka, kakor tudi se policiji čudno zdi, zakaj da se ni takoj policiji javil, ki ga je celo dopoldne iskala. Pač je pa objavila »Arbeiterca« dolgo klobaso, v kateri Paulin pripoveduje, da je prišel Njeguš v urad in da si je izprosil zanj dopust, da ga je vodil po Dunaju in tudi v parlament.

nh u krtuva dežela. Za pink nardeja te lde use.«

»Tu pa na morm verjet, de b jh kdu za tu še pudkupu, de b deluce nakajfa, de nej greja šule pubijat.«

»Kua, de res na verjameš? Čak no, de t puvem; um vidu, če uš pol verjeu al ne.«

»Tu sm pa res febrčen.«

»No, pušluši! Viš, kinematografi več na ulečeja. Tisteh starih kumedi, ke sa jh že pu desetkat pousod vidl, sa se lde naveličal. Kinematografi sa čez dali bl prazin in varžeti tisteh, ke te kinematografe vn držeja, pa še bl. Astn, kua je za strl, de se kinematografi in varžeti teh ldi spet za en čas napouneja? Na zgudi se nubena posebna reč; če se pa že kej zgudi, pa kinematograf ni pr rukah, de b tu hitr futografiru. Douh sa štederal tist judi, ke delaja pudobe za kinematografe, kuku b se dal kej zaslužt in pumagat lastnikom kinematografu du zaslužka, ln nazadne sa ja le puštederal. Stupil sa u dugovar iz ene par obersucjaldemokratem na Duni in zmenil sa se, de nej za prmern plačil ta in ta dan nakajfaja ldi, de uja začel rezunerat in zbijat pu mest, in tu se more zgudt pudneu,

ke je lepa svetloba za futografirat. Obersucjaldemokrati sa bli iz tem zaduvalen, kokr sa zaduvalen iz usaka rečjo, ker je kašn pink brez muje zraven za zaslužt, pa če sprauja iz tem pu Duniya na gauge, in udarl sa judem u roka, de uja use tu natank pu naručil vn spelal. Judi sa natu na duguvurjen dan nastaul ukul in ukul rotuža in naprej dol pu Ringe že na use zgudi soje kinematografe in čakal, de se začne ruml. Ke je stavu sonce že zadost vesok in je blu za pričakvat, de uja podobe dobr vn spadle, začel sa obersucjaldemokrati dražt ldi, dokler nisa lde zbesnel in začel iz razbijajnam preke dragin dragina delat.«

»Salameš namol; kej tagca b s pa jest nekol na mislu! Tu je pa skori naverjeten — «

»Kaj na u verjeten?! Ta teden b šou u iblansk kinematograf, pa b lohka iz lastnem učmi vidu, kuku sa se na Duni bunkal zoper dragina loleti, obersucjaldemokrati pa puskrl za — pink.«

»No, Buh loni! Pu temtakem sa pa te obersucjaldemokrati še z večm žaubam namazan, kokr

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

General Caneva.

Enver bej.

Italijanskemu vojaštvu, ki bo dospelo v prihodnjih dneh na 20 transportnih parnikih pred Tripolis, poveljuje general Caneva, poveljnik 10. italijanskega vojnega zbora in bivši avstrijski poročnik. Turške bojne moči v

Tripolisu bo organiziral major Enver bej, ki je znan izza padca Abdula Hamida in ki bo Italijanom naredil mnogo skrbi z takozvano guerilla vojsko, kot jo namerava pričeti.

Kako bo Njeguš kaznovan.

Napadalec bo najbrže kaznovan po § 138. kazenske postave, ki določa za poizkušeni navadni umor težko ječo od 5 do 10 let.

Iz Irgovske in obrtne zbornice.

V petek popoldne ob 5. uri se je vršila javna seja trgovske in obrtne zbornice v magistratni dvorani. Predsednik g. Knez je imenoval overovalteljema zapisnika gg. Ložarja in Mejača. Zapisnik zadnje seje se je odobril, ravno tako naznanilo predsedstva in tajništva. Provizorični predsednik g. ravnatelj Pammer poroča o dosedanjih uspehih zbornice za napravo telefonske postaje v Domžalah in da se ta telefonska proga zveže z interurbano telefonsko progo Dunaj—Trst. Obenem naj bi se pritegnili k tej telefonski progi tudi sosedni industrijalni interesenti, kakor v Mengšu, Jaršah itd. Naprava tega omrežja bo stala okrog 6000 kron. Po predpisih morajo prispevati interesenti k stroškom naprav 30 odstotkov. Letos 30. avgusta se je vršil v Domžalah sestanek interesentov, kateri je bil prav dobro obiskan. Od strani zbornice sta se sestanka udeležila gg. Pammer in tajnik dr. Windišer. Postavni prispevek za napravo telefonske postaje je brez kakih težav osigural. Prijavilo se je tudi takoj 12 abonentov. S tem je naprava telefonske postaje v Domžalah osigurana. Zbornično predsedstvo se je 7. septembra obrnilo na poštno direkcijo, naj kakor hitro mogoče, vse potrebno ukrene za napravo telefonskega projekta Ljubljana—Domžale. Poročilo se je soglasno odobrilo.

G. Ložar je stavil sledeči predlog: Častita zbornica skleni: Obrniti se je do c. kr. domobranskega ministrstva z utemeljeno vlogo, v kateri se odločno zavaruje proti temu, da se je na evidentno škodo ljubljanskih in kranjskih obrtnikov oddala dobava kruha za c. kr. domobranski polk št. 27 v Ljubljani izven Ljubljane v Celje in to celo za dobo treh let. V utemeljevanju tega predloga je gospod Ložar povdarjal: Z razpisom št. 1191/II, l. 1911, je c. kr. intendant domobranskega poveljstva v Gradcu razpisala za leto 1912 dobavo kruha in ovsu. Med mesta, za katera je dobavljati, spada tudi Ljubljana. Na splošno začudenje pa se za mesto Ljubljana dobava ni razpisala. To pa zategadelj, ker je dobava kruha za Ljubljano že oddana in sicer za cela tri leta v Celje. S tem, da je šla dobava iz Ljubljane in dežele Kranjske, je kršen princip, da treba zalagati potrebščine v kraju garnizije. Hkratu pa trpi hudo moralno in materialno škodo našo obrtništvo. Je torej upravičeno, da se zbornica zavzame za interese domačih obrtnikov, protestira proti temu postopanju in zahteva, da se dobava za nadaljni dve leti razveljavi. Pri tem moram ugotoviti, da s tem, da se kruh iz Celja v Ljubljano dovaža, ni erar nič pridobil na ceni, narobe, ta način dobave ni samo dražji, ampak tudi neprikladen in sanitarno vse prej kakor priporočljiv. Predlog g. Ložarja je bil soglasno sprejet.

Letošnje leto se imajo vršiti zbornične nadomestne volitve. Polovica članov izstopi, ker jim je pretekla po zborničnem volilnem redu njihova doba. To so gg. svetniki: Rohrman, Urbanc, Šubelj, Velkavrh, Gasner, Rakovec, Schrey, Supančič, Globelnik, Hrovat in Zorc. Ker je pa teh gospodov samo 11, je bilo treba dvanajstega iz vseh ostalih svetnikov izzrehati, da se je dobila postavno določena polovica izstopivših svetnikov. Zreb je odločil g. V. Majdiča, da tudi on izstopi. Ker se je g. Hafner vsled obilega posla kot član volilne komisije odpovedal, je bil izvoljen namesto njega na predlog g. Ložarja, g. Zorc. Trgovskemu društvu »Merkur« je zbornica dovolila kakor vsako leto 500 K podpore. V odbor deželne zveze za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem je zbornica imenovala svojim zastopnikom g. predsednika Kneza.

V šolski odbor obrtno - nadaljevalne šole v Ljubljani odpošlje zbornica za svojega zastopnika gg. Ogrina, stavbnega mojstra in Franchettija, na Vrhnikih Lenarčiča, v Kranju Pavšlerja, v Škofji Loki Babiča in v Trzinu Deua.

Sledila je tajna seja. Vdova zborničnega sluga Terezija Pogačnik, je prosila zbornico za provizijo, vzgojevalnico in posmrtno četrtinko. Ravnatelj g. Pammer je povdarjal, da ne gre, da bi se zbornica trajno vezala, zlasti ker Pogačnik se ni bil definitivno nastavljen. Ker je bil umrlj vesten sluga, zato je predlagal, naj se da vdovi po opravilniku določeno posmrtno četrtinko, katera znaša K 550, vrhutega pa še enkrat za vselej 550 K odpravni-

ne. Tako dobi vdova skupno 1100 K. Soglasno sprejeto.

Zbornični uradniki in sluge so prosili za draginjsko doklado. Ravnatelj g. Pammer je predlagal naj zbornica prošnjo usliši in da deset odstotkov zborničnim uradnikom, računano od njihovih letnih plač, draginjske doklade. Zbornica je ta predlog soglasno odobrila.

Stanislava Šuštaršič iz Radoljce želi obiskati in se izobraziti v centralnem učiteljskišću za ženske obrtnice na Dunaju, istotako želi I. Francel obiskati obrt. šolo v Brnu. Obema je zbornica pripoznala primerno podporo. Vsi ti sklepi so se odobrili v javni seji, katero je predsednik po tajni seji zopet otvoril.

JUNAŠTVA »RDEČIH BRATOV« V KRAKOVU.

Dne 5. t. m. so preganjali soc. demokrati po svoji navadi draginjo v Krakovu. Napravili so tudi spreved, a po sprevedu so sodrugi razbijali okna in rjuli, kakor znajo to le soc. demokrati. Policija je bila preslaba za vzdržavanje miru, vsled česar ji je prišla na pomoč pehotna stotnija, ki je demonstrante kmalu pomirila. Zapri so veliko soc. demokratskih »žrtev«.

DOGODKI V PERZIJI.

Vladne čete premagale vstaše.

Iz Teherana prihaja poročilo, da so vladne čete premagale vstaše. Nad 1000 vstašev je ujetih. Vladne čete so zaplenile nad pol milijona nabojev, 100 brzostrelnih in 500 navadnih pušk. Vladne čete so zopet osvojile mesto Kahan. Salar ud Douleh ima velikanške izgube.

POOSTRENA FRANCOSKO-NEMŠKA POGAJANJA.

Iz Pariza se poroča, da se je Kiderlen - Wächter pritožil, ker objavljajo francoski ministri v listih poročila o pogajanjih. Nadalje se poroča, da se upira francoski kolonialni minister Lebrun vsaki kompenzaciji Nemcem ob Kongu.

Ljudski oder, Ljubljana.

Začetek ob 1/2 8. uri. Konec po 10. uri. Predstava: 5. Predprodaja vstopnic v »Kat. Bukvarni«.

V nedeljo dne 8. oktobra 1911:

Krivoprisežnik.

Narodna igra s petjem v 7 slikah. — Spisal Anzengruber. — Za slovenske odre priredil Homunkulus.

Prva slika: Na Kmetovčevem vrtu. Druga slika: V gostilni na Lahovem. Tretja slika: Na Krivoprisežnikovem domu. Četrta slika: Pred vaškim znamenjem. Peta slika: V hudem brezdnju. Šesta slika: V oglarski koči. Sedma slika: Ljubezen in sovrašтво.

Izpremembra četrte in pete slike se izvrši pri odprtem odru. Med III. in IV. sliko je 20 minut odmora.

Sodeluje oddelek ženskega zbora slavnega Glasbenega društva »Ljubljana«.

CENE:

Parter: I. II. vrsta à 3—K. — III. IV. V. vrsta à 2—K. — VI. VII. vrsta à 150 K. — VIII. IX. X. XI. vrsta à 1—K. — Zofe v parterju à 150 K.

Galerija: I. vrsta à 2—K. — II. vrsta à 150 K. III. IV. V. vrsta à 1—K.

Balkon à 1—K. Stojlišče 40 vin. Dijaško stojlišče 30 vin.

Vstopnice se dobivajo tudi zvečer pred predstavo pri blagajni. — Blagajna se odpre ob 1/2 7. Med posameznimi dejanji zakasnelo došlih je vstop v dvorano zabranjen.

Dnevne novice.

Ne boš! »Slovenski Narod« se je grozno razburil, ker smo zopet enkrat pribili njegovo protlavstrosko stališče, o katerem še danes ne vemo, ali je le stališče kakega zagrizenega avstrofoba v »Narodovem« uredništvu ali pa oficelno stališče narodonapredne stranke. »Nar.« se skuša našim izvajanjem, ki so ga v dno zadela, na vse mogoče načine izviti in si pomaga seveda tudi s psovkami, ki so naperjene naravnost na naše urednike, ki se pa za izbruhe različnih neabsolviranih juristov absolutno nič ne zmenijo. »Narod« seveda najprej povdarja, kakšne važnosti je mir za Avstrijo in kako je aneksija Bosne stala Avstrijo vsled mobilizacije milijone in milijone, vsled česar da je nastala tudi sedanja draginja. Draginja bi bila brez mobilizacije tudi nastala, ker je sploh po vsem svetu, ampak kar je najbolj važno je to, da je Avstrija morala mobilizirati radi Srbije, katero je ravno »Slov. Narod« na najprijateljski način hujskal in ji dajal korajželj. Če bi takrat ne bili Srbov ruski, laški in angleški listi ter glasilo narodno-

napredne stranke na Slovenskem ščuvalo, bi si bila Avstrija drago mobilizacijo prihranila! Toliko zaradi Bosne. »Narod« toži, kakšne zle posledice bi imela vojska za Slovence v gospodarskem oziru in tako dalje. To tudi mi vemo. Ampak stvar ima popolnoma drugačno lice. Danes je z nedvomno jasnostjo ugotovljeno, da je Italija v sedanji vojski poizkušala v Jadranskem morju eksperimentirati, kako bi povzročila vstajo v Albaniji in se Preveze, Drača ter Valone polastila. Le tako se da »bitka pri Prevezi« razumeti in le tako se da razumeti, zakaj je poveljnik laškega brodogoja zagrozil, da bombardira Prevezo. To namero je Italija le na najenergičnejši pritisk velevladi in vsled grožnje Avstrije, da svoje brodogoje mobilizira, opustila. Tak je bil položaj. »Narod« pa je te laške manevre slikal kot nekaj nedolžnega, zraven pa s komaj prikrito simpatijo spremljal težnje Srbije, da zasede Sandžak, kar bi vse imelo za posledico, da bi Avstrija bila od vseh strani na kopnem in na morju zajeta in bi se nikamor ne mogla ganiti. Da smo v takem slučaju Slovenci in Hrvati izgubljeni, je jasno in je to dokazovati za ljudi, ki imajo kaj soli v glavi, odveč, ne razumejo tega edino tretlji in izdajavci. »Narod« se izvija s tem, da pripoveduje bajko, da hočejo »klerikalci«, naj Avstrija zasede Albanijo in da »Ljudska posojilnica« ondi špekulira z gozdovi! Prvič ima Avstrija do Albanije jako veliko pravice, ker izvršuje tam protektorat, ki je po veljavnih pogodbah med monarhijo in sultani zajamčen, drugič bi bilo vsako razširjenje Avstrije na jug ravno avstrijskim Slovanom v največjo korist, tretjič pa nima »Ljudska posojilnica« v Albaniji absolutno nobenih špekulacij. To so si mogli izmisliti le po srbofilstvu že popolnoma degenerirani možgani. Mar naj »Narod« pove, da hoče Hribar postati albanski vali in ob skaderskem jezeru zgraditi kak hotel »Tivoli«, Tavčar bo pa odprl pisarno v Draču, ki bi gotovo veliko nesla v deželi, koder še ne poznao Frančičevega zagovornika. Ti »Narodovi« brezmejno trapasti članki bi Avstriji res utegnili v škodo biti, kajti če bi jih kdo v albanski jezik prestavil in bi jih Albanci brali, izgube še tisto spoštovanje, ki ga do danes imajo, zakaj tega gotovo do danes še ne vedo, kakšne norce ima Avstrija na Kranjskem. Sicer se pa čudimo, da sme glasilo, pri katerim ima glavno besedo »prihodnji ljubljanski župan«, tako avstrofobsko pisati!

»Slovenskemu Narodu«. Iz Rima prihaja oficiozno sledeče brzojavno poročilo: »Italijanska vlada je vsem vojnim ladjam ponovila strogo povelje, da ne smejo več začeti nobenih vojaških operacij na turškem jadranskem in jonskem obrežju.« — Če imajo »Narodovi« uredniki toliko inteligence, kakor je za srednje izobraženega človeka potreba, bodo menda razumeli sledeče: Italijanska vlada je zdaj, to je, v sredo in v četrtek svojem brodogoju v jonskem in jadranskem morju izrečno prepovedala ob južnoalbanskem obrežju operirati. Ta prepoved se je izdala takoj po tem, ko je grof Aehrenthal konferiral z vojvodom Avarskim in ko je naš zunanji urad po svojem oficioznem listu in po oficelnem »Fremdenblattu« podal k temu primeren komentar. Preje pa je vojvoda di Aosta po Adriji in jonskem morju nemoteno skoro dva tedna, če ne več, brodil in uganjal skrajno nevarno igro. Sklep? Sklep je ta, da je Italija hotela v kalnem ribariti, a se ji ni posrečilo, ker smo v Avstriji to namero kmalu spoznali. Zato je bilo le prav in domoljubno, da sta med slovenskimi listi »Slovenec« in »Edinost« tudi na to opozorila, ker bi zaprtje Adrije imelo ravno za nas Slovence bolj pogubne posledice kakor vsa sedanja draginja all celo kuga in stoletna vojska! »Narod« nas seveda zavoljo tega s »patrioti« zmerja, kar pa nas nikoli ne bo oviralo, da gremo dosledno po poti, ki nam jo kažejo interesi Slovencev in Hrvatov v avstrijski monarhiji! »Narod« na najpiše za veliko Srbijo ali pa za veliko Italijo, če hoče, sraj je že neštetokrat navduševal za Garibaldi!

»Čin norca« imenuje »Arbeiterzeitung« Njegušev atentat. Imenitno! Njeguš je bil, kakor se čuje, eden najvnetejših jugoslovanskih socialnih demokratov, njegov sodrug Pavlin pa celo tajnik socialnodemokratske strokovne organizacije lesnih delavcev. Torej take norce vzgaja socialna demokracija! Boljše ni moglo glasilo socialne demokracije samo sebe persifilirati.

Tržiški častni občani. Kakor znano, je občinski odbor v Trzinu dne 12. maja 1908 celo vrsto nemških nacionalcev imenoval za častne občane, da na ta način pri volitvah obdrže Nemci Trzine v svojih rokah. Deželni odbor je

sklep občinskega odbora kot nezakonit razveljavil. Pritožbo Nemcev je sedaj upravno sodišče brez razprave zavrnilo. Tržičani so tako ob svoje nemške častne občane, ki bi jim pa itak nič več ne bi koristili po novem občinskem redu.

Shod v Dolenjem Logatcu. V nedeljo, dne 8. t. m., ob 3. uri popoldne se vrši javen političen shod za bližajoče se občinske volitve v prostorih Društvenega doma v Dol. Logatcu. Govori gospod dr. Vlad. Pegan. Shod je javen sklicala ga je »Kmetška zveza«.

Socialni demokratje za vojsko. Naše socialne demokrate je osupnilo poročilo iz Rima, da v glavnem italijanskem socialnodemokratskem glasilu »Avanti« italijanski socialnodemokratski voditelji jako živahno debatirajo za in proti vojski. Da se preko »Zarje« italijanski socialni demokratje oglašajo za vojsko! Doslej je dvanajst »odličnih« italijanskih socialnih demokratov pokazalo svojo naklonjenost za tripoliško akcijo, med njimi je celo sedem socialnodemokratskih poslancev! Čakajte, ko se »Zarja« na vas spravi!

Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem proizvajajo te dni v prometni pisarni na Dunaju veliko skioptično reklamo. Na najbolj živahnem trgu stolnega mesta Dunaja, kjer se križajo ceste Kärntner Strasse — Graben proizvajajo se v izložbah Eguitabel palače krasne slike naše dežele. Slike predočujejo v prvi vrsti glavne točke našega lepega mesta Ljubljane, potem Škofjo Loko, Kranj, Kamnik, Jesenice, Kranjsko goro, Dovje—Mojstrano, Peričnik. Interesantne so slike iz Triglavskega pogorja, kakor Vrata, Velopolje, Hribarca, Sedlo, Slap Savice, Kredarca, Belopeško jezero. Mnogoštevilno so zastopane slike iz Bleda, Vintgarja, Boh. Bistrice, Bohinjskega jezera in zimsko sportišče v Bohinjski Bistrici. Jamska komisija je poslala celo serijo najboljših povzetij iz Postojne. Potovalna pisarna na Dunaju ima na razpolago tudi celotni reklamni material in kažipota vseh kranjskih letovišč.

Ljudsko šolstvo. C. kr. okrajni šolski svet za ljubljansko okolico je imenoval na mesto nadučitelja Karola Benedeka, ki je radi boleznih na dopustu, bivšo prov. učiteljico v D. M. v Polju Leopoldino Kump za suplentinjo na ljudski šoli v Brezovici in namesto učiteljice Jerice Zemljan, ki ma za leto 1911/12 dopustv svrho vodstva nameravnega gospodinjkega društva »Mladike« v Ljubljani, bivšo prov. učiteljico v Postojni Ano Ravnihar za suplentinjo na ljudski šoli na Viču. — C. kr. kranjski deželni šolski svet je sporazumno z deželnim odborom dovolil, da se na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani obstoječim razredom napravijo tri pararelke za dobo dejavnstvene potrebe ter se v to svrho nastavi tri provizorične učne moči. — Okrajni šolski svet v Kamniku je na mesto učiteljice Ane de Toni, ki je zaradi boleznih na dopustu, imenoval bivšo prov. učiteljico v Št. Vidu pri Brdu Frančiško Terpinc za suplentinjo na ljudski šoli v Dobu ter bivšega učitelja na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani, Ivana Tavčarja za prov. učitelja na dvorazrednici v Brdu.

Poštni uradniki za svoje zahteve. V četrtek je došla v avstrijski parlament deputacija štirih organizacij poštno - prometnih uradnikov, ki so doslej večinoma ločene korakale ter so tudi v svojih glasilih napadale druga drugo. Skupne potrebe in vedno večje spoznavanje važnosti skupnega postopanja je napolnilo organizacije poštne prometnih uradnikov, da so poslali zbornici enoten memorandum. V ta namen so došli pod vodstvom predsednika društva poštne uradnikov Fibicha zastopniki štirih organizacij (društva poštne uradnikov, društva poštno-prometnih uradnikov z maturo, društva poštne prometnih uradnikov za Češko in državne zveze nemških poštne uradnikov v Avstriji) v poslansko zbornico ter so konferirali z večimi ljudskimi zastopniki. V spomenici zahteva poštne prometno uradništvo med drugim primerno službeno pragmatiko, a odločno oporeka vsakemu poostrenju disciplinarnih kazni. Glede na časovni avanzma zahtevajo uvrstitev takoj za uradniki s popolno visokošolsko izobrazbo na podlagi za nižjeavstrijske uradnike določenih čakalnih dob v spodnjih treh činovnih razredih. Bilo bi želeli v interesu razvoja poštne službe, kakor tudi trpečega poštne-prometnega uradništva, da bi državna uprava upoštevala želje poštne uradništva, čegar služba je pač med vsemi kategorijami uradništva najtežavnejša.

Odkod draginja? Iz ljubljanske okolice se nam piše: Kmetje se čudimo, kako da je meso tako drago. Mesarji pri nas kupujejo teleta po 52 v star funt, med tem ko so bili prej po 80 v, a

meso ima večinoma ravno isto ceno kakor prej. Radovedni smo, kje tiči vzrok?

— **Na Koroški Beli** hodijo prav polzevo pot. Stiri mesece se že vrše priprave za občinske volitve, pa še sedaj niso prišli do tega, da bi jih razpisali. Prej je glavarstvo zadrževalo volitve, kakor se je govorilo, ker ni rešilo takoj vloženih šest reklamacij. No, sedaj je pa že tri tedne preteklo, kar so reklamacije rešene, a volitve še niso razpisane. Kje je sedaj coklja, ki drži volitve nazaj? Kdor ve, naj pove. Pač je treba pri takem odlašaju Jobove potrpežljivosti.

— **V pokoj je stopil** pred kratkem naš rojak g. Jernej Aljančič, c. kr. polkovnik in mestni poveljnik na Sušaku pri Reki. Pri tej priliki je bil odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem. Umirovljenec je služboval najprej v Znojmu na Moravskem, nato na Češkem v Kraljevem Gradcu, od tod je bil premeščen v Opavo na Šleskem in nazadnje na Sušak pri Reki. Užival je splošno priljubljenost med kolegi in med moštvo in si tako v srcih prijateljev in znancev ohranil trajen spomin. Zaslužnemu rojaku želimo iskreno, da v pokoju zadovoljno preživi še mnogo let v krogih svojih dragih.

— **Pozkušen vlom.** V noči od 3. na 4. oktobra so skušali vlomiti na Javorniku pri Komnu v prodajalno trgovke Šinkar. Zunanje okno se jim je že posrečilo odpreti in tudi železno omrežje so že načeli. Toda ker je bilo okno zvezano z hišnim zvoncem, so se stanovalci prebudili ob pravem času in so tako preprečili vlomilce. Vlomilec so baje že na sledu.

— **Pozor izseljenc!** Naj nikdo ne gre v tujino, ne da bi se popreje oglasil osebno ali pismeno v pisarni Rafaelove družbe za izseljence. Tu dobi vsakdo družbeni znak, priporočilni list ali kažipot ter natančno navodilo in vse potrebne podatke za daljno pot brezplačno. Tukaj se tudi naroča na ameriški list »Ave Marija«. Ta list se priporoča zlasti tistim, ki imajo svoje sorodnike v Ameriki. Za celo leto stane samo 1 K 50 h ter izide vsaki mesec po enkrat. Naroča se v pisarni Rafaelove družbe v Ljubljani, Dunajska cesta št. 32.

— **Požar.** Dne 5. oktobra zvečer okrog sedmih je začelo goretj pri kmetu Ogrincu (po domače Medvedu) v Podgorju pri Kamniku. Kmalu so bila vsa poslopja v ognju. Vendar se je posrečilo požarnima brambama iz Perovega in Kamnika rešiti hišo, da ni došla pogorela. Sreča v nesreči je bila, da se je dobilo dosti vode za gašenje in da veter ni zanašal isker proti vasi. Ogenj je povzročil veliko škode, ker je zgorela mrva in mnogo drugih pridelkov, zavarovalnina je pa majhna. Sluti se, da je zažgala zlobna roka, ki je že v pisnih s požigom pretela.

— **Podružnica Slovenske dij. zveze** za Dolenjsko si je izvolila sledeči odbor: cand. iur. Jos. Ilc predsednik, cand. iur. Alojzij Adamič podpredsednik, stud. theol. J. Mejak, tajnik, stud. theol. Fr. Lovšin blagajnik, abit. Majerle Anton knjižničar. — Pismo, tičoča se podružnice, naj se naslavlja na tov. Jos. Ilca v Goriči vasi pri Ribnici.

— **Slovenec umrl v Ameriki.** V Clevelandu je umrl v mestni bolnišnici rojak Josip Kužnik, star 25 let, za sušico. Pokojnik je bil doma iz Toplice na Dolenjskem, kjer zapuščata mater, eno sestro, enega brata. V Ameriko je prišel pred 7. leti. Zapuščata žalujočo vdovo in otroka.

— **Za varstvo delavcev po papirnicah.** Trgovinsko ministrstvo objavlja sporazumno z notranjim in ministrstvom javnih del določila o varstvu življenja in zdravja delavstva, ki dela po papirnicah. Nova določila se bodo morala izvesti povsod, kjer se izdeluje papir, izvemšji tvornici, ki izdelujejo zadnji polfabriki. Določila bodo uveljavljena čez šest mesecev.

— **Blankini — 40 let časnikar.** Dne 6. t. m. je praznoval Bianchini 40letnico svojega časnikarstva.

— **Novo kapelo v Zg. Kašlju** smo blagoslovili v nedeljo, 1. oktobra. Veliko, lepo kapelo je sezidal zidarski mojster s Pšate. Marijo Brezmadežno je sklesal gospod Pengov. Krasno delo, ki priporoča mojstra. Lepo je slikal kapelo g. Jakob Šusteršič. Vse stane nad 2000 K in vse so darovali dobri vaščani.

— **Mleko v Zagrebu** prodajajo sedaj po 28 do 32 v liter.

— **Sejem za blago in živino** se vrši v četrtek, 12. t. m., v Sodražici.

— **Dalmatinska obrt leta 1910.** Lani je bilo v Dalmaciji 485 obrtnih podjetij z 28.608 delavci. Od teh je bilo moškega spola 7177 in 1431 ženskega; mladostnih oseb od 14—16 leta je bilo 332. Samo lani se je osnovalo v Dalmaciji 65 srednjih obrti in velika elektrotehnična tovarna za proizvodnjo kal-

ciumcyanamida in umešnega žuškovega gnoja. Ta tovarna je po svoji velikini in dovršeni moderni uredbi prva v Avstriji.

— **Prodaja bukovega lesa.** Gozdarsko ravnateljstvo deželne vlade v Sarajevu proda iz gozdnega okoliša Donja Prača, okraj Rogatica, približno 554.000 kubičnih metrov bukovega lesa. Sprejmejo se le pismene, na celo razpisano količino se glaseče ponudbe, ki jih je vložiti do 20. novembra 1911, do 11. ure dopoldne pri gozdarskem ravnateljstvu deželne vlade v Sarajevu. Razglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice na vpogled.

Ljubljanske novice.

— **Deželnozborna dopolnilna volitev.** Do ponedeljka večera je bilo vloženih vsega skupaj 170 reklamacij. Največ so jih vložili Nemci, druge pa ostale tri stranke.

lj **»Ljudski oder«** vprizori jutri v nedeljo točno ob pol osmi uri zvečer, krasno narodno igro **»Krivoprisežnik«** s sodelovanjem zbora glasbenega društva Ljubljana. Igra je prav dobro nastudirana, uprizoritev skrbna, inscenacija naravnost čarobna! Vstopnice se dobe v **predprodaji v »Katoliški bukvarni«** od pol 8. ure zjutraj do sedme ure zvečer. Pred igro ima kratek nagovor gospod urednik Krhne, ki bo pojasnil pomen igre. Prepozno došlim bo vstop v dvorano za tisto dejanje zabranjen. — Podrobnosti so razvidne iz gledaliških lepakov.

lj **Predavanje S. K. S. Z.** Prihodnji torek, 10. t. m., predava v mali dvorani »Ljudskega doma« (II. nadstropje) gospod Franc Terseglav: Judovski narod in njegove posebnosti. Začetek točno ob osmi uri zvečer.

lj **»Krivoprisežnik«** si lahko ogledajo tudi zunanji, podeželní gostje, ker bo predstava končana že par minut pred deseto uro, tako da bodo posetniki lahko še rabili gorenjski vlak.

lj **Telovadba starejših Orlov** v Ljubljani bo v ponedeljek ob 8. uri zvečer v telovadnici »Ljudskega doma«.

— **Pouk na gosli** v glasbeni šoli »Ljubljane« je prevzel absolvent praškega konservatorija bivši koncertni mojster češke in sedanji koncertni mojster »Slovenske Filharmonije« gospod Czerny. Vpisovanje vsak dan od 3. do 7. ure zvečer v društveni pisarni, hotel »Union«. Tudi za **pouk na glasovirju in za solo-petje** se še spremajo gojenci in gojenke.

lj **Nazadnjaki!** Izvestni ljudje, ki se zbirajo okoli liberalnih listov, ob vsaki priliki kažejo svoje nazadnjaštvo. Sedaj se zaletavajo v **»Ljudski oder«**, ker sami niso bili zmožni ustvariti kaj takega. »Ljudski oder« je posvečen vzgoji domačega gledališkega naraščaja in to menda boli tiste, ki za to leta in leta kljub našim klicem niso kazali nikakega razumevanja. Malo poizkus »Ljudskega odra« je bil že pred dobrimi desetimi leti v »Delavskem gledališču« v »Katoliškem domu« in »Narod« je tedaj vse svoje topeve nameril na takratni ponižni oder »Katoliškega doma«. In vendar so v enem letu takrat izšle od tam vse najboljše domače igralske moči, ki so sedaj deželnemu gledališču poleg g. Verovška, ki je prišel z odra »Rokodelskega doma«, sploh še na razpologo. Komur je kaj v resnici za domače slovensko gledališče, za razvoj slovenskih talentov, in ne samo za tuje igralke, ta mora odkrito odobravati »Ljudski oder«, ali ga vsaj ne napadati. Napade morejo roditi le skrajno nizki, pokvarjeni ljudje, ki nikdar nič ne ustvarjajo in vse vedno le pokvarjajo. Da nam ni za reklamo, ampak da jemljemo priredbe »Ljudskega odra« pod svojo strogo kritično, vzgojno stališče, najbolj pričajo naše ocene. Tako se bo napredovalo! Pri tem nas liberalni zavijači ne bodo ustavili. Sicer pa dobro vemo, od kod prihajajo ti napadi, ki so tako zagovjedni, da se zaletavajo celo v nalepljene lepakov, dasi bi moral ravno napadalec vedeti, da je le skrajna naša prizanesljivost vzrok, da se izvesni ljudje sploh še morejo šopiriti po deželnem gledališču in izrabljati naslov »deželno gledališče«. Znano je, da smo vedno, kadar se je na nas streljalo, vedno streljali tudi nazaj, samo da naši strelji niso zgrešili cilja. Tako bo tudi sedaj, ako otročji, zlobni in nazadnjaški napadi po liberalnih listih ne prenehajo. Škode mi ne bomo imeli, to že danes garantiramo. Naše konsekvence so vedno železne. Nazadnjački in hinavčki, torej — pamet!

lj **Potres oddaljen 9000 km.** Ljubljanska potresna opazovalnica je sporočila, da je ob 10. uri 26 minut 44 se-

kund v Ljubljani opazovala močan potres v distanci 9000 km.

lj **Sklopično predavanje o turško-laški vojski** v tripoliških pokrajinah in pokrajinah ob Sredozemskem morju je bilo včeraj v »Ljudskem domu« dobro obiskano. Gospod profesor dr. Šarabon je jako poljudno in zanimivo pojasnjeval okoli 120 slik. Požrtvovalnemu g. predavatelju je bilo mnogoštevilno občinstvo jako hvaležno. Upamo še večkrat doživeti tako zanimiv večer. Kakor čujemo, bo prihodnje sklopično predavanje v veliki dvorani »Ljudskega doma« — **ponedeljek, 16. t. m.**

lj **Slikarska in risarska šola R. Jankoviča.** Radi selitve šole v umetniški paviljon ob Latermanovem drevoredu, se prične letos pouk s 16. oktobrom. Vpisovanje za zimski tečaj: Emonska cesta št. 2, I. nadst. vsak dan od 11. ure dopoldne naprej. Sprejemajo se le taki učenci, ki se obvežejo za ves tečaj in hočejo obiskovati šolo vsaj dvakrat na teden. Šolnina se plača naprej za ves tečaj ali pa tudi v mesečnih obrokih.

lj **Umrli** je bivše železniški sprevodnik g. Jožef Graul. N. v m. p.!

lj **Družinski večer dalje služečih podčastnikov ljubljanske garnizije** se vsled nastalih ovir ne vrši v nedeljo, dne 8. t. m., kakor je bilo preje objavljeno, ampak v sredo, dne 11. t. m., z istim sporedom v veliki dvorani hotela »Union«.

lj **V mestni zastavljalnici** vlada nekaj tednov sem čuden red. »Blagajnik« Bergant in »kontrolor« jur. Est devljeta neke škrljeve račune v red, ker je nastal vsled nakopičenja perila in obleke, ki jo je Škrli predenjeval, znaten deficit. Ljudje pa hodijo v zastavljalnico reševati zastavljene stvari in pa obresti plačevati, pa jih, kakor govore, Bergant in Est podita proč. Ta Hribarjev »finančni institut« je pač vreden svojega kreatorja in njegovih bivših gospodarjev. Bo treba tudi tu red napraviti.

lj **Umrli** so v Ljubljani: Ana Glavič, posestnikova žena, 73 let. — Terezija Bedenčič, delavka, 77 let. — Maja Leskovic, trgovčeva hči, poldrugo leto. — Josip Graul, vpokojeni preglednik vozov južne železnice, 85 let. — Jurij Selan, bivši gostilničar, 82 let. — Uršula Mesesnel, mestna uboga, 70 let. — Fran Hvala, brivski vajenec, 18 let. — Barbara Zalokar, občinska uboga, 72 let. — Marija Jerančič, občinska uboga, 80 let.

lj **Tujski promet v Ljubljani.** Minoli mesec je došlo v Ljubljano 7120 tujcev; 571 manj kot meseca avgusta in 587 več nego meseca septembra lanskega leta. — Od teh se je nastanilo v hotelih: »Union« 1398, »Slon« 1341, »Lloyd« 752, »Malič« 377, »Cesar avstrijski« 365, »Ilirija« 351, »Južni kolodvor« 275, »Štrukelje« 164, »Tivoli« 146, »Tratnik« 142, »Bavarski dvor« 21 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 1788.

lj **Ubegli kaznjenci.** V Kopru je iz zapora pobegnil 22letni Štefan Bizjak iz Trnovega na Dolenjskem, ki je bil obsojen zaradi hudodelstva tatvine v 18mesčno ječo. V Mariboru jo je iz zapornega omrežja popihal 20letni Fran Vincek, ki ima tudi obsejni večmesčno ječo. — Iz Ljubljane je pa pobegnil 24letni prisiljenec Rudolf Brunnbauer, rodome iz Nussbacha pri Welsu.

Gospodarski talenti bivšega ljubljanskega občinskega sveta.

Ivan Hribar in — »nehvaležni svet«...

Posledice prejšnjega Hribarjevega gospodarstva se kažejo od dne do lepše in lezejo kakor črne anarhistovske pošasti iz vseh kotov proti — mestni blagajni. Hotel »Tivoli« pa nova obrtna šola! To sta dve postavki, ki bosta vsled Hribarjevega gospodarstva požrla mestni občini še pol milijona kron! Ravno kar slišimo, da je zahteval restavratore Kenda od mestne občine, da zgradi novo stranišče, ker je bilo prejšnje v takem stanu, da so mu čez poletje in jesen vsi tuji iz stanovanj zbežali in šli drugam. Kenda je izročil vso zadevo advokatu, ki je izjavil, da bo morala mestna občina plačati Kendi več odškodnine, kot znaša pa vsa najemščina! Torej — nova pravda z mestno občino! — Obrtna šola je stala že zdaj nekaj tisočakov več kot kaže proračun! Izvedenci so sami izjavili, da bo stavba te Hribarjeve obrtne šole stala 100 do 200.000 K več kot je proračuneno! Kje pa je oprava in vzdrževanje! In stavba stoji takorekoč v močvirju, kjer bo v tleh vedno vse vlažno. To je tista slavna politika naših liberalnih političnih burovcov, ki so za svoje politične okraje gradili šolske stavbe na močvirnatu tla. Plačevati in trpeti mora pa celo mesto! Zdaj pa vprijeti Ivan Hribar po časnikih, da je svet »nehva-

ležen«! Hm, pa sta res nehvaležna ta Kenda in ministrstvo, ki Hribarju njegove »zasluge« tako nehvaležno plačujeta!... Pa to so še le prve katastrofe!...

Kako je znal Hribar gospodariti.

Svoj čas je bil nekdanji parni mlin na prodaj za 52.000 K. Hribarju in obč. svetovalcem so umni gospodarji iz meščanskih krogov svetovali, naj občina kupi ta obsežni kompleks poslopij, ker bi se lahko porabil za »Mestni dom« oziroma za »Gasilno društvo« itd., vrh tega pa bi občina še par tisoč parcel lahko prodala najmanj m² po 10 do 16 kron. Ali menite da je absolutist Hribar to pustil? Kaj se! Jaz hočem, da se zida »Mestni dom« tu na Cesarja Jožefa trgu! — je zarentačil, in zidal se je in požrl ta novi vedno mokri in nezdravi »Mestni dom« mestni blagajni čez 280.000 K! Tako je Hribar ob času svojega županovanja v Ljubljani gospodaril! Zdaj pa, ko je pobral šila in kopita z magistrata, pa javka, da je svet — »nehvaležen«! Teh 14 let Hribarjevega županovanja bo mestno občino še »post festum« marsikak tisočak stalo!

Bivši župan Hribar in njegov knjigovodja Trdina

imata velik del zavoženega mestnega gospodarstva na vesti! Hribarjeva trma in Trdinova »pokorščina« sta občino stali veliko veliko denarja. Kako lahko, rekli bi, igraje bi bil prejšnji občinski svet dobil cen prostor od viteza Gorupa ob Dunajski cesti za zgradbo obrtne šole ali šušmarska politika je vse to preprečila.

Hribar in njegov občinski svet

sta vredna, da ju denejo ljubljanski davkoplačevalci v »zlat rom«! V teku 14 let se je mestna občina zadolžila za 2.000.000 K, pa nima drugega pokazati, kot zavoženo gospodarstvo in nove doklade. Nikjer dohodkov, vedno naknadna plačila in že zdaj je gotovo, da bo moral novi občinski svet takoj zvišati občinske doklade od 30 na 45 odstotkov.

IZ TABORA NEMŠKIH KRŠČANSKIH SOCIALCEV.

Načelnika štajerske krščansko-socialne ljudske stranke poslanca Neunteufela niso sprejeli v klub krščansko-socialnih državnozbornih poslancev. Gosposde dosedanj skušnjo še niso izmodrile in kregajo se dalje. Dr. Pattai ni hotel podpisati celo brzojavnega pozdrava, ki so ga nižjeavstrijski kršč. socialni poslanci poslali dr. Gessmannu, ter je na svojem shodu govoril za prehod enega dela krščanskih socialcev v nemškonalnialni tabor.

Parlamentarno vodstvo nemških krščansko-socialnih poslancev se je poverilo poslancu J o d o k u F i n k u.

Za Dunaj so nemški krščanski socialci sestavili nov strankarski statut ter v kratkem skličejo strankarski shod za Dunaj, ki naj ima namen stranko »očistiti«.

Književnost.

* **»Luč«.** List hrvaškega katoliškega dijaštva. Na Hrvaškem sili nov rod kvišku in ta je hrvaška mladina. Srednješolska in akademična mladež se zbira okoli lista »Luč« in če bodo ti mladi ljudje ostali takih misli in načel, kakršne njih list zastopa, bo tudi na Hrvaško prišlo nekaj svežega, novega, mislimo namreč na katoliški pokret. Mladih idealnih ljudi je vedno več, organizacija katoliške mladine je čudovito napredovala in nastala je potreba, da se tudi njih list poveča. Mesečnik »Luč« je dobil novo obliko časopisa in izhaja trikrat na mesec. To je neka katoliška dijaška revija, ki daje hrvaškemu dijaku nek pregled o vsem katoliškem gibanju in mu odkriva vso lepoto krščanskega svetovnega naziranja. Kdor se zanima za hrvaško dijaštvo, mu list gorko priporočamo. Cena za dijake 3 K, drugače 5 K. Naročuje se na naslov: Zagreb, Kaptol 27.

»KATOLIŠKA BUKVARNA« V LJUBLJANI

priporoča za praznik Vseh svetnikov cerkvenim in pevskim zborom sledeče skladbe:

Goller Vincenc, Missa in hon. Sanctorum omnium, dvoglasno z orglami. Part. 1 K 20 vin., glasovi po 24 vin. — Prav lepa maša, posebno za praznik Vseh svetnikov zelo primerna.

Foerster Anton, Missa in hon. St. Francisci Seraphici za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 80 vin., glasovi po 30 v.

Gruber Jos., Missa Mater Dolorosa za mešani zbor in orgle. Part. 2 K 80 v., glasovi po 50 vin.

Pogačnik Jos., Missa in hon. St. Josephi za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 60 vin., glasovi po 40 vin.

Chlondowski dr. Anton, Missa in hon. St. Stanislai Kostkac za mešani zbor in orgle. Part. 2 K 80 vin., glasovi po 40 vinarjev.

Kimovec-Premrl, Introitus et Communiones za večje in največje praznike celega leta. Part. 2 K, glasovi po 1 K.

Foerster Anton, Responsoria za mešani zbor. Cena na karton nalepljenemu izvodu 55 vin., nenalepljenemu 25 vinarjev.

Premrl Stanislav, Missa in hon. S. Christinae Mart. za mešani zbor in orgle. Part. 2 K 40 vin., glasovi po 40 v.

Sattner P. Hugolin, Missa Seraphica za mešani zbor in orgle (tudi za orkester). Part. 3 K 20 vin., glasovi po 50 vinarjev (orkestralni glasovi so na razpolago).

Griesbacher, Repertorium Chorale enoglasno z orglami. Part. 3 K 24 vin., posamezni glasovi po 72 vin. Z ozirom na obseg vsebine je cena zelo nizka. — Ta hvalevredna zbirka, brez katere naj bi ne bil noben cerkveni pevski zbor, nudi bogat repertorij, v katerem se nahaja 120 enoglasnih napevov, kakor: 113 ofertorijev in gradualij, skoraj za vse praznike in nedelje celega leta in druge prilike; latinsko mašo »Janua coeli«, requiem, asperges me, vidi aquam, pange lingua, veni creator itd. — Vsi napevi so enoglasni in ne presegajo nikdar dvakrat črtanega e. Spremljava orgel je vseskozi krasna in moderna, vendar strogo cerkvena, a ne pretežka. Take hvalevredne praktične zbirke, ki bi obsegala toliko in v takem slogu zloženih napevov, nam dosedaj še ni postal noben skladatelj. Pri izvajanju naj se ozira na menjavo glasov, ki je označena s črkami, kar pomenja: O (Oberstimmen), U (Unterstimmen) in T (Tutti). Omenjena menjava nudi boljši užitek, povzdigne skladbo, na poslušavca pa napravi mogočen vtis. — Plodoviti skladatelj, katerega prištevajo strokovnjaki med najboljše današnje cerkvene skladatelje, je z izdajo teh napevov izredno ustregel vsem cerkvenim zborom, zlasti onim, kateri razpolagajo z malim številom pevskih moči. — Bodi torej ta zbirka vsem cerkvenim pevovodjem kar najtopleje priporočena; želeli je, da si jo nabavijo vse naše župne in druge cerkve.

Gospodarstvo.

g Nakup mladih plemenskih bikov. Deželni odbor nakupuje mlade plemenske bika v starosti od treh mesecev do enega leta. Biki morajo biti lepi in čiste pincgavskega, simentalkega ali sivga plemena. Mešanci se ne kupijo. Ponudbe naj se pošljejo na deželni odbor. Ker pride veliko ponudb in ni mogoče vseh živali takoj pregledati, zato naj ponudniki malo potrpijo. Tudi o priliki premovalj, katerih se bode priredilo to jesen večje število, se bodo take živali od strani deželnega odbora nakupovale. Ravno tako se v tej starosti nakupujejo tudi junice, katere pa smejo biti mešane pasme. Ta nakup se bode vršil skozi celo leto do spomladi, zato se nujno nasvetuje vsem živinorejcem, da lepih telet ne prodajo mesarju, ampak jih redijo za plemo; prodali jih bodo lahko deželnemu odboru. Deželni odbor je napravil velika zrejalnišča za bika in za junice.

DOGODKI NA PORTUGALSKEM.

Iz Lizbone je danes dopoldne prišlo poročilo, da listi že 24 ur ne prinašajo nobenih poročil s severne Portugalske. V javnosti se kaže povsod neka gotova nervoznost. Vlada namerava urediti svoje čete ob Minu ter tamkaj počakati monarhističnih prostovoljcev, jih zajeti in vjeti. Iz Madrida poročajo, da se glase poročila s portugalske meje zelo nedoločno. V Portugalsko je mogoče priti le še preko Badajosa. S tremi prehodi na severu in severozahodu ni nobene zveze.

Pariški listi so priobčili brzovjavko s španske meje, ki pravi, da so potniki v pariškem brzovlaku baje spoznali bivšega portugalskega kralja Manuela in njegovega strica Don Alfonza ter več rojalističnih ličnosti, ki so potovale proti Oportu.

»Ag. Havas« poroča danes iz Lizbone: Glasom neke govornice je mnogo monarhističnih zarotnikov prekoračilo mejo pri Braganzi in zasedlo več vasi.

Braganza je baje že v rokah monarhistov. 8000 vojakov se je pridružilo kmetom, ki da so napadli in zasedli tudi že Oporto. Monarhisti so gospodarji šestih severnih provinc, proti jugu pa za sedaj še nameravajo prodirati.

Telefonska in brzovjavna poročila.

HRVATSKO - SLOVENSKI KLUB.

Dunaj, 7. oktobra. K večerajšnji seji je pripomniti, odnosno popraviti, da klub ni še nič sklepal o političnem položaju ali o posameznih vladnih predlogih odnosno vladnih činih. Pričela se je samo debata, ki se nadaljuje prihodnji teden. V javnost so prišli le odlomki iz debate, ne pa kakih sklepi ali »izjave« kluba, ki, kakor rečeno, doslej ni sploh še nič sklepal. Govorili so večeraj o političnem položaju in vladnem delovnem programu šele štirje govorniki. Posvet se nadaljuje skoraj gotovo v sredo. Do sklepov utegne priti šele v četrtek ali petek.

ZA VARSTVO AVSTRIJSKIH TRGOVINSKIH KORISTI V ALBANIJI.

Dunaj, 7. oktobra. Poslanec dr. Rybař, dr. Kramar in dr. Šusteršič so večeraj vložili obširno interpelacijo v varstvo avstrijskih trgovinskih koristi v Albaniji. Interpelanti izvajajo, da je osebita po italijanski konkurenci prinjena avstrijska trgovina s svojega prejšnjega gospodujočega stališča v Levantii, v albanskih obrežnih mestih in v Skadru. Avstrijski izvoz absolutno nazaduje. Teh žalostnih razmer ni povzročil zgolj bojkot avstrijskega blaga ob aneksijski krizi, marveč v prvi vrsti, ker je avstro - ogrska vlada z ustanovitvijo laških šol aktivno pospeševala italijanski vpliv in ker je nastavljala laške duhovnike. Tudi v sedanjem laško - turškem sporu nastopa c. kr. skupna vlada kot zaščitnica laških trgovinskih koristi. V takih razmerah se avstrijski eksport vzdržuje le s težavo. Z bojnimi operacijami laškega bojnega brodogoja v Jadranskem in Joniškem morju in po turških protiodredbah je pa izvoz naravnost oškodovan in ogrožen. Že dvakrat zagroženo obstreljevanje Preveze kaže, da Italijani nadaljujejo svoje aspiracije glede na Albanijo in da nameravajo popolnoma zapreti Jadransko morje in vzeti Avstriji »morta pota na Levanto. Za monarhijo je življenjskega interesa, da je zagotovljena varnost v Albaniji in na Levantii. Glede na navedeno se vlado vpraša: Ali je vlada voljna naznaniti, kaj da se je storilo, da vojne operacije Italije ne bodo oškodovale naših trgovinskih koristi v Albaniji in na Levantii?

PREOSNOVE V VOJNEM MINISTRSTVU.

Dunaj, 7. oktobra. Prvo delo novega vojnega ministrstva je, da je pričel preosnovati častnikarski urad vojnega ministrstva, ki je baje hodil pod Schönaihom kriva pota. Načelnik tiskovnega urada je danes postal znani vojaški pisatelj polkovnik Hoehn, dosedanji namestnik ravnatelja vojnega arhiva. Hoehn je častnikov sin, sam je postal poročnik leta 1881, rojen je bil leta 1867.

ZA LJUBLJANSKO OKOLICO.

Dunaj, 7. oktobra. Poslanec dr. Šusteršič je vložil v prvi seji državnega zbora nujni predlog za izdatno drž. pomoč vstled suše. — Podobne predloge so vložili tudi ostali poslanci S. L. S. za svoje okraje, o čemur še poročamo.

POVIŠANJE CENE PIVA.

Dunaj, 7. oktobra. Gostilničarji so povišanje cene piva za 2 K pri hl od strani pivovarn sprejeli in od svoje strani pivo povišali za 2 K pri hl, tako da stane zdaj vrček piva 2 h več kot preje. Konsumenti so zavoljo tega zelo razburjeni.

MATI NAPADALCA NJEGUŠA NA REKI.

Reka, 7. oktobra. Policija je tu izsledila mater napadalca Njeguša. 49letna žena s tremi sinovi živi na Reki v ulici Via San Agostino št. 4, drugih 6 sinov živi v Šibeniku. Policija je izvršila v njenem stanovanju hišno preiskavo ter našla mnogo pisem, ki pa nimajo nič skupnega z atentatom.

ODREDBE PROTI LAHOM V SOLUNU.

Solun, 7. oktobra. Turška oblast je zaukazala, da se imajo vse laške trgovine in vsa laška skladišča zapreti.

KAJ HOČEJO LAHI?

Solun, 7. oktobra. Turška vlada je izvedela, da Italijani pripravljajo napad na Cavallo, da tam izkrajajo moštvo in pretgajajo železniško zvezo med Solunom in Carigradom. Zato je Turčija koncentrirala okoli Cavalle eno divizijo.

Rim, 7. oktobra. Laško brodogoje preži na turško brodogoje, ki namerava Dardanele zapustiti in odpluti v Sredozemsko morje. Iz Carigrada se poroča, da je deset turških torpedovk in pet vojnih ladij Dardanele zapustilo.

Bari, 7. oktobra. Vse vzhodno obrežje Italije je od pehote in topničarstva zastraženo. Voivoda Abruški,

ki je dobilo povelje, da albansko obrežje zapusti in se s svojimi ladjami poda na italijansko stran, da ne razburj Avstrije, je dospel na ladji »Vettor Pisani« že večeraj v Taranto in bil tam od množice navdušeno sprejet. Njegovo brodogoje bo zdaj moralo stražiti domača pristanišča in ne sme več na nasprotno turško obrežje.

V ČRNEM MORJU POTOPLJENA TURŠKA TOPNIČARKA.

Massama, 7. oktobra. Trdnjava Hodeide in neka turška topničarka sta streljali na laški torpedostroyer »Arentsa«, ki straži v Črnem morju in varuje laško trgovino. »Arentsa« je odgovorila s streli in potopila turško topničarko.

DVE TURŠKI TRANSPORTNI LADJI ZAPLENJENI.

Rim, 7. oktobra. Dve laški torpedovki sta pri otoku Lenca ustavili dva velika turška transportna parnika, na katerih so bili vkrcani turški vojaki s konji in vojnimi potrebščinami. Transportna parnika sta bila pripeljana v Brindisi.

TURŠKA TRDNJAVA POŠKODOVALA LAŠKEGA TORPEDOLOVCA.

Carigrad, 7. oktobra. Neko laško ladjo, o kateri so Turki sumili, da donša Albancem orožje, je pri Sv. Ivanu Medua turška trdnjava obstreljevala. Laški torpedolovec »Artigliere«, ki še plove ob albanskem obrežju, dasi so dobile sicer vse ladje od laške vlade naloge se odstraniti, se je za ladjo zavzel, a ga je zadela krogla iz trdnjavskega topa in je bil poškodovan, kapitan pa nevarno ranjen. Iz Rima se to poročilo potrjuje in pristavlja, da je imel »Artigliere« nalog paziti na ladje, ki bi skušale prinašati Albancem kontraband (?).

TURŠKA NE ODPSTOPI TRIPOLISA.

London, 7. oktobra. Kiamil paša je izjavil v nekem intervjuu, da je Turška zaradi brutalnega početja Italije apelirala na Angleško, ki je o tem obvestila Nemčijo. Turška ne bo nikdar pristala na odstop Tripolisa, ker bi to značilo za turški narod bankerot. Turki se bodo borili do zadnjega.

TURŠKA MOBILIZACIJA.

Berolin, 7. oktobra. Vesti iz Carigrada trdijo, da Turška trajno mobilizira svoje čete. Ze sedaj je na meji Makedonije 250.000 vojakov, skupno misli Turčija mobilizirati 600.000 vojakov.

GRŠKA MOBILIZIRA.

Atene, 7. oktobra. Grška vlada je pozvala v Tesalijo pod orožje vse rezerviste zadnjih osem let.

TUDI AMERIŠKE ZEDINJENE DRŽAVE MOBILIZIRAJO.

London, 7. oktobra. Veliko pozornost vzbuja dejstvo, da tudi ameriške Zedinjene države mobilizirajo svoje vojne sile. Vse njihove bojne ladje se bodo najdalje do konca oktobra v popolni bojni opravi koncentrirale v newyorški luki.

MONARHISTIČNO GIBANJE V PORTUGALU.

Dunaj, 7. oktobra. »Vaterland« poroča, da se oba princa Miguel in Franc Jožef Braganza, starejši sin don Miguela da Braganza, ter princ Ksaver Parma borijo v vrstah rojalistov v severnih provincah.

NEW CASTLE V PLAMENU.

London, 7. oktobra. V New Castlu je izbruhnil požar, ki je cerkev, več tvornic, nekaj skladišč in več hiš v najkrajšem času vpepeli. V cerkvi je bila ravno služba božja. Nastala je strašna panika in vse je drlo iz cerkve. Ranjenih je bilo veliko ljudi. Radi požara je veliko delavcev brez dela, veliko ljudi brez strehe. Škodo cenijo na 5,850.000 kron.

RUSKI ROPARJI ODPELJALI V KRAKOVU ŽELEZNO BLAGAJNO.

Krakov, 7. oktobra. Ponoči dne 6. t. m. so izvršili vlomilci nečuvčen drzen rop. Ponoči je vdrla dozdaž še neznana roparska tolpa v stanovanje odsotnega tvorničarja Horovic. Roparji so veliko železno blagajno vrgli skozi okno na vrt, kjer so čakali za to določeni člani roparske družbe, ki so blagajno naložili na že pripravljene ročni vozice in jo odpeljali. Ropot, ko so vrgli roparji blagajno na vrt, je sicer vzbudil sosede, a ker je bilo takoj zopet tiho, se niso več zanimali zanj. Šele ko se je zjutraj rop. Dozdaž nimajo še nobene sledi, kdo da je izvršil rop. Policija sodi, da so izvršili rop ruski roparji. V blagajni je bilo več tisoč kron vrednostnih papirjev, dragocenosti in denarja.

Ob Njeguševem napadu je bilo v zbornici 146 nujnih in 250 navadnih telefoničnih razgovorov; oddalo se je tudi 250 nujnih brzovjavk.

Ženo ubil na ženino prošnjo. V Malj Kabi na Ogrskem je bila žena nekega krojača radi tatvine obsojena v triletno ječo. Obupana je prosila svojega moža, da naj jo usmrti. Mož je ustregel ženi in jo usmrtil. Morilca so zaprli.

Sokrivci Stolypinovega morilca. V Moskvi so aretirali osem oseb, ki so osumljene sokrivde pri napadu na Stolypina. Enemu so krivdo že dokazali.

Med poroko umrl. V Tachavi se je mrtev zgrudil pred oltarjem med poroko neki 73 let stari mož.

Pazite na bankovce! Avstro-ogrška banka je zasledila zelo posrečene falsifikate bankovcev po 100 in 20 kron, in sicer 100kronske izdaje iz leta 1910, 20kronske izdaje pa iz leta 1907. Banka je razpisala 5000 K nagrade za zasleditev ponarejevalca. Ponarejeni bankovci so se izdali na Dunaju, v Pragi in v Trstu. Če se 20kronski bankovec površno pogleda, napravi vtis pravega, že nekoliko obrabljenega bankovca. Če se pa natančneje ogleduje, se razločuje barve ponarejenega bankovca od pravega. Ponarejeni bankovci kažejo masten blesk, pravi imajo pa temen blesk. Če potipamo falsifikat, čutimo, da je papir debelejši in mehkejši kot oni pravih bankovcev.

V 13. letih zakonskega življenja prvič mirno spal. Amerikanski listi poročajo: Harry Burg, lastnik tovarne za glasovirje v Chicagi, Ill., je prišel nekega dne k sodniku Newcomerju in se mu prisrčno zahvalil, da ga je pridržal čez noč v zaporu, češ, da je v teku 13 let zakonskega življenja prvič mirno spal. Neko noč se je sprl s svojo boljšo polovico in ko mu je ta grozila, da bo poklicala policista, je sam tekel na cesto po njega in se dal aretovati, računajoč na to, da se bo vsaj za eno noč iznebil svoje prepirljive žene. Na policiji so sorodniki hoteli položiti kavcijo za njega, ali on je dejal, da gre rajši v zapor, kakor pa da bi poslušal pridige svoje žene. »Ali bi vi ne storili tako?« je vprašal sodnika in ko je ta molčal, je pristavil: »No, pa vi je še ne poznate!«

Kakšno bo vreme meseca oktobra? Po Falbovem stoletnem vremenskem koledarju se prerokuje vreme za mesec oktober sledeče: Do 8. oktobra mokrotno in srednje toplo, od 8. do 10. vetrovno in deževno, od 10. naprej se nebo zjasni, a nastopi hladno vreme, od 15. se začne zopet deževno vreme, po 22. oktobru nastopijo jasni in hladni dnevi, ki trajajo do konca meseca. Nek drug vremenski prerok naznanja sledeče: Deževno treme traja začetkom meseca do 6. oktobra. Dne 6. oktobra se začne lepo vreme, ki traja samo nekaj dni. Od 10. do 16. oktobra zopet dež in hladno vreme, od 16. oktobra naprej oblačno, 17., 18. in 23. oktobra nastopijo hudi vetrovi, ko se zjasni, se začnejo lepi dnevi, a ozračje postane tako hladno, da zemlja zmrzuje. Od 25. oktobra naprej pa se pričena zopet jasno in izredno toplo jesensko vreme. Tako vremenski učenjaki. Sicer pa je veljava

Sloveča dunajska bolnica usmiljenih bratov poroča: Pri mnogoštevilnih trgovatnih zaprtjih smo uporabljali naravno Franc Jožef-ovo grenčico z ugodnim uspehom. 9

TRZNE CENE.

Ceme veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 6. oktobra.

Pšenica za oktober 1911	10.13
Pšenica za april 1912	12.27
Rž za oktober 1911	10.37
Rž za april 1912	10.70
Oves za oktober 1911	9.49
Oves za april 1912	9.69
Koruza za maj 1912	8.56

Efektiv trdno.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m., sred. zračni tlak 736.0 mm

DEC.	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
5	9. zveč.	73.65	12.0	sl. zah.	megleno	
6	7. zjutr.	38.5	12.4	brezvetr	sk. obl.	4.0
	2. pop.	39.6	20.9	sl. sever	del. obl.	
7	9. zveč.	40.6	13.5	sl. jvzh.	brez obl.	
	7. zjutr.	39.7	9.2	brezvetr	megla	0.0
7	2. pop.	38.1	20.1		del. obl.	

Srednja predvečerašnja temp. 12.3°, norm. 12.2°.

Srednja večerašnja temp. 15.6° norm. 12.0°.

vremenskega prerokovanja jasno naslikana v Prešernovi kitici: Pojte kakom žvižgat, vremena vi preroki!

Jesen — zima 1911. Priporočamo našim rodbinam za jesenski nakup volnenega in modnega blaga in sukna, modnih barhantov in flanel okusnih vzorcev, damastov, Havličkovih tkanin, čepnih robcev, brisač, perila, oprem za neveste itd. dobro znano in sloveče češko podjetje **V. J. Havliček a bratr,** Lázně Poděbrady, Češko. Pri naročilu novo izgotovljene zbirke vzorcev se izvolite poslužiti priloženega listka in sklicevati se na naš list.

Kdo hoče doseči visoko starost? Profesor Mečnikov, slavni vodja Pasteurjevega zavoda v Parizu, trdi, da je uživanje kislega mleka, specijelno jogurt-mleka, v katerem se nahaja največ bacilov kislega mleka, najbolj zdravo in razuntoga vsebuje še mnogo maya-bacilov, ki so po izjavi tega in drugih zdravniških veččakov neobhodno potrebni za doseganje dolgega življenja, dalje za ozdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni, posebno proti zaprtju. Več o tem najde cenjeni bravec v prilogi **tvrdke bratje Hiller** pod naslovom »Bitka med bacili«, ki smo jo priložili »Slovencu« v št. 212. dne 16. septembra letos. S tem vnovič opozarjamo na to velezanimivo »Bitko«. Naj poizkusi vsak v navedenimi praški, oziroma tabletami. Dobe se v lekarnah in drožerijah.

Zelo koristno

je, ako v otroški sobi nikoli ne manjka Scottove emulzije. Otroci radi zavzijejo ta smetanast izdelek in celo s takim veseljem, da ga sami zahtevajo.

SCOTTOVA EMULZIJA

je prav izborna olajšujoče sredstvo proti dražljivemu kašlju in mnogokrat preizkušeno varstvo pri večkratnem prehlajenju naših malih. Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scottovo emulzijo. — Znamka „Scott“, ki je že nad 35 let vpeljana, jamči za dobroto in učinek. — Cena izvirni steklenici K 2:50. — Dobi se v vseh lekarnah.

Stanovanje z dvema sobama

kuhinjo in pritliklinami v mestu, 3025 **se odda s 1. novembrom.** Poizve se v upravnistvu »Slovenca«.

Brez vsakega posebnega obvestila.

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljeni stric, gospod

Josip Graul

včeraj ob četrtna 8. uro zvečer po dolgi mučni bolezni previden s sv. zakramenti v 86. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnika bode v nedeljo 8. oktobra ob pol 4. uri popoldne iz kapele pri sv. Krištofu na pokopališče k sv. Križu.

Predragega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, 7. oktobra 1911.

Žalujoči sorodniki.

Zahvala.

Za vse izkazano sočutje in izraženo sožalje povodom smrti iskreno ljubljene, nepozabne matere

Marije Kragl

nadučiteljeve vdove

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, za mnoge darovane vence in za tolažilno petje ženskega odseka društva sv. Jožefa, se tem potom zahvaljujem najpriscernejše, ker mi ni mogoče zahvaliti se vsakemu posebej. Posebno se zahvaljujem tudi blagorodnemu učiteljstvu iz Trziča, ki se je korporativno udeležilo pogreba.

Svojo dobro mater pa priporočam v molitev in blag spomin.

V Trziču, dne 3. oktobra 1911.

Viktor Kragl

kaplan v Sodražici.

3015

Zahvala.

Vsem, ki so spremili našo umrlo iskreno ljubljeno soprogo, oziroma mater, staro mater, sestro in taščo, gospo

Ivano Podkrajšek

v četrtek 5. t. m. k večnemu počitku, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov, bodi izrečena na tem mestu najiskrenejša zahvala. Zlasti se tudi zahvaljujemo vsem onim, ki so nam izkazali ustmeno ali pismeno svoje sočutje.

Ljubljana, dne 7. oktobra 1911.

Žalujoči ostali.

Semniji v Sežani

se vršijo od 12. t. m. dalje za vse par-klarje in kopitarje. 3032

Županstvo v Sežani.

Učenca za stolarsko obrt

revnih staršev, sprejme in ga preskrbi z obleko in hrano. Kdo, pove upravnistvo »Slovenca.« 3030

Zasluzite si premoženje

ako se vam posreči prav vnovčiti iznajdbo. Zahtevajte zastoj nasvete in dobickanostne poizkuse iznajditeljev pri »UNION« družbi za vnovc. patent., Bruseli, Boul. Boeckstael 104

Za Vsesveti se priporoča tvrdka

L. J. Fröhlich, Ljubljana

Hrenova ulica št. 17.

za prenovitev nagrobnih križev, grobnih okvirjev, pozlačevanje napisov itd. Izvršitev naglo in ceno. 3040

V trajno službo

se sprejme takoj 14 do 15 letni deček, kateri je mirnega značaja, prijaznega vedenja in sin poštenih starišev, kateri bi pomagal pri raznih gospodarskih in tudi trgovskih delih ki so za njega pripravna, oziroma se sprejme tudi kot učenec v trgovino s popolno preskrbo. Naslov nove iz prijaznosti uravn. lista.

Josip Mrak
trgovec in posestnik v Reki

Antonija Mrak rojena Ješe
trgovka v Ljubljani

poročena

Opatija, dne 8. oktobra 1911. 3021

Sanatorij **MIRNI DOM**

priporočan od zdravnikov, sprejema **bolnike na živcih,** tudi nevarne slucaje

hi: terične, bolne na srcu, želodcu pa take ki so samo okrepčanja potrebni. — Cene so zmerne. — Prospekti na zahtevo zastoj.

Dr. Fran Čeh, Gornja sv. Kungota pri Mariboru.

3035

Služba občinskega tajnika in organista

3031

se s tem razpisuje. Kot tajnik dobiva letnih 800 K in kot organist pa letnih 500 K. Postranski zaslužek ni vračunjen. Prosilec mora biti dobro izurjen v tajnistvu in v cerkveni glasbi. Nastop s 1. novembrom t. l. Prošnje je uložiti do 24. t. m. na županstvo. Dogovorno se lahko odda tudi vsaka služba zase. Županstvo Komen. Župni-dekanijski urad Komen.

MANUFAKTURNA TRGOVINA

J. CIUHA

STARI TRG ŠT. 1

JESENSKE IN ZIMSKE **NOVOSTI**

VAJENCA

za trgovino mešane stroke, iz dobre hiše, poštenih starišev sprejme takoj

JOSIP BRINŠEK 3036 2

trgovec v Trnovem na Notranjskem.

Največje podjetje konfekcijske stroke je ogromna trgovina

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg št. 5

katera ima že začetkom sezije **nad 30.000 komadov svežega blaga po najnižjih cenah**

in to: 3029

nad 5000 kom. najfinejših oblek za gospode nad 2000 kom. posameznih hlač in telovnikov
nad 2000 kom. najfinejših površnikov, športnih in zimskih sukenj nad 3000 kom. pelerin nad 3000 kom. posameznih hlač in telovnikov
nad 3000 kom. oblek za dečke in otroke
nad 15000 kom. najmodernejshe konfekcije za dame in deklice.

Solidna postrežba. Priznana nizke cene.

C. kr. drž. obrtna šola v Ljubljani.

- Šolsko leto 1911/12 se prične 6. novembra. Letos se otvorijo naslednji oddelki:
- I. Delovodska šola mehanično-tehnične smeri za kovinske obrtnike. Pouk traja dve leti.
 - II. Šola za stavbne obrtnike (zidarje, kamnoseke in tesarje) s pripravilnim tečajem in dvema strokovnima tečajema. Vsak tečaj traja pet mesecev. Dalje tri in pol mesečni mojstrski kurzi za zidarje, ki stoji neposredno pred izkušnjo za zidarskega mojstra.
 - III. Mojstrska šola za stavbeno in pohištveno mizarstvo. Pouk traja eno leto.
 - IV. Šola za lesno in kamneno kiparstvo s tremi letniki.
 - V. Specijalni kurzi za obrtnike in sicer: za prostoročno-geometrijsko in projekcijsko risanje, za strojeslovja in strojno risanje, za strokovni pouk in strokovno risanje za mizarje, za strežniške parnih kotlov, parnih strojev in za vlakovodje. Pouk traja tri do sedem mesecev.
 - VI. Javna risarska in modelirska šola.
 - VII. Ženska obrtna šola z oddelki za perilo, za obleke in za umetno vezenje. Vsak oddelek ima dva letnika. Poleg teh dva enoletna ateljeja za šivanje oblek in umetno vezenje.
 - VIII. Strokovni kurzi za izobrazbo učiteljskega osebja na obrtno nadaljevalnih šolah.

Sprejemni pogoji.

Za oddelke I., II., III. in V.: Dovršena ljudska šola, starost vsaj 17 let in učno izpričevalo dotičnega obrta. Za oddelke IV. in VII.: Dovršena ljudska šola in starost 14 let.

• Vpisovanje se vrši zadnji teden pred pričetkom šole; za specijalne kurze se bode čas vpisovanja pozneje naznanil.

V javno risarsko in modelirsko šolo se vpisuje vsako nedeljo do konca šolskega leta. Natančnejša pojasnila daje podpisano ravnateljstvo.

V Ljubljani, dne 6. oktobra 1911.

3023 3

C. kr. ravnateljstvo.

Notranjske novice.

— Iz Trnovega na Notranjskem. Če primerjamo poročila iz raznih krajev o letošnji letini, moramo z nekim veseljem reči, da pri nas ni bila tako zelo slaba, kakor v nekaterih krajih. Seveda jesenskih pridelkov bo prav malo ali tudi nič. Krompirja je precej in tudi lep je. Najbolj se je suša poznala pri pomanjkanju vode za ljudi, posebno pa za živino. Več vasi je bilo, kjer so bili vsi vodnjaki suhi in so ljudje morali daleč po vodo z vozovi. Ko smo potem te prosili, nam je Bog dal res prav do brega dežja. Padal je bolj plohoma in po noči, po dnevi je pa rada burja razsajala. Zadnje dni pa dobro pada, tako da so se zdaj vsi studenci in potoki zopet oglasili. Pokazali so se pa pri tem že dalj časa zanemarjeni nedostaki glede večkratnega poplavljenja zelo krivo tekočih potokov in studencev, ki v velikem dežju narastejo v široke hudournike, ki napravljajo precej škode in zelo ovirajo promet. Tako da se v velikem dežju ne more priti n. pr. v Koseze, še manj pa na Dol. Zemon, kjer poplavi Reka vse polje, travnike (mlake) in tudi cesto, še celo državno, ki vodi v Reko. Prav lep zgled velike skrbi za to je mostič čez Reko pri Dol. Zemonu. Dva bruna — eden že napol zlomljen — in par desk, pa je most, čez katerega gre vsak dan veliko ljudi iz dveh velikih vasi. O ograji ni govora, ker je taka, da bi človeka gotovo spravila v nesrečo, če bi se je držal. To je res škandalozno. V sredi struge moli kvišku železna šina, spomin starega mostu, katerega šini ležita že dolgo na desnem bregu, na pol v zemlji. Ziblje se pa ta mostič tako, da bi človek mislil, da bo odletel v ondi globoko strugo. Ali c. kr. orožništvo tega nič ne vidi? Saj par posestnikov bi rado to odpravilo, pa ni nobenega, ki bi stvar podrezal in v roke vzal, če ne bo velika nesreča enkrat konec temu naredila.

Shod na Planinski gori. Iz Postojne se nam piše: Lep je bil shod na Planinski gori. Nad 200 mož in fantov je zastopalo izobraževalna društva postojnske dekanije kljub temu, da je bil delavnik in nebo jasno. Polovico jih je pristopilo k sv. obhajilu. Po slovesnem svetem opravilu se je vršilo zborovanje pod lipo. Slišali smo žalostno zgodbo Slovenije otrok, katero sta pisala birt in liberalizem, ki sicer še ruje na vseh poljih, vendar že prepušča svojo last socialni demokraciji; slišali o nasprotnikovih nakanah in njihovem orožju, umazanem časopisju in terorizmu. Izobraževalna društva imajo torej nalogo izpeljati podrobno organizacijo med ljudstvom, širiti pravo izobrazbo potom predavanj, knjižnic in dobrih časopisov. Sklenilo se je priklopiti izobraževalnim društvom balinaše potom odsekov. Z veseljem smo pozdravili navdušene besede dveh fantov, ki sta v krepkih stavkih bodrila tovariše k vztrajnosti in jih svarila, naj se ne dajo motiti od psov nasprotnika. Soglasno je bil sprejet predlog, da naj dekanjski odbor izobraževalnih društev priredi vsako leto tak shod. Med skupnim obedom v Planini so igrali postojnski tamburaši. Bil je lep dan, kakršnih si želimo več!

— **Slov. kat. izobr. društvo v Rovtahn nad Logatcem** je priredilo na novem društvenem odru 1. oktobra narodni igrokaz »Zaklad«. Društvo je pokazalo, da dobro napreduje in da ima izvrstne igralske moči. Občinstvo je pričalo ob koncu igre z gromovitim aplavzom, kako mu je ugajala igra in kako vrolo so nastopali igralci v pristnih narodnih nošah. Na zahtevo občinstva se igra v nedeljo, dne 25. t. m., ob treh popoldne ponovi ob znižanih cenah. Kdor hoče kaj lepega videti, naj pohiti v Rovtahn.

— **Novo gasilno društvo.** Iz Unca poročajo: Ustanovilo se je pri nas gasilno društvo za vasj Unec, Slivce. Pristopilo je takoj nad 30 članov. Odbor se je sestavil iz sledečih gospodov: Avgust Belle, načelnik; Fran Gnezda, namestnik; Peter Repič, tajnik; Simon Ribarič, blagajnik; Janez Šlajnjar, Andrej Jernejčič, Ivan Urbas, odborniki; Lovro Šebenikar, Franc Melliva, odborniška namestnika.

Darovi.

DAROVI ZA POGORELCE V GABRIJAH.

Dodatno k zahvali z dne 28. avgusta t. l. veže me prijetna dolžnost, hvalo izreči še nekaterim blagim dobrotnikom pogorelcev in sicer:

Gospod pl. Fichtenau na Strugi 50 K. — Župnik Lebar iz Črmošnjic 2 K. — Župnik in župljani, Poljane nad Škofjo Loko 40 K. — Župnik in župljani Leše pri Trziču 10 K. — Duhovni svetnik in župljani na Bledu 24 K. — Župnik in župljani v Spodnji Idriji 25 K. — Župljani v Zalini po g. župniku 30 K. — Župni urad Godovič 8 K. — Neimenovan dobrotnik iz Nadanjesela 25 K. — Župni urad Kamna gorica 15 K. Sv. Jakob ob Savi, župnik 5 K. — Župnik in župljani Sv. Križ nad Jesenicami 10 K. — Duhovniški urad Begunje na Gorenjskem 35 K. — Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani 10 K. — Župnik in župljani, Sora 11 K 41 v. — Župnik in župljani, Sv. Lenart nad Škofjo Loko 25 K. — Župnik in župljani, Ribno 15 K. — Župnik in župljani, Smednik 40 K. — Župnik in župljani, Šenčur pri Kranju 70 K.

Toraj še enkrat vsem imenovanim dobrotnikom, pa tudi tistim, ki niso hoteli imenovani biti — tisočera zahvala v imenu pogorelcev.

Omeniti mi je še, da je trgovec g. Barborič iz Novega mesta razdelil veliko blaga in obleke med pogorelce ter jim, kot svojim odjemalcem tudi dearnarj podpora preskrbel. Hvala mu!

Večina jih bo kmalu v svojih hišah stanovala. Dne 21. t. m. se je pogorelec Franc Uzman pri vožnji, od kartuzijanov darovanega hrasta, ponesrečil. Prepeljali so ga v bolnišnico. Revez, gradnja mu bo zaostala.

Brusnice, 22. septembra 1911.

Nemanič.

: Naročajte „Slovenca“ :

3013

Nič ni boljšega

za hitro prireditev jako okusne goveje juhe kot

MAGGI JEVE

kocke za govejo juho à 5 vinarjev.

MAGGI JEVE kocke za govejo juho so čista, najboljša goveja juha v trdi obliki in vsebujejo tudi potrebno sol in dišave.

Prave samo z imenom MAGGI in varštvno znamko zvezdo s križem.

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke. Obstoji že nad 38 let. 3022

ANA HOFBAUER

imejateljica zaloge cerkvene obleke in orodja

Ljubljana, Wolfova ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter si občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, volume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajo hitro in najpoštenejšo postrežbo, prosim, da se pri naročilih izloži ozirati na prvo domačo tvrdko.

Gospodična

vešča slovenskega, nemškega in italijanskega jezika v govoru in pisavi z lepimi spričevali, išče službe kot kontoristinja ali pisateljica na stroj. — Naslov pove iz prijaznosti upravištvu „Slovenca“. 2978

2 čevljarska pomočnika

sprejme takoj Ivan Piš, čevljar, Zgor. Šiška 106 pri Ljubljani. 2094

Posestvo naprodaj

poleg farne cerkve v št. Vidu pri Zatični št. 59 pripravno za kakega kolarja ali kovača. Ker ni nobenega kolarja v tej veliki okolici, dela bo imel vedno dovolj. Odda se tudi v najem; pozneje lahko kupi, ako mu bode ugajalo. Vrt za zelenjavo in za 8 mernikov setve, njiv. Na posestvu je 3600 K vknjiženo kar lahko ostane, drugo pa na obroke po dogovoru. 2068

Hiša na prodaj v Kranju

na Glavnem trgu št. 181, kjer je vzdana Prešernova spominska plošča. Pripravna za gostilno, trgovino ali drugo obrt. Več se izve pri lastnici Kati Roblek. 2927

Harmonij

še skoraj popolnoma nov, ameriškega sistema, se proda za 100 K pod prvotno ceno. Več se izve pri Luku Sevnik, Podutik, pošta Sp. Šiška. 3024

Glače rokavice

za dame po K 1-70, za gospode po K 1-80 ter vse vrste drugih rokavic, dobro blago, dobavlja po nizki ceni J. Emmer, rokavičar, Praga, II., Jungmanova 11. 2930

Kam pa prijatelj?

V Vižmarje št. 61. Tam prodaja G. PODREKAR prav prijazno 2701

hišo z vrtom

služba organista in cerkvenika

v Studenem pri Postojni.

Plača je: v denarji do 600 kron. Štolnina, prostovoljna bira v žitu, krompirju, fižolu, razni darovi. Nastopi se 1. novembra t. l. — Samski imajo prednost.

Župni urad v Studenem, dne 30. sept. 1911. 2951 Dom. Janež, župnik.

Stalni krajevni agenti

zmožni nemškega jezika se sprejmo ali nastavijo s stalno plačo za prodajo v Avstro-Ogrski dovoljenih srečk. Ponudbe pod »Merkur«, Brno, Nova ul. 20.

G. F. JURÁSEK

prvi in edini slovenski vglasevalec in Irgovec glasovirjev v Ljubljani, Poljanska cesta št. 13.

Glasovirje, pianine in harmonije,

neprekosljive, dobre kakovosti glasu, enakomerne barve, hromatike, ter lahkega in prijetnega igranja, izključno le iz najboljših tovarn dvornih in komornih tvrdk, prodajam po nizkih in brezkonkurenčnih cenah. To storim tem lažje, ker imam svojo lastno zalogo v prostorih, spadajočih k stanovanju, da se izognem veliki režiiji, in ker ne tržim s tujim denarjem. — Vsak instrument v moji zalogi je trpežen in zanesljiv, ker ga kot strokovnjak preiščem, in dam pri nakupu vsakemu 10 letno pisмено jamstvo. Preigrane glasovirje imam vedno na prodaj. Vglasevanja vseh sistemov glasovirjev izvršujem kot specialist sam in brez pomagata ter vsa popravila te stroke. — Pri nakupu zamenjam ugodno stare glasovirje. Glasbeni Matič in drugim slovenskim zavodom vglasuje glasovirje izključno le koncesionarna tvrdka G. F. Jurásek. Vsak kupi bolje pri trgovcu, pravem strokovnjaku, nego pri neizkazanem strokovnjaku! Varujte se trgovcev, kateri zabavljajo čez svoje sotrgovce, dobro blago se samo hvali.

ŽIMA

morska trava, peresa za pohištvu kakor tudi v tozadevni predmeti se dobe pri Štefanu Nagju trgovina z železnino, Ljubljana Vodnikov trg št. 5. 282

Prodajalka

trgovsko izobražena, z večletno prakso, vajen knjigovodstva, išče primerne službe takoj. Gre na deželo, Štajersko ali Koroško. Cenj. ponudbe: »Zanesljivost«, post. rest. št. 100 2977 Ljubljana.

Ugodno in ceno se proda 283

večji hotel

na Gorenjskem, na najboljšem kraju. Dober uspeh zamajčen. Resnim kupcem natančnejša pojasnila drage volje na razpolago. Naslov pove uprava lista

Enonadstropna hiša

z gostilno in mesarijo, sobam za tuje in hlevom, se prodaja

z gostilniško in mesarsko opravo vredno v nekem mestu na Kranjskem za 12.000 K. Samo polovico se takoj plača. Več pove gosp. Iv. Kernc v Ljubljani, Hilšerjeva ulica 12. 2901

Strojnik

z izkušnjo za kurjača, se sprejme takoj v nekem tovarn. podjetju. Pismene ponudbe z navedbo stanosti, stanu, dosedanjega službovanja naj se pošiljajo na upravo »Slovenca“ pod šifro »Strojnik“ 2972

Posteljno Perje

1 kg sivega skubjenega K 2-—, boljšega K 240, pol belega prima K 2-80 belega K 4-—, finega mehkega puha K 6-—, prvovrstnega K 7-—, 8-— in 9-60. Sivega puha K 6-—, 7-—, belega finega K 10-—, prsnega puha K 12-—, od pet kg naprej franco.

Dovršene napolnjene postelje

iz gostega, trpežnega, radečega, modrega ali belega inel (manking) blaga. 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, 2 vzglavnice, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim, svim, puhastim in trpežnim posteljnim perjem K 16-—, s pol puhom K 20-—, s puh perjem K 24-—. Posamezne pernice K 10-—, 12-—, 14-—, 16-—. Posamezne vzglavnice K 3-—, 3-50, 4-—. Pernice 200x140 cm velike K 13-15-—, 18-—, 20-—. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4-50, 5-—, 5-50. Sood. pernice iz najbolj. gradiva za postelje 180x116 cm velike K 15-—, 15-—, razpoljaja proti povzetju ali napreju vplačila.

Maks Berger Dešenica 343/a Češki les. Nikak riziko, ker se zamenjava dovolj ali denar vrne. Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastoj.

Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave

Dunajska cesta št. 22

LJUBLJANA

nasproti kavarni »Evropa«

konces. podjetje za električne naprave, napeljava električne luči in prenos moči, telefonske in brzojavne naprave. Dobava in montiranje motorjev na bencin in petrolu ter Diesel-ovih motorjev. V zalogi vedno v veliki izbiri: elektromotorji, ventilatorji, obročnice, žarnice, telefoni, vsakovrstni inštalac. material, mazilna olja in masti, sesalke, svetilniki za elektriko in plin ter sploh vse teh. potrebščine.

Mehanična delavnica

sprejema vsakovrstna mehanična dela in popravila vsakovrstnih strojev. Dela se izvrše solidno, točno in po najnižjih cenah. Proračuni na zahtevo zastoj. Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave. 748

Za ogrske Slovence.

(Dopis od meje.)

Ogrski Slovenci, to je oni del slovenskega naroda, ki prebiva onstran Mure, pod ogrsko krono, se zadnji čas precej živahno gibljejo, akoravno so v cerkvenem, državnem in prosvetnem oziru popolnoma odrezani od ostalih Slovencev. Med nje zahaja mnogo slovenskega berila, knjig in časnikov. Štajerski slovenski Muropljci pošiljajo prebrane časnike in knjige med Prekmurce ali Medžimarje. Tudi nekaj slovenskih dijakov prav hvalevredno deluje za proboju in napredek prekmurskih Slovencev. Če bi se Slovenci pravično šteli, kar pa na Ogrskem nikakor ni, bi se gotovo naštelo do 100.000 ogrskih Slovencev.

Velike važnosti med našim narodom so gotovo trgovci in obrtniki. Tudi med Prekmurci in Medmurci opažamo to. Trgovci in gostilničarji so glavni faktorji mažarizacije, so pa tudi dobri nositelji slovensko-narodne ideje med Slovenci. Samo žal, da so slovenski trgovci, gostilničarji in drugi obrtniki med ogrskimi Slovenci bele vrane. Trgovski naraščaj se vzgaja le v ogrskih mestih, se tam pomažari in deluje potem med rojaki kot janičar.

Nekaj probujenih rodoljubov med Prekomurci je izrazilo željo, da bi bilo za napredek ogrskih Slovencev zelo važno, če bi se slovenski dečki iz Prekmurja in Medmurja podali v uk k slovenskim trgovcem in obrtnikom na Štajerskem in Kranjskem.

Imamo naslove od rodoljubov, ki bi zbirali na Ogrskem dečke in jih kot trgovske ali obrtniške vajence poslali našim trgovcem. Oglasite se torej slovenski obrtniki pri »Slovenski Straži«. Ona vam bo dala naslove od teh učencev. Tudi na ta način bomo rešili mnogo naših bratov gotove narodne smrti.

Organizirati pa bi bilo zopet treba pošiljanje prebranih časnikov, posebno nabožnih med ogrske Slovence, ki silno radi čitajo. Tudi to delo naj organizira naša »Slovenska Straža«!

Prodajalka

popolnoma večša trgovina z mešanim blagom, z dobrimi spričevali, želi stalne službe na deželi, proti mali plači. Vstop takoj. Cenjene ponudbe pod »PRIDNOST« Franciščanska ulica 8 I. nadstropje, LJUBLJANA. 2995

Pianino

lep, skoraj popolnoma nov, se zaradi pomanjkanja prostora po zelo nizki ceni proda. Naslov pove uprava lista. 3012

Ceno češko posteljno perje. Kilo sivnega puljenega K 2.—, boljsega K 2.40 polbelega K 3.60, belega K 4.20, prima kakor puh mehkega K 6.—, veleprima K 7.20, najboljša vrsta K 8.40. Puh siv K 6.—, bel K 12.—, najfinejši prsi puh K 14.90. Od 5 kg naprej iz gostonitega rdečega inleta, pernica ali spod. blazina 180 cm dolga 116 cm široka po K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 21.—, 200 cm dolga 140 cm široka po K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—, zglavnica 80 cm dolga 33 cm široka po K 3.—, 3.50, 4.—, 50 cm dolga 70 široka po K 4.50, 5.50, 6.—. Razpošiljanje franco po povzetju od K 10.— naprej. Zamena dovojenega, za neugajajoče denar nazaj. Poizkušnje in cenovniki franco. Artur Wollner, Lobes pri Plznu 159, Češko.

Dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne in nekatere skoraj nove

od 56—100 litrov
" 200—500 "
" 600—1000 "

proda po nizki ceni
Fran Cascio 2784 1
vinski trgovec

Lingerjeva ulica 1. za Skofijo
Priporoča se tudi najfinejši vermouth po zelo ugodni ceni.

Dobro računale

in prav izvolile so one gospodinje, ki uporabljajo kot pridatek za kavo v svojem gospodinjstvu

„pravega :Francka: s kavnim mlinčkom“ iz zagrebške tovarne. — Kakovost „pravega :Francka:“ se je mnoga desetletja kot najbolj ugajajoča, njegova izdatnost kot najkrepkejša izkazala. 1585

Za otroške bolezni,

za katere je tako pogostem potrebno kisline imajočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na

MATTONIJEV
GISSHÜBLER naravna
alkalična kislina

ter je posebno pripravna zaradi svojega mila vpliva in jo torej zapisujejo pri želodčni kislini škrofeljnih, krvloah, otoku šlez lid, in ravno tako pri kataru sapnika in oslovem kašlju. (Dvornega svetnika Löschaerja oncmgrafija o Giesshübl Sauerbrunn.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekti nastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zalega pri Mihael Kastner-ju, Peter Lassniku in Andrej Sarabonu, Ljubljana. 11452—49

Spreten uradnik

se išče za večji

tovarniški obrat.

Kristjan, 22—28 let star, ne-oženjen, popolno znanje slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Splošna in trgovska izobrazba. Ponudbe pod: »002—W. A. 7288« na Rudolfa Mosse, Dunaj I, Sellerstätte 2. 2989

Izdelki solidni.

Zmerne cene.

2924

◆ Zaloga pohištva in tapetniškega blaga ◆
Fr. Kapus, Ljubljana
Marije Terezije cesta št. 11. Kolizej.
Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, podobe, zrcala, otročje vozičke itd.
Sprejemajo se tudi opreme hotelov.

Priznano največja, resnično domača, že 25 let obsioječa eksportna tordka.

Franc Čuden, urar
Ljubljana, Prešernova ulica 1
samo nasproti Franciščanske cerkve
je delničar
največjih tovarn švicarskih ur »Union« v Genovi in Bielu on torej lahko po originalno tovarniških cenah garantirano zanesljive, v vseh legah in temperaturah po njegovem astronomičnem regulatorju regulirane, svetlovno znane
Alpiña ure
z matematično preciznim kolesjem v zlatu, tulu, srebru, nikeljnu in jeklu
prodaja. 637 1
Nedosežno velika izbira. — Večletno jamstvo. — Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini usojam si kar najtopljeje priporočati svojo bogato zalogo

nagrobni spomenikov
iz najraznovrstnejšega kamna. Zaloga se nahaja v moji delavnici in na dvorišču pokopališkega oskrbništv. Istotam so na razpolago tudi cementni in kamniti nagrobni okvirji lastnega izdelka. Izvršitev naročnin bodisi iz granita, sijenita, labradorja, kraškega in beljaškega marmorja itd., jako točno in z nizkimi cenami. Preskrbujem tudi slike po najnižjih cenah. 2750
Z odličnim spoštovanjem
Fr. Kunovar hamnoseški mojster Ljubljana novo pokopališče

Edina

KOLINSKA KAVINA PRIMES

je najokusnejši in edino pristni slovenski izdelek

570 11

Brzojavke: Prometbanka Ljubljana. C. kr. priv. Telefon št. 41.

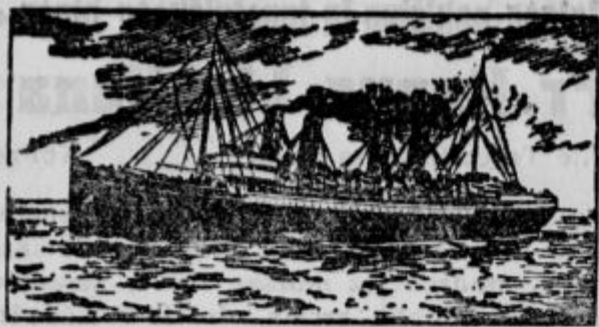
Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer
Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Sirtitarjeva ulica št. 6. Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 2004

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskar brezplačno.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

 oblastveno koncesionirana potovalna pisarna
za

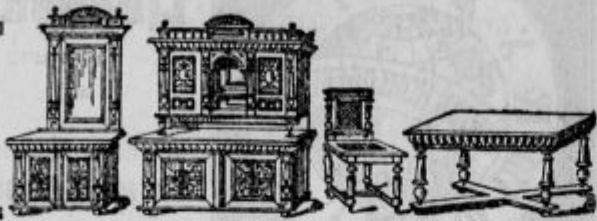
:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 41

3143 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Ivan Dogan mizarski mojster v Ljubljani
Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša) :

 priporoča svojo bogato
zalogo hišne oprave :

 za spalne ter jedilne sobe in salone. Divane vsake vrste. Modroce, žimnice na peresih, podobe, ogledala, otročje vozičke itd. : :
Naročila se točno izvršujejo. : : Najcenejša zaloga. : :
Cenik s podobami zastoj in franko. 48 Cene brez konkurence.

Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Av. Dreise v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

 Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na
štedilna ognjišča in peči

preproste in najfineše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

 Solske akvarelne
barve

 Vzorci za slikarje
vedno najnovejši

Ojnjate firneževe barve

za pleskarje, stropne in pohištvene mizarje, hišne posestnike ter za domačo porabo

 Düsseldorfске ojnjate barve
za umetnike

 Ojnjate študijske
barve

 Firneži, olja in refuši
za umetniško slikanje

 Kranjsko laneno olje
in firnež

 Emajlne
glazure

 Lake
za vrtno pohištvo

 Štedilno
voščilo za pode
priznано najboljšje

 Jantarjeva
glazura za tla

Marijin trg št. 1.

 Vse vrste
čopičev

 Olje
za stroje

 Suhe kemič., prstene
in
rudninske barve

 Prašno
olje za pode

priporoča

1069

Adolf Hauptmann-a nasled.

prva kranjska tovarna za ojnjate barve, firneže, lake in steklarski klotj.

Zahtevajte cenike !

Zahtevajte cenike !

Podjetje betonskih stavb!

BRATJE SERAVALLI & PONTELLO

Ljubljana, Slomškova ulica št. 19.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tikanje, vodometrov, korit in vodovodnih mušljev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in stropne. — Zaloga kamnatega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastopstvo svodov patoni „Thru“

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3314

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

FR. ŠEVČIK, puškar v Ljubljani
Židovska ulica št. 8

priporoča svojo veliko zalogo najnovejših pušk in samokresov lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, salskih in čeških strogo preizkušenih pušk, katere presegajo glede dela in

tudi glede strela vso druge puškarske izdelke.

Posebno dobre so lahke trocevice in puške z jeklenimi cevmi za brezdimni smodnik. Velika izbira pušk brez petelnov (Hammerless.) Najnovejši topiči, velika zaloga vseh lovskih potrebščin, kakor tudi potrebščin za ribiče, strelivo po najnižjih cenah na razpolago.

Popravila

Izvršujem najceneje, točno in zanesljivo v lastni delavnici. Od zunaj naročene stvari odpošiljam 2687 10 s povratno pošto.

Ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Ivan Jax in sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezenje poučujemo brezplačno.

**: Adlerjevi :
pisalni stroji.**

Ceniki zastoj in franko.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

 z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.

je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, „Gothland“, „Marquette“, „Menominee“, „Maniton“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice ponovom urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katere pa je izdatno cenejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske 1ce odslej št. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri

»Starem tišlerju« 188 (52-1)

Idrijske novice.

i Novi grobovi. Dva abiturijenta idrijske realke je pobrala zadnje dni smrt. Na domu v Starem Trgu pri Ložu so pokopali dopoldne dne 4. t. m. abiturijenta Kandra eta, skoro ob istem času pa so prenesli v Idriji v mrtvašnico pri sv. Križu truplo dne 3. oktobra umrlega abiturijenta Medica iz St. Petra na Krasu, kamor so truplo prepeljali. Prišel je bil v Idrijo, da v jesenskem obroku napravi maturo, dozorel pa je nepričakovano za smrt. Napadla ga je angina, kateri so se pridružile še druge bolezni in ga v par dneh umorile. — Dne 4. oktobra je umrl po dolgi bolezni Franc Vončina, ki je bil več let občinski tajnik. — N. v m. p.

i Občni zbor podružnice Slomškove Zveze za idrijski sodni okraj je bil dne 4. oktobra. Zbranih je bilo lepo število članov, mlajših in starejših. Na zboru je podal nekaj zanimivih črtic o razmerah v Istri prof. dr. Pregelj, ki je obljubil, da bo tudi v prihodnje rad sodeloval pri zborovanjih s primernimi predavanji. Ker je dosedanji predsednik Josip Novak kot c. kr. okrajni šolski nadzornik odšel iz Idrije, bil je izvoljen za podružničnega predsednika soglasno c. kr. učitelj Rafael Gostiša. Upamo, da se bo podružnica tudi pod njegovim vodstvom dobro gibala.

i Trasiranja novih cest v našem okraju, naročena od deželnega odbora, so za letos dovršena. Kratak dan in deževno vreme ustavi taka dela. Nadejamo se, da se izpolni prihodnje pomlad želja premnogih posestnikov, ki bi radi videli, da se resno misli tudi na zvezo Spodnja Idrija—Znojila—Sovodenj, ki bi nas zvezala najbližje s Poljansko dolino. Da imajo naši kraji mnogo želja, ni čudno, ker so bili dosedaj popolnoma prezirani. Vzdrževale so se v bolj ali manj dobrem stanju samo tiste ceste, ki so vezale Idrijo naravnost z zunanjim svetom. Da tudi kmečki posestniki potrebujejo dobrih cest, so upoštevali liberalci samo pred volitvami. Ko so minile, je ostalo vse pri starem.

i Kar rekurze zadeva, povemo klepetavemu »Narodovemu« dopisniku enkrat za vselej to-le: Kaj je zakon samo za naprednjake? Kako dobro se je zdelo »Narodovim« pisarjem, ko so vlagali ob času gerenta Pegan, Drgtin, Lapajne, Šepetavec, Val. Lapajne in drugi naprednjaki pritožbe proti odlokom gerentovim! Celotno tedaj se niso zganili, ko so imenovani gospodje ugovarjali sklepu gerentstva, da se zvišajo občinskim uradnikom plače. Naprednjaki so tedaj rekurirali prav proti vsakemu tudi občini najkoristnejšemu sklepu županstva, pa bi ne smeli mi rekurirati proti sklepom občinskega odbora, ki se nam zde protizakoniti ali prenatragljeni ali večini davkoplačevalcev kvarni? Ali naj molčimo samo zato, da se more iz občinskega denarja pomagati enemu ali drugemu naprednjaku na konja ali vsaj na noge? Zakon imamo in posluževali se ga bomo, kadar se nam bo zdelo, da se ne dela za korist občine. Ostrašilo nas pa tudi ne bode »Narodovo« zabavljanje.

i Podpore idrijskim visokošolcem je »Narod« zopet uporabil, da je udaril po odbornikih S. L. S. Prepričanje vsakega poštenega človeka je, da sme vsakdo svoje mnenje prosto povedati. Liberalci nam bi radi jezike zavezali, a ne bo šlo. Gospod Dragotin Lapajne se kar ne more uživet v novo dobo. Odbornik S. L. S. je predlagal, da naj se obravnava o dijaških podporah v tajni seji. Naprednjaki in socialni demokratje pa so bili drugega mnenja. Notar Pegan je izjavil, da se ni treba sramovati visokošolcem, če se njih prošnje javno rešetajo. Vpraša naj pa nekoliko ljudi, kaj o tem sodijo, pa bo prišel ravno do nasprotnega zaključka. Odboravajo tudi vsi mnenje odbornikov S. L. S., naj se podpirajo potrebni in vredni, kar naj pokažejo izpričevala. Podpore same še ne narede močnega in dijaka ne rešijo proletarstva, visokošolci pa pokažejo, da študirajo. Če že občina daje tisočake, naj gleda, da bodo podpirancem res pomagali do odličnejše socialne stopnje.

i Ekspozitura c. kr. okrajnega glavarstva in S. L. S. »Narod« laže, da je naša stranka proti temu, da bi se hiša št. 509 prezidala za pisarno ekspozituro. Ker poznamo naše naprednjake, da jim gre še sedaj samo za to, da bi po tem ali onem ovinku prišli do liberalne čitalnice, zahtevamo, da županstvo najprej dožene, ali se namerava ustanoviti ekspozitura in se dogovori z vlado, kakšni prostori naj se pripravijo, da bodo primerni. Čemu naj občina zida prostore za ekspozituro, če se ne misli nanjo? Ako pa se namerava ustanoviti, čemu naj bi ne bilo dogovora, kakšnih prostorov ho treba, da se kaj primerne zgradi?

i Pogodba čitalnice z občino, kakor se je nameravala skleniti, se je prebrala v zadnji seji. »Narod« pripoveduje, kako skromne zahteve je stavila čitalnica za 200 kron. Samo »majhno sobo in tri dni v letu« za 200 kron najemščine, kaj to ni malo? V načrtu najemne pogodbe, kakor se je prečital v javni seji 10. aprila 1908, pa beremo v § 5.: »Mestna občina idrijska se dalje zavezuje prepustiti društvu »Narodna čitalnica v Idriji« brezplačno uporabo vseh prilicnih prostorov z opravo vred in galerije v hiši št. 509 v Idriji: a) brez vsake predidode oglasbe dne 2. svečana, dne 26. grudna in dne 31. grudna vsakega leta najemne dobe; b) po predidode enomesečni oglasbi na predpustno soboto ali predpustno nedeljo ali predpustni ponedeljek ali pustni torek, ker ima društvo »Narodna čitalnica v Idriji« pravico prosto si izbrati enega izmed teh dni; c) po predidode tritedenski oglasbi vsaki dan v letu, ako bi ti prostori ne bili že oddani drugemu društvu. Uporaba teh prostorov je brezplačna tudi tedaj, če bi »Narodna čitalnica« pobirala vstopnino za svoje priredbe ali odstopila uporabo teh prostorov, kar sme vsekdar brezplačno storiti, kakemu drugemu društvu.« To so tisti trije nedolžni dnevi! In to je šele načrt, kakšna bi bila šele pogodba, da bi ne mogel blizu ne klerikalni ne socialnodemokratski župan. Kdo torej farba? Obenem nas prav veseli, da je bila dana prilika osvetliti trditve naprednjakov, koliko bi dvorana mestu nesla. Kajpada, liberalni frakarji bi smeli »po preidode tritedenski oglasbi« vsaki dan v letu dvorano rabiti izključno brezplačno, delavci pa naj bi plačevali! Sicer pa tako ne bi prišli v poštev, ker bi bila dvorana tako »že odana drugemu društvu«, če bi jo rabilo kako naše društvo.

Sprejmejo se:
knjižgovodja in kontoristinja
prodajalka za zalogo moke

ki sta večša slovenskega in nemškega jezika, če mogoče tudi stenografije, nadalje zmožna obeh deželnih jezikov in knjižgovodstva. Pismene ponudbe, v katerih se naj navede dosedanje službovanje in zahtevke plače, je poslati s spričevali na naslov **Peter Majdič, Celje.** 2964

Naznanilo preselitve. 2906

Podpisani si usojam vljudno naznaniti, da se nahaja odslej moja

trgovina z moko
v Šolskem drevoredu št. 8 v Mahrovi hiši zraven mesarja Počivalnika, ter se sl. občinstvu vljudno priporočam za nakup vsake vrste moke. Postregel bodem z najboljšim blagom.
Velepospovostvanjem
ANTON JERMAN
trgovec z moko, Ljubljana, Šol. drevored št. 8.

- Absolutno zajamčeno -

pristno vino

Kmetijsko društvo v Vipavi oddaja vsled priporočila knezoškofijskega ordinarijata pristna bela mašna in namizna vina letnika 1910 po 57 do 60 K za hektoliter postavljeno na kolodvor v Ajdovščino.

Sortirano vino **rizling** je po 62 K, **beli burgundec** po 70 K in »Zelen« po 80 K. Manj kot 56 ltr. se ne odpošilja. Buteljke à 3/4 ltr. iz l. 1908 so po 2 K, in »Zelen« l. 1908 po 240 K.

Kleti nadzoruje dekan vipavski.

Kmetijsko društvo
v Vipavi.

2305

Meblirana soba

s posebnim vhomom se odda. Kje, pove iz prijaznosti upravništvo »Slovenca«.

Kontorist

3006 2

mlajši, več slovenskega in italijanskega jezika, dobi stalno službo v večjem industrijskem zavodu v Čeških Budjejevicah.

Služba se more nastopiti
dne 1. novembra tega leta.

Ponudbe pod »Kontorist 40« na upravo lista.

MARXOVJE EMAIL

in glazure za tla izborne specialitete, ki se naglo suše in jih vsak lahko rabi.

Zaloga tovarne za lake
Ludvika Marxa

pri tvrčki BRATA EBERL, LJUBLJANA. 12-1

Pozor! Pozor!

Trgovci, konzumna društva, gostilničarji in kavarnarji!

Strokovnjak prve vrste, nauči vsakogar proti majhni odškodnini izdelovati

brezalkoholne
pijače,
sadne soke in limonade

s sadnim okusom, kakor malinovec, limonade, jabolčnik, brusovec, aprikose itd. Ker je navodilo lahko priučljivo ter odgovarja popolnoma zakonu in izdelovanje dobičkanosno, se to priporoča malim in velikim obrtom.

Dopisi naj se blagovoljivo pošiljati pod »Strokovnjak« pošto ležeče Ljubljana glavna pošta. 2970 6

S. Benisch

Najboljša češka tvrčka! Ceno posteljno perje!

1 kg sivega, dobro skubljenega 2 K; boljše 2 K 40; prima polbrlega 2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežno-belega, skubljenega 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; belega puha 10 K; najfinejši prsni puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franco.

Dovršene postelje 2779

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-bлага, 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljnim perjem 16 K; s polpuhom 20 K; s puhom 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; pernice 200 cm dolge, 140 cm široke, 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnje pernice iz močnega, pasastega gradla, 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od 12 K višje franco. Zamena dovoljena, za nepopoljno denar nazaj.

Cenik zastoj in franco.

S. BENISCH, v Dešenici št. 818. Češko.

Senik zastoj in franco.

JAKOB FLIEGL

stavbeno in galanterijsko kleparstvo

Ljubljana, sv. Petra nasip št. 45.

Priporoča se sl. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela, obenem priporoča se čistiti duhovščini za pokrivanje novih stolpov (zvonikov), popravljanje in barvanje istih brez odra.

Postrežba solidna in točna.

5-8025

Krojaškega pomočnika

sprejme takoj v trajno delo **Ambrož Ivan, krojaški mojster na Glincah št. 251 pri Ljubljani.** Plača po dogovoru ali akord.

Podpirajte domačo industrijo!

Franc Kos

Ljubljana.

Sodna ulica.

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne

n spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogovice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.

Šivalni stroji od 70 kron naprej.

Pletilni stroji patent »Wiedermann« je edina in najugodnejša prilika za dober zaslužek, poduk brezplačen, trajno delo zagotovljeno.

Ker delam brez agentov so cene veliko nižje. 164

Stare nogovice se ceno podpletujejo!

M. Rosner & Co.

veležganjarna sadja, Ljubljana

priporoča v svoji lastni žganjarni 2258 kuhano

Slivovko

Tropinovec

Brinjevec

Hruševac

Vinsko žganje

V zanesljivih kakovostih oddaja v množinah od 25 litrov naprej.

Finega špirta po tovarniški ceni.

Finega špirta po tovarniški ceni.

Fr. Mally & dr. parna opekarna

v Srednjih Gameljnih 1720

pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta št. 2

priporoča svojo izborna zarezano strešno (falc) in zidno opeko na stroj v vsaki množini.

Dražbeni oklic.

Po zahtevanju dra. Frana Mayer kot upravitelja konkurzne mase in „Ljudske hranilnice in posojilnice v Celju“ bo dne

23. oktobra 1911 in naslednje dni

trvezemski petka in sobote na licu mesta dražba sledečih zemljišč po sledečem vrstnem redu.

A. Vsako zemljišče zase v sledečem redu:

1. vl. št.	25 kat. obč.	Topolšica
2.	88	Drožmirje
3.	208	"
4.	178	"
5.	179	"
6.	200	"
7.	201	"
8.	202	"
9.	203	"
10.	204	"
11.	18	Skorno-Šoštanj
12.	50	Raune
13.	181	"
14.	182	"
15.	183	"
16.	184	"
17.	185	"
18.	186	"
19.	187	"
20.	188	"
21.	189	"
22.	30	Šoštanj
23.	309	"
24.	45	"
25.	77	"
26.	54	"
27.	612	"
28.	28	"
29.	613	"
30.	1	Skorno-Šoštanj
31.	47	"
32.	58	"
33.	102	Šoštanj
34.	18	"
35.	30	"
36.	59	"
37.	155	"
38.	342	"
39.	365	"
40.	277	"
41.	287	"
42.	343	"
43.	400	"
44.	150	"
45.	349	"

B. V skupinah, ki tvorijo posamezne skupne gospodarske jednote, in sicer:

1. Skupina A., obstoječa iz zemljišč vl. št. 1, 47 in 58 katastr. občine Skorno-Šoštanj.
2. Skupina B., obstoječa iz zemljišč vl. št. 102 in 18 kat. občine Šoštanj.
3. Skupina C., obstoječa iz zemljišč vl. št. 20 in 59 kat. občine Šoštanj.
4. Skupina D., obstoječa iz zemljišč vl. št. 155, 342, 365, 277, 287, 343, 400, 150, 349 kat. obč. Šoštanj.
5. Skupina E., obstoječa iz zemljišč vl. št. 50, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, kat. občine Raune.

C. Vsa ta zemljišča na enkrat kot celota.

K dražbi namenjena zemljišča so cenjena sledeče:

1. vl. št.	25 kat. obč.	Topolšica	2641 K 66 h
2.	54	Šoštanj	2898 " 85 "
3.	88	Drožmirje	6010 " 59 "
4.	178	"	4055 " — "
5.	179	"	1907 " — "
6.	200	"	4452 " 80 "
7.	201	"	644 " — "
8.	202	"	1428 " 40 "
9.	203	"	847 " 95 "
10.	204	"	1044 " 80 "
11.	1	Skorno-Šoštanj	44 " 27 "
12.	47	"	2269 " 48 "
13.	58	vodna moč tukaj Skorno-Šoštanj	1500 " — "
14.	18	vodna moč tukaj Skorno-Šoštanj	14562 " 25 "
15.	50	pritikline Raune	80 " — "
16.	155	Soštanj	29017 " 30 "
		vozna pravica	7745 " 80 "
		stavbna pravica	400 " — "
		najeminska pravica	500 " — "
			3000 " — "

17. vl. št.	342 kat. obč.	Šoštanj	194 K 40 h
18.	365	"	20223 " — "
		pritikline	30 " — "
		najeminske pravice	600 " — "
19.	30	Šoštanj	3296 " — "
20.	277	"	4127 " — "
21.	287	"	131 " 20 "
22.	343	"	659 " 40 "
23.	400	"	216 " — "
24.	399	"	294 " 99 "
25.	28	"	8805 " — "
26.	102	"	12580 " 37 "
		polovica	228 " — "
		polovica pritikline	1337 " 09 "
27.	18	"	1967 " 80 "
28.	20	"	693 " 43 "
29.	45	"	100 " — "
		stvarne pravice	2482 " 56 "
30.	77	"	3786 " 20 "
31.	150	"	2289 " 06 "
32.	349	"	1873 " 51 "
33.	59	"	

Varščina ali vadji in najmanjši ponudek znašata kakor sledi:

k št.	varščina:	najmanjši ponudek:
1. ex A.	264 K 17 h	1761 K 11 h
2.	561 " 74 "	3744 " 90 "
3.	39 " 33 "	262 " 16 "
4.	405 " 50 "	2703 " 34 "
5.	190 " 70 "	1271 " 34 "
6.	445 " 28 "	2968 " 54 "
7.	64 " 40 "	429 " 34 "
8.	142 " 84 "	952 " 27 "
9.	84 " 80 "	565 " 30 "
10.	104 " 48 "	698 " 54 "
11.	1464 " 23 "	9761 " 50 "
12.	79 " 90 "	532 " 64 "
13.	131 " 36 "	875 " 74 "
14.	1304 " 77 "	8698 " 44 "
15.	144 " 96 "	966 " 40 "
16.	177 " 06 "	1180 " 40 "
17.	182 " 80 "	1218 " — "
18.	435 " 95 "	2906 " 30 "
19.	26 " 68 "	177 " 84 "
20.	60 " 72 "	404 " 80 "
21.	4 " 59 "	30 " 56 "
22.	329 " 60 "	2197 " 34 "
23.	29 " 50 "	196 " 66 "
24.	69 " 84 "	462 " 29 "
25.	248 " 26 "	1655 " 04 "
26.	288 " 57 "	1923 " 77 "
27.	1 " 32 "	8 " 80 "
28.	871 " 50 "	5810 " — "
29.	18 " — "	120 " — "
30.	4 " 43 "	29 " 52 "
31.	376 " 95 "	2512 " 99 "
32.	240 " 90 "	1606 " — "
33.	1280 " 84 "	8638 " 92 "
34.	133 " 71 "	891 " 40 "
35.	196 " 78 "	1311 " 87 "
36.	187 " 36 "	1241 " 01 "
37.	7634 " 88 "	60899 " 20 "
38.	19 " 44 "	129 " 60 "
39.	2025 " 30 "	13502 " — "
40.	412 " 70 "	2571 " 34 "
41.	13 " 12 "	87 " 47 "
42.	65 " 94 "	440 " 10 "
43.	21 " 60 "	144 " — "
44.	378 " 62 "	2524 " 14 "
45.	228 " 91 "	1526 " 04 "
1. ex B.	622 " 28 "	4148 " 51 "
2	1414 " 55 "	9430 " 32 "
3	384 " 14 "	2560 " 88 "
4	10040 " 51 "	72757 " 23 "
5	2801 " 73 "	18678 " 20 "
C.	21752 K 86 h	145019 K 01 h

Dražba skupin zgoraj pod B in C zaznamovanih bode pri spodaj označeni sodnji, izba št. 9 dne 13. novembra 1911, eventualno sledeče dneve. Začetek dražbe je vsakokrat ob 9. uri predpoldne in se bodo zemljišča zaporedoma dražbala.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin (zemljiškoknjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj označenih sodnji, v izbi št. 5 med opravljenimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljaviti glede nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičninah pravice ali bremena, ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolihu spodaj označenih sodnji, niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vroče.

C. kr. okrajna sodnja v Soštanju oddelek II.,
dne 9. avgusta 1911.

Lahek zaslužek za na dom.

Fantje in dekleta, že od 14. leta naprej, ki hočejo izdelovati zame predmete, pri katerih si lahko zaslužijo 20–40 vin. na uro, dobe lahko delo brez posebnega znanja. Za pojasnila in vzorce dela pošljite 30 vin. v znamkah. Znesek se vrne, ako se prevzame delo. — Izrezljarska trgovina, Poličane št. 100, Štajersko. 2909

Kavarna

ležeča na glavnem trgu v Rudolfovem z vso opravo se radi smrti soproga tako prodaja. Več se poizve pri lastniku Anici Žgur. 2902

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen posel, zlasti pa preč. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivač streh in klepar, vpeljalec strelododov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se prečastiti duhovščini za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškimi, francoskimi in tuzemskimi škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Habschek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštnine prosto.

658

V najem se da eleganten, novi

hotel v Sarajevu

(BOSNA), v sredini mesta. Vrednost preko 400.000 kron, 50 sob, od katerih jih je 32 urejenih z novim pohištvo.

GOSTILNA. KAVARNA. KOPALIŠČE.

Ponudbe na administracijo »Hrvatskog Dnevnika« Sarajevo, Bosna. 2926

Priporočam svojo veliko zalogo vsakovrstne najfinejše, vedno suhe

MOKE

I. Jermana nasl. Marija Špenko
Ljubljana, Kopitarjeva ulica, Mahrova hiša, nasproti Katoliške tiskarne. 2893

POZOR KOLESARJI!

Mesto 110, samo po 80 K s »Torpedo« prostim tekom po K 95—prodajam za reklamo nova prvovrstna kolesa znamka »Stirian-Graz« modeli 1911 s 3 letnim jamstvom, sveže, močne pnevmatike po K 5—, 6—, 7—; cevi po K 3—50, 4—, 5—. Vse potrebščine, popraviljanja, emajliranje in ponikanje poceni. Pošilja se po povzetju. Obroki izključeni! Cenik zastoj in franko! 1185

Tovarniška zaloga koles in šivalnih strojev
A. Weissberg, Dunaj II.,
Untere Donaustraße 23/III.

Pozor!

Pozor!

Dobro vpeljano

gostilno, zalogo piva in specerijsko trgovino

v ljubljanski okolici oddam radi preselitve v drugi kraj **takoj v najem**, eventualno tudi celo posestvo pod ugodnimi pogoji **prodam**.

Vpraša naj se do 15. oktobra t. l. pri lastniku

Mat. Dolničar, Šmartno pri Ljubljani.